

Baragova zapuščina kot turistični proizvod

Baragova zapuščina kot turistični proizvod

Marketinški koncept v okviru razvojnega projekta CRPOV za Knežjo vas z Malo vasjo

Nosilec naloge: STUDIO 5 TREBNJE

Zanj: Marko Kapus

Zunanji sodelavci:

mag. Marko Koščak, dipl. ing. gr.

Borut Dvornik, oblikovalec

Sandi Leskovec, kipar

Marjeta Bregar, dipl. zgod.

Rok Dvornik, ing. elek.

prof. Majda Papež, dipl. slav.

Konzultanta:

dr. Richard Denman

dr. Marko Marin

Mokronog, oktober 1994

VSEBINA NALOGE

Izyleček

Predgovor

Razvoj podeželja in turistična perspektiva občine Trebnje

Baragovi spominski sobi v Mali vasi

Galerija likovnih samorastnikov Trebnje

Teoretična izhodišča naloge

Analiza potencialnega trga

Baragova zapuščina kot turistični proizvod

Celostna podoba projekta

Promocija projekta

Predlogi za akcijo namesto zaključka

Viri in literatura

IZVLEČEK

Poglavja Razvoj podeželja in turistična perspektiva občine Trebnje, Baragovi spominski sobi v Mali vasi in Galerija likovnih samorastnikov Trebnje povzemajo vsebinska izhodišča naloge, ki predstavljajo skupaj z naslednjim poglavjem, Teoretičnimi izhodišči naloge, primerjalne prednosti v potencialni turistični ponudbi občine Trebnje in temeljne podlage za oblikovanje razpoznavnega turističnega proizvoda.

V poglavju Analiza potencialnega trga predstavljamo rezultate dveh anket, ki so nam v nadaljevanju naloge služili za oblikovanje Baragove zapuščine kot turističnega proizvoda, izbiro konkurenčne pozicije in ciljno skupino potencialnih gostov ter za zasnovo tržnega komuniciranja. Prva anketa je zajela 50 telefonskih naročnikov iz občine Trebnje, v času od 21/8 do 11/9-1994 smo jo ponudili obiskovalcem Baragove domačije, posebej pa še 16 turističnim poznavalcem iz občine Trebnje. Na drugo anketo so odgovarjali učenci osnovne šole iz Ljubljane, ki so se poskusno udeležili končnega izleta v občino Trebnje, ponudili pa smo jim skupni programski paket Slovenskih železnic in Turistično informacijskega centra Trebnje, ki zajema tudi Baragovo domačijo. Anketni odgovori so bili identični strokovnim ocenam, do katerih smo prišli s konzultacijami z nekaterimi strokovnimi institucijami in slovenskimi in tujimi poznavalci razvoja podeželja.

V poglavju Baragova zapuščina kot turistični proizvod smo oblikovali sedem programskih paketov, štiri na območju občine Trebnje, dva v širšem slovenskem, enega pa v mednarodnem prostoru, kot razpoznavne turistične proizvode, ki poudarjajo kulturno identiteto občine Trebnje. Omenjena ponudba se na podlagi predlogov lahko izvaja postopoma. Najprej se oblikuje in ponudi najbolj enostaven in zgoščen turistični proizvod, ki že z majhnimi vlaganji dosega pozitivne ekonomske učinke, in se nadaljuje z naslednjim, bolj zapletenim in tržno zahtevnejšim. Naš namen je, da z novimi turističnimi proizvodi z relativno nizko ceno čim hitreje prodremo na trg. V okviru tega poglavja smo opredelili možnosti za širitev projekta Baragove zapuščine v širši prostor Suhe Krajine, občine Trebnje in Slovenije ter v mednarodni prostor.

V poglavju Celostna podoba projekta smo pripravili oblikovno rešitev zaščitnega znaka, sestavljeno iz silhuete Friderika Barage, peresa za pisanje in logotipa. Z njim smo želeli izraziti Baragovo izjemno kulturno zgodovinsko vrednost in njegovo zapuščino, ki ni vezana le na Severno Ameriko, temveč tudi na njegovo domovino. Predvideli smo več različnih načinov uporabe zaščitnega znaka, ki bodo služili kot podlaga tržnemu komuniciranju, in tridimenzionalno rešitev kot predlog za karakterističen izdelek, ki združuje dva razpoznavna elementa občine Trebnje, Baragovo zapuščino in naivno umetnost oziroma Galerijo likovnih samorastnikov Trebnje. Sestavni del tega poglavja je tudi kartografska dokumentacija kot osnova za vizualno označevanje posameznih elementov iz predlaganih programskih paketov.

V zadnjem poglavju Promocija projekta predstavljamo temeljna izhodišča Baragove zapuščine kot turističnega proizvoda, ki bodo služila promociji oziroma tržnemu komuniciranju. Za potrebe trženja Baragove zapuščine smo se podrobneje posvetili oglaševanju, publiciteti, odnosom z javnostmi, pospeševanju prodaje in sponzorstvu. Identificirali smo ciljne skupine, določili cilje komuniciranja, izbrali komunikacijske kanale in medije in predvideli vodenje in koordiniranje celotnega procesa tržnega komuniciranja.

V zaključkih povzemamo glavne usmeritve in priporočila naloge, ki ne prenesejo nobenega odloga, če naj Baragova zapuščina zaživi kot prepoznavni turistični proizvod, ki ga bomo povezovali tako z imenom Slovenije kot občine Trebnje, in dodajamo predlog koordinatorjev in izvajalcev posameznih podprojektov.

PREDGOVOR

Na podlagi javnega razpisa in natečaja, ki ga je objavil Zavod za urbanistično načrtovanje občine Trebnje v mesecu maju 1994, je Studio 5 Mokronog izdelal marketinški koncept v okviru razvojnega projekta Celostni razvoj podeželja in obnova vasi za Knežjo vas z Malo vasjo.

Z ozirom na dejstvo, da je naloga po svojem obsegu obsežna in široko zasnovana, smo poseben poudarek v njej dali naslednjim vsebinam:

- razvoj podeželja in turistična perspektiva občine Trebnje,
- Baragovi spominski sobi v Mali vasi,
- Galerija likovnih samorastnikov Trebnje,
- analiza potencialnega trga,
- Baragova zapuščina kot turistični proizvod,
- umestitev projekta v širši prostor Suhe Krajine, občine Trebnje in Slovenije ter v mednarodni prostor,
- celostna podoba projekta,
- promocija projekta.

Globalni namen je vsakakor opredeliti in zasnovati merila za ugotavljanje razmerja med željenim, možnim in načrtovanim. To pa pomeni leta 1991 začetemu programu Celostnega razvoja podeželja in obnove vasi na lokaciji Knežje vasi z Malo vasjo omogočiti celovit marketing kot samostojnega projekta ali pa kot sestavnega dela širše turistične ponudbe občine Trebnje oziroma vzpostaviti možnosti za dopolnilne aktivnosti na sami lokaciji in tudi širše in s tem ponuditi nove oblike dejavnosti tako lokalnemu prebivalstvu kot potencialnim obiskovalcem tega prostora.

Študija je nastajala na podlagi širše zasnovane ankete s tremi ciljnim skupinami, razgovorov z lokalnimi prebivalci, konzultacij z odgovornimi strokovnimi institucijami v občini Trebnje in z nekaterimi slovenskimi in tujimi poznavalci razvoja podeželja. Vsi predlogi, ki jih študija postavlja, so predmet nadaljnjih konzultacij in razprav. Realizacija posameznih predlogov bo vsekakor odvisna od sodelovanja in pomoči zainteresiranih za razvoj tega projekta v občini Trebnje.

Na koncu naj se vsem, ki so nam pomagali pri nastajanju tega projekta zahvalimo za pomoč; s številnimi nasveti so nam pomagali, ko smo jih najbolj potrebovali.

Vse tiste, ki želijo na kakršenkoli način komentirati vsebino te študije, prosimo, da to storijo na naslov: Studio 5, 68230 Mokronog, Rožna ulica 1.

RAZVOJ PODEŽELJA IN TURISTIČNA PERSPEKTIVA OBČINE TREBNJE

Občina Trebnje je praktično v celoti podeželska občina in tudi za Slovenijo bi smeli reči, da je več ali manj država z velikim deležem podeželja. Na to vsekakor opozarja predvsem kulturna krajina, značilna in tipično podeželska.

"Kulturno krajino, ki jo je skozi stoletja oblikoval slovenski človek, ne predstavlja vrednote samo za Slovence, ampak je dediščina vsega človeštva, zato ji moramo posvetiti toliko večjo skrb. Ohranimo jo lahko le z večnamenskim kmetijstvom in z ljudmi, ki živijo na podeželju. S celostno ureditvijo podeželja jim skušamo zagotoviti boljše življenske pogoje. Zavedamo se, da le urejeno podeželje lahko zagotovi poseljenost in s tem ohranjanje in utrjevanje slovenske identitete, naroda in kulture. Samo urejeno podeželje lahko ponudimo tudi svetu in s tem prispevamo k vsestranski obogatitvi človeštva." (Slovenski kmetijski minister dr. Jože Osterc v spremnem besedilu k video kaseti CRPOV.)

Na osnovi takega pristopa in usmeritve sta se leta 1991 v program Celostnega razvoja podeželja in obnove vasi (CRPOV) vključili dve lokaciji v občini Trebnje in sicer Knežja vas z Malo vasjo in Čatež z Zaplazom, Dolenjo in Gorenjo vasjo. Čatež je poznan pred vsem po Levstikovem potopisu Iz Litije do Čateža. V zadnjem času pa tečejo prizadevanja za vključitev še tretje lokacije in sicer Šentruperta z Veselo goro.

Zavod za urbanistično načrtovanje Trebnje je nosilec in formalni koordinator vseh aktivnosti, ki se izvajajo na področju celostnega razvoja podeželja in obnove vasi v občini Trebnje. Tako je bil za obe prvoimenovani lokaciji pripravljen program razvoja, oziroma razvojna strategija za najrazličnejša delovna področja, kot so: kmetijstvo, obrt, dopolnilne dejavnosti, turizem, ekologija, urejanje krajine, arhitektura ipd. Rezultati, ki so jih dosegli na podlagi skupnega dela s krajani, ki so vseskozi aktivno sodelovali pri nastajanju razvojne vizije in kasneje pri njenem uresničevanju, so več kot zadosten dokaz, da so prizadevanja in naporji vseh sodelujočih padli na plodna tla.

Tako so na lokaciji Knežja vas z Malo vasjo organizirali več izobraževalnih tečajev na najrazličnejših področjih, uredili so drugo sobo v Baragovi rojstni hiši s prikazom njegovega življenja in dela v Severni Ameriki, obnovili so sadovnjake na večini kmetij in fasade na domačijah v vasi, uredili so vaško središče itd. Kot prispevek k obnavljanju in ohranjanju spomina na misijonarja Friderika Barago se vsako leto konec junija organizira Baragov dan, na katerem pokažejo vaščani kulinarične umetnosti, spretnosti pri izdelovanju izdelkov domače obrti, tradicionalna kmečka opravila in običaje, izmenjajo izkušnje z obiskovalci in nenazadnje tudi kaj prodajo. V tej fazi ima prireditev predvsem namen vzpodbuditi ljudi k sodelovanju, da se aktivno vključijo v program Celostnega razvoja podeželja in obnove vasi in najdejo v njem tisto, kar jim bo čez nekaj let povečalo možnosti preživetja na kmetiji. Seveda je do dokončanja vseh aktivnosti iz razvojne strategije potrebno še veliko dela, truda in časa, prvi rezultati pa povsem upravičeno navdajajo sodelujoče z optimizmom in upanjem, da se bodo

njihove želje, ki so povezane s Celostnim razvojem podeželja in obnove vasi, tudi uresničile.

Na lokaciji Čatež z Zaplazom, Dolenjo in Gorenjo vasjo so aktivnosti stekle nekoliko počasneje, najprej zaradi širitve območja programa, kasneje tudi zaradi subjektivnih in objektivnih težav. Kljub temu pa so program pripeljali iz faze uvajanja (to je priprave razvojne strategije, ki naj bi praviloma trajala eno leto), do faze izvajanja, kjer bodo po načrtih uredili manjši plato v vasi, izboljšali videz naselja ter rešili nekaj infrastrukturnih problemov.

Aktivnosti, ki se v sklopu programa Celostnega razvoja podeželja in obnove vasi odvijajo na dveh lokacijah v občini Trebnje, niso ostale neopažene v širšem slovenskem in tudi ne v mednarodnem prostoru. Tako je občina v sklopu medsebojnih srečanj in izmenjav izkušenj gostila kar nekaj skupin iz ostale Slovenije, ki so si želele ogledati pristop in izkušnje pri delu na posameznih lokacijah, obiskale pa so jo tudi skupine iz Anglije, Irske, Avstrije in Nemčije, da si na omenjenih dveh lokacijah ogledajo in praktično spoznajo izkušnje slovenskega Celostnega razvoja podeželja in obnove vasi (CRPOV). Posebej velja opozoriti na sodelovanje z Ministrstvom za kmetijstvo Bavarske, ki je na podlagi predhodnega obiska in ogleda lokacije Knežja vas z Malo vasjo preko sodelovanja z Ministrstvom za kmetijstvo in gozdarstvo Republike Slovenije prispevalo tudi materialno pomoč, s čimer se je še dodatno povečalo zanimanje za urejanje podeželja v občini Trebnje. To pa je pravzaprav tudi glavni namen teh projektov in seveda tudi našega: prebuditi interes ljudi za njihov lastni razvoj, animirati jih za nov pristop pri razvojnem načrtovanju in oblikovanju poslovnih idej in rešitev, prebuditi v njih skrite potenciale in ideje pri kreiranju njihovih lastnih vizij ter jim pri tem zagotoviti kar največjo strokovno in materialno pomoč.

V začetku leta 1992 je Zavod za urbanistično načrtovanje Trebnje izdelal program Celostnega razvoja podeželja in obnove vasi za Knežjo vas z Malo vasjo. Gre za vas, ki je od Trebnjega oddaljena 6,5 km in od Dobrniča 4,5 km. Knežja vas in Mala vas ležita v Suhi Krajini in predstavljata prvo življensko postajo slovenskega misionarja Ireneja Friderika Barage. Zato tudi ni naključje, da je bila ta lokacija med prvimi vključena v slovenski projekt CRPOV - Celostni razvoj podeželja in obnova vasi, ki se je začel odvijati leta 1991 na štirinajstih lokacijah po Sloveniji. Omembe vredna v Knežji vasi sta še cerkev, ki je prvič omenjena leta 1526, in osnovna šola, ki je bila ustanovljena leta 1908.

Seveda je ključnega pomena v tem prostoru gradič Mala vas, kjer se je 29. junija 1797 rodil Irenej Friderik Baraga. Poslopje je "bolj velika kmečka hiša kakor grad"; to še posebej velja za današnjo stavbo, odkar so stožčasto streho znižali, da je dobila podolgovato sleme. Nadstropje gradiča stoji še vedno na lesenih stropih, ki jih nosijo močni tramovi. Prostori v stavbi so še kakor nekoč. V nadstropju se ohranjata sobi z muzejsko zbirko, prva je rojstna soba Friderika Barage, druga pa predstavlja njegovo življenje in delo v Severni Ameriki. Gospodarska poslopja so še stara, le hlev je nov, ker je stari pogorel.

Gradič že po svoji zidavi priča, da je lahko nastal šele po koncu turških vpadov v naše kraje. Leta 1569 so ga naselili Auerspergi, lastniki gradu Kozjak, pol ure hoda oddaljenega od Male

vasi, posebej znanega iz Jurčičeve povesti Jurij Kozjak, slovenski janičar. Auerspergi so v Malo vas prihajali le na jesen, v času lova na zajce in lisice, ki jih je bilo v okolici zelo veliko.

Grad Kozjak, ki stoji na skalni kopi vrh 475 metrov visokega hriba Kozjak nad vasjo Dolenje Selce, se v virih omenja od 3. stoletja dalje kot dedina Kozjakov. Grad je bil pozidan v pozni romanski dobi, okoli leta 1250. Ko so Kozjaki izumrli, je grad pripadel njihovim sorodnikom pl. Sauerjem, za njimi pa so bili po letu 1621 lastniki gradu Auerspergi. Franc Ferdinand Auersperg ga je konec 17. stoletja združil z bližnjim Šumberkom, kot kaže pa je bil v istem obdobju že tudi opuščen, tako da je kmalu skoraj docela propadel.

Leta 1752 je kupil malovaško posest Baragov ded, premožni domačin Bernard Anton Jenčič, ki je poslopja nekoliko predelal, po njegovi smrti pa je Malo vas podedovala mati misijonarja Friderika Barage Marija Katarina Jožefa, ki se je poročila z dotedanjim lastnikom gradu Mirna Janezom Nepomukom Barago. Baragova družina je v Mali vasi živela do leta 1799, ko so kupili trebanjski grad.

Mala vas je prijazna graščina, ki stoji v mirnem, čistem in lepem okolju. Na griču severozahodno od gradiča je smrekov gozd, sredi katerega raste gabrov nasad; gradič je v Baragovih časih povezovala urejena pot s kamnitimi klopami v tem gozdu, danes pa vodi do tja zaraščena kolovozna pot.

Razvojni program Celostnega razvoja podeželja in obnove vasi za Knežjo vas z Malo vasjo je vseskozi dajal kar največjo vlogo prebivalcem naselja Knežja vas. Pokazalo se je, da so za sodelovanje zelo zainteresirani, kolikor v projektu vidijo možnost za razvoj samega sebe. V ta namen je bil ustanovljen lokalni organizacijski odbor, ki deluje kot predstavnik prebivalcev nasproti nosilcu projekta Zavodu za urbanistično načrtovanje Trebnje. Na podlagi analiz in razgovorov smo skupaj s prebivalci prišli do razvojne strategije, ki bi jo lahko realizirali skozi turizem na podeželju v najširšem pomenu besede. Vsekakor pa ima rojstna hiša Friderika Barage v Mali vasi v sklopu te razvojne strategije centralno vlogo, toliko bolj, ker "razvojna strategija ne more biti opredeljevanje vsega in nasploh", kakor pravi dr. Bogomir Kovač v komentarju Turistični strategiji, "kajti potem poudarjamo vse in hkrati ničesar".

Podeželje je za občino Trebnje vsekakor eden najpomembnejših razvojnih potencialov. Občina je bila vseskozi na robu razvitosti, kar lahko danes predstavlja kvaliteto, ki jo moramo le na pravi način oblikovati in ponuditi. Projekt razvoja turizma v občini Trebnje je kot razvojno izhodišče predpostavil varovanje naravne in kulturne dediščine, rekreacijo, povezano s čistim okoljem, krepitev podeželjske ekonomije, razvoj, skladen z varovanjem okolja, razvoj po načelu korak za korakom, primeren sistem informiranja in celovit marketing.

Turizem v občini Trebnje v preteklosti ni igral pretirano pomembne vloge, saj je bilo le sem ter tja nekaj posameznih poizkusov in aktivnosti. V zadnjem času, posebej po sprejetju strategije razvoja turizma v občini Trebnje, pa se je začelo stanje bistveno izboljševati, predvsem z vrsto novih aktivnosti, iniciativ in akcij, ki so mnoge že tudi realizirane, nekatere pa bodo, vsaj tako upamo, v bližnji prihodnosti.

Predvsem smo se v občini Trebnje opredelili za "čist" turizem (sustainable tourism). Pod to besedo pojmujeemo turizem in njegov potencialni razvoj v najtesnejši povezavi z okoljem. Brez prijaznega okolja, ekološko neoporečnega, kulturne krajine, kulturno zgodovinskih objektov, urejenih mest, slikovitih vasi, muzejev in galerij si ne moremo zamišljati turizma. Za tak razvoj turizma pa je vsekakor potrebno vzpostaviti ustrezno razmerje med okoljem na eni in ekonomskim učinkom na drugi strani.

Da bi začeli uresničevati zastavljene cilje iz strategije, smo se v zadnjem obdobju lotili definiranja in identifikacije proizvodov, ki ustrezajo sodobnim turističnim trendom in ki jih lahko občina Trebnje v prvi fazi brez pretiranih vlaganj ponudi morebitnemu obiskovalcu. Pokazalo se je, da je kar nekaj stvari, ki jih lahko takoj in brez sramu ponudimo gostu, v občini imamo 278 različnih pomenov naravne in kulturne dediščine, kar tudi govori o potencialu tega prostora, seveda pa morajo turistični proizvodi doseči kvaliteto in primeren standard, kar pa ne bo vedno čisto lahko.

Perspektiva turistične ponudbe v občini Trebnje nikakor ni majhna. Glede na njeno lego, ponudbo in ostale spremljajoče elemente je ta prostor sposoben odgovoriti na izzive sodobnega turizma, seveda pa je to odvisno predvsem od tistih, ki v tem prostoru živijo in delajo, in od strokovnih usmeritev, ki bodo dajale vsem aktivnostim primerno težo in utemeljitev.

Ko se je v sklopu projekta Celostnega razvoja podeželja in obnove vasi prvič organiziral Baragov dan, to je bilo 26. junija 1992, je bilo na njem okoli 300 obiskovalcev. Pred tem jih je bilo na prireditvi pred rojstno hišo Friderika Barage nekaj deset, dve leti kasneje, leta 1993, jih je bilo v Knežji vasi in Mali vasi več kot 1000, leta 1994 pa jih je bilo v Dobrničju okoli 500. Prav tako zanimivi so podatki, ki kažejo na obisk na Baragovi domačiji v Mali vasi, kjer beležijo v knjigi obiskovalcev pred začetkom uvajanja projekta Celostnega razvoja podeželja in obnove vasi zelo majhen obisk, v letu 1992 je evidentiranih okoli 500 obiskovalcev, kar je nakajkrat več kot leto prej, leta 1993 se jih je v knjigo vpisalo že okoli 1500 obiskovalcev, podatki do junija letos pa kažejo številko okoli 1000. Ob vsem tem je treba poudariti, da organizirana promocija še ni stekla in da se je projekt predstavljal le v sklopu nekaj aktivnosti Ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo Republike Slovenije in Skupščine občine Trebnje. To je vsekakor narekovalo celovito študijo, ki naj bi pokazala ciljno skupino potencialnih gostov in izbiro konkurenčne pozicije, s čimer naj bi se v kasnejši fazi marketing in promocijo usmerila prav nanje. Po drugi strani naj bi analize in podatki iz študije služili za oblikovanje predlogov za kvalitetnejšo ponudbo na Baragovem kompleksu in v Knežji vasi ter za uskladitev le-te z veljavnimi normativi in standardi.

Prav s Friderikom Barago pa bosta občina Trebnje in slovenska turistična ponudba prišli tudi do razpoznavnega turističnega proizvoda, tako oblikovanega in upodobljenega, da bodo potencialni kupci lahko zaznali, da gre za specifično ponudbo, ki jo bodo povezovali z imenom Slovenije in občine Trebnje, če nekoliko parafraziramo Strategijo razvoja turizma v Republiki Sloveniji.

BARAGOVİ SPOMINSKI SOBI V MALI VASI

Friderik Baraga se je rodil v Mali vasi, v župniji Dobrnič. V njegovi rojstni hiši sta danes na ogled dve sobi. V hiši živi tudi družina Lah, ki pa si že gradi nadomestno stanovanjsko hišo. Tako bo v prihodnosti možno, da se celotna hiša nameni spominu na Friderika Barago.

Graščina Mala vas se prvič omenja v 16. stoletju. Zadnji lastnik gradu Kozjak Volf Engelbert grof Auersperg je leta 1670 predelal nekdanji dvor Praunspergerjev in pl. Lambergov v enonadstropni gradič Kleindorf (Mala vas), v katerem se je 29. junija 1799 rodil Friderik Irenej Baraga. Gospostvo Mala vas je bilo sestavni del fidejkomisa, ki ga je leta 1677 ustanovil Franc Ferdinand knez Auersperg, obstoječ iz gospostev Kočevje, Poljane, Višnja gora in Žužemberk ter knežjega dvorca v Ljubljani, leta 1761, ko je bil lastnik fidejkomisa Henrik knez Auersperg, pa mu je pripadalo tudi gospostvo Mala vas. Auerspergi so bili lastniki fidejkomisa od leta 1569, ko je umrl Jakob pl. Lamberg, pa do leta 1927, ko je bil zadnji lastnik knez Karel Marij Viljem.

V biografiji o Frideriku Baragi, ki je izšla v Buenos Airesu leta 1951, njen avtor dr. Franc Jaklič piše, da je leta 1752 kupil malovaško posest Baragov ded Bernard Anton Jenčič. Po njegovi smrti je graščino podedovala njegova tretja hči Marija Katarina Jožefa, Baragova mati, ki se je leta 1792 poročila z dotedanjim oskrbnikom gradu Mirna Janezom Nepomukom Barago. "V tihi, prijazni graščinici Mali vasi je torej Baraga shodil in spregovoril prve besede", piše Franc Jaklič in nadaljuje: "Slovenske besede so bile to. Pozneje je v Ameriki sam zapisal, da do svojega 9. leta ni znal drugega jezika. Na desni strani graščinskih vrat še zdaj stojijo tri lipe, ki so mu cvetele in šumele prvih dvoje poletij". Baragov oče, pol graščak in pol kmet, je leta 1799 prodal graščino Malo vas in kupil eno uro hoda oddaljen trebanjski grad.

Ali sta spominski sobi v Mali vasi "na ogled postavljeni", ker je bil Baraga eden najuglednejših misijonarjev? Verjetno to še ne more biti razlog, da se za nekoga odkrije civilno spominsko obeležje. Kje je torej tisti ključni razlog, da se komu naredi obeležje njegovega življenja in dela?

Kdo je bil duhovni vodja Friderika Barage v gimnaziji in kdo je bil njegov spiritual v semenišču, katere knjige je imel Baraga v svoji osebni knjižnici? Cerkevne očete je moral gotovo odlično poznati. S kom se je družil? Kakšno mesto sta v njegovem življenju zavzemala Matevž Langus pa Franz Kurz von Goldenstein? In morda France Prešeren? Baraga ni brez aristokratskega čuta - pripadal je nižjemu plemstvu - ta razredna pripadnost pa mu je zanesljivo oblikovala tudi čut za duhovne in kulturne vrednote. Seveda se je najprej oblikoval pri starših, nato v šoli in potem na teološki fakulteti. Nekako 25 let je bil star, ko se je dokončno oblikoval, "naredil", kakršnega poznamo iz njegovega misijonarskega dela v Severni Ameriki. Kar nekako pozabljamo, da Friderika Barage ni naredila Amerika - tja je prišel narejen. Tja je prenesel naš način življenja in mišljenja in odtod njegova izjemna rodovitnost. V sebi je nosil košček svoje domovine, pri nas bi temu rekli košček zdrave pameti. Izhajal je iz naših

zmogljivosti, ki so bile ničeve. Njegove ameriške cerkvice so enake našim podeželskim. In iz kakšnih materialov so narejene! Na eni strani praktični čut, na drugi dogmatični nauk, ki mu je bil v družbeno oporo, da se je lahko na nekoga naslonil. Iz majhnega je zgradil veliko. In v tem je bil Friderik Baraga izjemen.

Konzervatorski in restavratorski principi v svetu ne vzbujajo več nikakršnega dvoma ali spraševanja. Zgodovinski spomenik pač mora ohranjati vrednote predmeta, zaradi katerih je bil v svojem času pomemben. Ključno vprašanje torej ni, kako naj bo urejena Baragova domačija, saj je kot zgodovinski spomenik podvržena spomenišskemu varstvu in njegovim ukrepom, temveč kdo je tisti, ki bo to javno dobro uredil, ali je to družina Lah ali je to država ali pa je to cerkev.

OPIS DOMAČIJE IN MUZEJSKE ZBIRKE - STANJE IN VARSTVENI UKREPI TER RAZVOJNE USMERITVE

Na zunanji steni hiše pred vhodom je spominska plošča, z navedbo, da se je v njej rodil in nekaj časa živel (to je tudi datumsko opredeljeno) Friderik Baraga. Plošča je dobro ohranjena in vidna in ni potrebe po dodatnih oznakah. Pred hišo rastejo drevesa, ki jih ni še nihče nič označeval, a bi morala biti označena s podobnimi oznakami, kot so drevesa v parkih (ime drevesa, latinsko in slovensko, približna starost).

V hiši so strop, tla, stopnice in oprema narejeni iz lesa. Zato je potrebno hišo dodatno zavarovati pred požarom - nameščeni naj bodo javljalniki ognja ter v prostorih nameščeni priročni gasilni aparati. Hodnik v veži je betonski, na stenah visijo slike, ki niso opremljene - pod vsako sliko mora biti podnapis s podatki o avtorju, naslovu, letnici nastanka, merah in tehniki. V veži so lahko na panojih ali na stenah osnovni podatki o sami hiši in o času, ko je Friderik Baraga stanoval v njej. Diskretno naj bo označena smer ogleda spominskih sob in toaletnih prostorov. Možnost nakupa spominkov in razglednic ter knjig naj bo v tem prostoru v veži in ne v razstavnem delu. Veža naj bo neke vrste recepcija - sprejemnica. Ker pa je tu v zimskem času precej mrzlo, naj se, če je le obstaja možnost, uredi neke vrste loža, zaprt steklen prostor, za osebo, ki bo sprejemala obiskovalce.

Lesene stopnice na stopnišču je potrebno skrbneje vzdrževati (premazi, čiščenje). Na steni visijo slike, na podstavku je kip Friderika Barage - potrebni so ustrezni podnapisi (ker niso znani vsi podatki, mora dela oceniti strokovnjak). Manjkajo priročni gasilni aparati - zavarovanje pred požarom zaradi lesenih predmetov, stropa in tal. Razstavnih prostorov so v prvem nadstropju in so nedosegljivi s tal, tako da posebna zaščitna mreža ali železni križi zaenkrat niso potrebni. Ko pa se bodo razstavnih prostorov povečali in s tem tudi število vrednih predmetov, ki bodo razstavljeni, je taka zaščita priporočljiva.

Če je soba predstavljena kot bivalni prostor (ambientalna postavitev), ni potrebno, da ima vsak predmet podnapis. Opis sobe in predmetov v njej, čas, v katerem je živel Friderik Baraga, ter

ostale podatke lahko združimo in jih predstavimo na panoju, ki je nameščen pred vhodom v sobo.

V obeh sobah - razstavnih prostorih si je potrebno prizadevati, da sta skozi vse leto čim enakomernejša temperatura in vlaga. S konservatorskega stališča je najprimernejša temperatura med 12 in 18 stopinjami celzija. Ker sta obe sobi le razstavna prostora (v njih nihče ne biva), ni nobenega razloga, da se ta temperatura ne bi tudi ohranjala. Z enakomerno temperaturo lažje vzdržujemo tudi primerno vlažnost. Sobi pozimi nista ogrevani, zato je temperatura enakomerna, vlažnost v prostorih pa ostaja konstantna. Do preskoka pride v poletnem času, ko se temperatura poveča. V tem času naj se prostora čimvečkrat prezračijo. Primerno relativno vlažnost je v prostorih, kjer so razstavljeni predmeti iz različnih materialov, težko vzdrževati. Za kontrolo temperature in vlažnosti bi moral biti v spominskih sobah vsaj 1 termohigrometer, na katerem bi redno spremljali oba dejavnika. Če opazimo, da je vlage v prostorih premalo, lahko le-to povečamo z umetnim dovajanjem vlage z električnimi vlažilci zraka. Ko je dosežena relativna vlažnost, ki odgovarja za določen prostor, lahko dovajanje vlage ustavimo s pomočjo higrostata, merilca vlage. Pri preveliki vlagi pa v prostorih uporabimo odjemalce vlage, sušilce, ki zrak osušijo.

Primerno srednjo vrednost vlažnosti za določen prostor lahko ugotovimo tako, da pred namestitvijo razstavnih eksponatov v ta prostor, v njem vršimo daljše časovno obdobje merjenja s termohigrografi. S temi meritvami ugotavljamo, ali moramo v prostor vlago dovajati ali pa jo iz njega odvzemati.

Najprimernejša relativna vlažnost za razstavne predmete je med 55% in 60% - zadošča pa, da poskrbimo, da se v teku leta relativna vlažnost ne spreminja veliko v mejah med 45% in 65%. Za slike na platnu je primerna relativna vlažnost med 40% in 65%, za tabelne slike pa med 55% in 65%. V prvi sobi je poleg tega še pohištvo - zanj je najprimernejša relativna vlažnost med 55% in 65%. Za papir pa relativna vlažnost ne sme priti pod 40% in nad 55%. V obeh sobah se nahajajo tako slike, papir (knjige, zemljevidi) kot pohištvo, zato bi bila primerna relativna vlažnost med 45% in 65%.

Razstavnim eksponatom lahko svetloba škodi, še posebno, če je preveč, je premočna ali pa je predmet predolgo osvetljen. Zelo nevarna je svetloba s kratko valovno dolžino, saj velja, da je tem večja njegova energija, čim krajši je žarek. Zelo nevarni so ultravijolični žarki. Poškodbe na predmetih lahko nastanejo zaradi toplote, ki jo oddaja svetloba - nastanejo lahko tudi fotokemični procesi. Do fotokemičnih procesov prihaja zaradi kisika, vodne pare in nečistoč v ozračju.

Moč osvetlitve eksponatov, predmetov merimo v luksih:

$$E \text{ (Luks)} = \frac{\text{moč svetlobe (v candelah - cd)}}{\text{kvadrat oddaljenosti (v metrih)}}$$

Žarnica, ki ima 100W (približno 120 cd) ima v oddaljenosti 1 m moč osvetlitve približno 120 luksov.

Za razstavna prostora v Baragovi hiši je glede na razstavljenе eksponate (iz lesa, slike z oljem na platnu) dovoljena moč osvetlitve do 150 luksov; za papir, ki je bolj občutljiv pa 50 luksov. Na stenah visijo slike - osvetljene naj bi bile z reflektorji; preveriti je potrebno način obešanja slik, dostop naravne svetlobe v čimvečji meri skozi okna, pri dragocenih predmetih (originali knjig, slik) ta svetloba ne sme biti direktna.

Če je prva soba rekonstrukcija bivalnega prostora iz časov, ko je živel Friderik Baraga, ni potrebno, da je vsaka slika osvetljena dodatno z reflektorjem. Dodatno osvetlimo le sliko, predmet, ki ga želimo še posebej izpostaviti npr. portret Friderika Barage.

Omara, ki se zdaj nahaja v prvi sobi, naj bo predstavljena kot eksponat. Potrebno je pripraviti primerno prezentacijo predmetov, ki se nahajajo v omari. Za to lahko uporabimo vitrine (steklene ali iz pleksi stekla). Vsak predmet v vitrini mora imeti ustrezen podnapis (za knjigo: avtor, naslov, leto in kraj izdaje). Vitrine predmete zavarujejo pred škodljivimi vplivi (onesnaženost, mehanske poškodbe, kraje). Uporabimo lahko pokončne vitrine (za predmete in knjige) ali t.i. pultne vitrine (za knjige in dokumente iz papirja).

Prodajna literatura in spominska knjiga s podpisi obiskovalcev naj se iz spominske sobe prestavi v vežo spodaj oz. kasneje v recepcijo - sprejemnico.

Tudi v drugem razstavnem prostoru, ki ima namen prikazati življenje in delo Friderika Barage v Ameriki med Indijanci, se morajo slike in karte oz. zemljevidi opremiti s podnapisi, predmeti pa postaviti v vitrine (ločiti predmete od papirnega gradiva).

Na Baragovi domačiji mora biti stalno prisotna oseba, ki skrbi za zbirko v času ogleda obiskovalcev, in ki diskretno opozarja, da se razstavljenih eksponatov ne dotika.

Če se bo v prihodnosti preuredila celotna hiša spominu na Friderika Barago, se lahko prostor za recepcijo nameni v eni izmed stranskih sob, ki imajo vhod iz sedanje veže. Baragova domačija - hiša, v kateri se je rodil in živel Friderik Baraga, naj bi poleg zdajšnjih dveh razstavnih prostorov pridobila še dva taka prostora, morda pa tudi več.

V naslednji sobi, ki bi se preuredila, naj bi bili morda razstavljeni predmeti iz domačega okolja, po možnosti iz časa, v katerem je živel Friderik Baraga. Ker pa je za čas začetka 19. stoletja take predmete zelo težko dobiti, so lahko predmeti tudi iz kasnejšega obdobja (celotno 19. stol., zač. 20. stoletja). Tema razstavljenih predmetov naj bi bila ena, morda etnološka, tipična za območje, kjer stoji Baragova rojstna hiša, s predmeti, ki so jih za svoje delo, npr. kuho, peko, pospravljanje, pletenje, potrebovale žene.

V drugi sobi naj bi bile razstavljene morda knjige, ki jih je napisal Friderik Baraga, in knjige, ki so jih drugi napisali o njem. Lahko bi bil prikazan tudi način pouka v tistem času, šolski inventar, lutki, učitelj in učenec, oblečeni v takratno nošo. Na panojih se lahko prikaže življenska pot Friderika Barage pred odhodom v Ameriko (tekst in fotografije), obiskovalcu pa se omogoči, da sam prelista kakšno izmed knjig (kopije).

Od odgovora, kdo je tisti, ki bo prevzel ureditev Baragove domačije, je povsem odvisna tudi zasnova te ureditve in predvsem njena vsebina. Če je to tudi Cerkev in če sledimo njenemu klicu, da "Slovenci še naprej molimo za beatifikacijo, saj njen napredek ohranja v nas samih živo povezavo s predniki, ki so krščanstvo živeli zares...(in) bo razglasitev svetništva za nas vse tudi nov dokaz božje ljubezni do nas", potem bi smeli pričakovati, da se en od prostorov na Baragovi domačiji preuredi v "sobo molitve" za proglasitev Friderika Barage za svetnika, ki bi bila morda posvečena hišnemu patronu Karlu Boromejskemu, svetniku katoliške obnove, ki je bil Frideriku Baragi ne le zgled pastorage, ampak tudi njegova zvezda vodnica, seveda pa bi lahko bila "soba molitve" posvečena tudi drugemu patronu.

POPIS PREDMETOV IN LITERATURE V RAZSTAVNIH PROSTORIH ROJSTNE HIŠE FRIDERIKA BARAGA

* VEŽA:

1. neznan avtor: Škof Friderik Baraga, litografija po portretu Matevža Langusa, 30 x 22 cm, podnapis: "v spomin na odkritje spomenika škofa F.B. 22. septembra 1935; Cleveland O.,U.,S.,A.; Gregorij Rožman Škof ljubljanski ob priliki bivanja v Ameriki"

* STOPNIŠČE:

2. neznan avtor: Mala vas leta 1926, kartonirana fotografija, 25 x 19,2 cm

3. France Gorše: Friderik Baraga, 1974, patinirana glina, 49 cm

4. neznan avtor: Žalostna Mati Božja, olje na platno, 66 x 55 cm, konec 18. stoletja

5. Miro Zupančič: fotografija reliefa s podobo Friderika Barage, 22 x 14 cm

* PREDMETI V PRVI IN DRUGI SOBI:

6. omara, gornja polovica vrat steklenih

7. miza

8. postelja

9. klop
10. razpelo, 46 cm, sredina 19. stoletja
11. neznan avtor: Bratje prodajo egiptovskega Jožefa, olje na platno, 55,5 x 66 cm, Layerjeva delavnica, konec 18. stoletja
12. neznan avtor: Marijino oznanenje, olje na platno, 63 x 50 cm, konec 18. stoletja
13. neznan avtor: Marija Magdalena pod križem, olje na platno, 56,5 x 34,5 cm, druga polovica 18. stoletja
14. Kriehuber: Friderik Baraga 1797 - 1868, litografija, 33 x 24,5 cm, 1854
15. spominek: nožek v usnjeni nožnici z napisom Minnesota, male krplje
16. Spominska medalja ob stoletnici Baragove smrti 1868 - 1968
17. p. Hugo Rožnik: Škof Friderik Baraga, glina, 20 cm, 1969
18. spominek: Indijanec, iz plastike
19. kartuzijan Wolfgang Kogler: Baraga krščuje Indijanca, žgana glina, 40,5 cm, 1969
20. 6 spominkov iz indijanskih vasi
21. Satler: ovalni relief z likom Friderika Barage, mavčni odtis, 24,5 x 19,5 cm
22. 3 listi format A3: fotokopije iz Baragovega dnevnika
23. velike krplje
24. spominek: čoln
25. majhno razpelo
26. lesen oval z napisom: Baragov dan 22.8.1982 - Kapitelj Novo mesto
27. neznan avtor: Baragova stolnica v Marquettu, gvaš, 18,5 x 23,2 cm
28. neznan avtor: Cerkev Brezmadežne - Peshabestown, gvaš, 18 x 23,2 cm
29. panoji, 144 x 105 cm, z naslednjimi temami:

- Baragova dežela
- V Arbre Croche 1831 -
- V Grand River 1833 -
- V La Pointu 1835 -
- V L'Ansu 1843 -
- V Sault Sainte Marie 1853 -
- V Marquettu 1866 -
- Risbe iz Baragove dežele

* SLIKA V KLETI:

30. neznan avtor: Sv. Paškal prosi Boga za nas, litografija ?, 27,5 x 20 cm, podnapis: SV. PAŠKAL PROSI BOGA ZA NAS, zvezen napis v tkanino: Prijatli presvetega Srca svojemu gospodu Voditelju, 50 x 34 cm

* KNJIGE V SPOMINSKIH SOBAH:

1. Friderik Baraga: Obiskovanje Jezusa Kristusa v presvetem Rešnjem telesu in pozdravljenje Marije, prečiste device, Ljubljana 1832
2. Friderik Baraga: Dušna paša za kristjane kateri žele v duhu in v resnici Boga moliti, Ljubljana 1831, 2. natis
3. Friderik Baraga: Dušna paša za kristjane kateri žele v duhu in v resnici Boga moliti, Ljubljana 1835, 3. natis
4. Perpomočnik sveti rožni kranz Bogu in Mariji dopadljivo moliti, Po pismih rajnkega gospoda Mihela Hofmana, korarja v Novem mestu s perporočenjem častitega gospoda Friderika Baraga, Ljubljana 1837
5. Friderik Baraga: Dušna paša za kristjane kateri žele v duhu in v resnici Boga moliti, Ljubljana 1852, 6. natis
6. Friderik Baraga: Dušna paša za kristjane kateri žele v duhu in v resnici Boga moliti, Ljubljana 1830
7. Tone Zrnec: Po Baragovi deželi, Toronto 1969
8. Friderik Baraga: Slate jabelka, Ljubljana 1844
9. Friderik Baraga: Od počesčevanja in posnemanja Matere božje, Ljubljana 1830
10. Baragova misijonska pisma, zbral, prevedel, uvod in opombe napisal Jože Gregorič, Ljubljana 1983

11. Baragova devetdnevica, Ljubljana 1941, 2. izdaja
12. Slovenska misijonarja Baraga in Knoblehar, U. C. MISS. Pro Jugoslavia, Knjižica III, Ljubljana 1928
13. Misijonski koledar 1937
14. Alojz Rebula: Duh velikih jezer, Celje 1980
15. dr. Filip Žakelj: Za Bogom vredna največje časti: Baraga in Marija, Baragova knjižnica, 3. zvezek, Buenos Aires 1968
16. dr. Franc Jaklič: Misijonski škof Friderik Baraga, Celje 1931
17. Fernando Bea: Una sola cosa e necessaria, Torino 1965
18. Bren o Baragi, zbral, uredil in opombe napisal dr. Filip Žakelj, Baragova knjižnica, 2. zvezek, Buenos Aires 1962
19. Franc Jaklič, Jakob Šolar: Friderik Baraga, 3. dopolnjena izdaja, Celje 1968
20. Barago na oltar!, Premišljevanja o Baragi, njegovih krepostih, devetdnevnic in molitve za njegovo beatifikacijo, Baragova knjižnica, 1. zvezek, Buenos Aires 1958
21. Slava Baragu - zbirka gradiva za Baragove proslave, zbral in uredil Lenček Ladislav, Ljubljana 1939
22. dr. Franc Jaklič: Friderik Baraga, 2. izpopolnjena izdaja, Buenos Aires 1951
23. Bernard J. Lambert: Shepherd of the wilderness, Michigan 1967
24. Friderik Baraga: Zgodovina, značaj, nravi in šege severno ameriških Indijancev, prevod Vlado Fajdiga, Celje 1970
25. Spominska knjiga, izdana ob priliki odkritja spomenika škofu Frideriku Baragi v jugoslovanskem kulturnem vrtu, Cleveland, Ohio, 21. in 22. september 1935 - podarjeno nadškofu dr. Gregoriju Rožmanu poklanjajo Slovenci v Clevelandu
26. Charles A. Ceglar s.d.b.: Baragiana Collection, Volume one, Bishop Frederic Baraga, The Works Of, Ontario Canada 1991
27. Charles A. Ceglar s.d.b.: Baragiana Collection, Volume Two, Bishop Frederic Baraga, Bibliography, Ontario Canada 1992

GALERIJA LIKOVNIH SAMORASTNIKOV TREBNJE

V Galeriji likovnih samorastnikov v Trebnjem se nahaja zbirka umetniških del, ki je nastajala in še vedno nastaja s Tabori likovnih samorastnikov. Začetek likovnih taborov sega v leto 1968, letos se je tako zaključil že 27. po vrsti. Udeležujejo se jih umetniki - samorastniki, ki v tednu bivanja v Trebnjem ustvarijo delo, ki ga poklonijo galeriji. Vsakoletni tabor poteka konec junija in v začetku julija. Do sedaj se je likovnih taborov v Trebnjem udeležilo okrog 200 umetnikov iz 22 držav sveta. Danes zbirka obsega okrog 700 umetniških del. Na ogled je okrog 250 del (slik in kipov) v parku pred galerijo ter v pritličju in v prvem nadstropju galerije.

STANJE

Zbirka se nahaja v razstavnih prostorih Galerije likovnih samorastnikov Trebnje, v depozu ter po pisarnah podjetij v občini Trebnje. Nekateri kipi so razstavljeni v parku pred galerijo.

V okviru razstavnih prostorov je tudi poročna soba v prvem nadstropju.

Depo se nahaja v prvem nadstropju galerije. Je premajhen, pretemen, poleg slik pa se v njem nahaja še dokumentacija o Taborih likovnih samorastnikov, katalogi in raglednice ter zaboji za transport slik. Veliko slik ni okvirjenih in so hranjene neprimerno; zložene so kar ena na drugo. Ker je prostor pretemen, slike na platnu hitreje rumenijo.

V pritličju in prvem nadstropju so razstavni prostori - spodaj trije in zgoraj štirje. Predvsem v pritličju so ti prostori prenizki, premajhni in pretemni.

Slike so sicer primerno obešene (ne dotikajo se direktno zidu, ampak je vmes pano), vendar je za slike na platnu problem vlaga, ki je v steni. Zaradi prevelike vlage se lahko pojavijo bakterije in plesen, ki uničujejo platno. V vseh razstavnih prostorih so slike osvetljene z umetno in naravno svetlobo. Umetno svetlobo predstavljajo v pritličju žarnice, ki so nameščene s stropa in imajo moč 100W (watt - enota za merjenje moči svetlobe) oz. 200W. V prvem nadstropju posameznih žarnic ni, na stropu so pritrjene ploščate luči, ki pa ne osvetljujejo posameznih slik, temveč le celoten prostor. Slike niso osvetljene ves čas, ampak le v času, ko si razstavo

ogledujejo obiskovalci. Poleg slik so razstavljeni še kipi iz lesa in kovine (železa).

Razstavljeni dela praviloma nimajo podnapisov, izjema so le dela, ki so bila na razstavi v Cankarjevem domu v Ljubljani 1992. leta.

V prostorih ni termohigrometra, izsuševalca vlage (vlaga se vidi na stenah - omet odpada, vlažnost sten, pri vstopu v prostor se vlaga vonja v zraku), niti priročnih gasilnih aparatov in alarmnih naprav.

Okna v pritličju so primerno zavarovana s kovinskimi mrežami.

Toaletni prostori so urejeni.

Razstavni prostori niso stalno ogrevani. Električne peči so vklopljene le izjemoma, npr. za poroke v zimskem času. Zato je v prostorih dokaj enakomerna temperatura skozi vse leto.

Popis likovnih del, ki jih hrani galerija, je bil opravljen le do leta 1987. Izšel je v obliki kataloga ob 20-letnici Tabora likovnih samorastnikov. Ta popis pa je potrebno zaradi številnih napak opraviti še enkrat (naslovi del, mere, letnice). Obiskovalcem so poleg omenjenega kataloga na voljo še katalogi za nekatere posamezne avtorje, ki so sodelovali na taborih, in sicer Jan Hruška, Jutta Borchert, Branko Lovak, Boris Žohar, Stjepan Ivanec, Zlatko Huzjan in Konrad Peternej (vsi katalogi so bili tiskani med 1978 in 1986), 5 različnih razglednic in spominske značke. Žal so bili vsi ti katalogi in razglednice tiskani še v času nekdanje Jugoslavije in so vsebinsko neprimerni.

Zadnji katalog je izšel ob 25-letnici Tabora likovnih samorastnikov leta 1992. Poleg njega je obiskovalcem na voljo še zloženka - prospekt o galeriji in taboru v petih jezikih (srbohrvaškem, angleškem, francoskem, nemškem in italijanskem), ki nima natisnjene letnice izdaje, je pa zastarela.

Obiskovalci galerije lahko kupijo knjigo Naši kraji (Ljubljana 1992) v slovenskem, nemškem in angleškem jeziku, na razpolago pa jim je tudi turistični prospekt občine Trebnje, natisnjen v

letu 1994; v njem sta posebej predstavljena tudi galerija in tabor.

V zasilni vitrini so na ogled nekatere knjige o naivni umetnosti:

- Enciklopedija naivne umetnosti sveta, Jugoslovenska revija, Kranj 1984;
- Nebojša Tomašević: Magični svet Ivana Generaliča, Jugoslovenska revija, Beograd 1976;
- Nebojša Tomašević: Naive Maler Jugoslawiens, Jugoslovenska revija, Beograd 1978;
- Franco Caresio: Francesco Maiolo, Torino 1981;
- Vladimir Crnković: Gaži Kovačič Rabuzin, (letnice nisem našla) - Mira Bošković, Milica Maširević: Samouki likovni umetnici u Srbiji, Torino 1977;
- Nebojša Tomašević: Pictura, naiva Jugoslava, Bukarešta 1977;
- Gerhard Ledić: Fenster zum Menschen, Naive Kunst aus zwei Generationen, Graz 1976;
- Bose schone Welt, Naive Kunst aus Jugoslawien aus der Sammlung Gerhard Ledić, Graz 1975;
- Tone Svetina: Horvat Jože - Jaki, Čakovec 1980.

V Trebnjem in okolici ni smerokaza, ki bi označeval pot do galerije. Ob avtocesti Ljubljana-Novo mesto samevata dve označevalni tabli, ki obveščata ljudi o lokaciji Galerije likovnih samorastnikov.

Galerija je odprta vsak dan, razen ponedeljka, med 10. in 12. uro ter 14. in 18. uro, za vnaprej najavljene skupine pa tudi izven tega časa. V zimskem času je galerija zaprta, na ogled je le za najavljene skupine.

V galeriji je trenutno zaposlena le čuvajka, strokovnega delavca - kustusa ni. Galerija likovnih samorastnikov statusno ni urejena. S sklepom Izvršnega sveta SO Trebnje z dne 9.6.1994 ureja pravni promet galerije Center za izobraževanje in kulturo Trebnje do pravno formalne ureditve njenega statusa.

Galerija ne sodeluje s sorodnimi slovenskimi niti tujimi ustanovami in nima svoje poslovne politike.

PROGRAMSKE USMERITVE

- * Galerija likovnih samorastnikov Trebnje se mora statusno urediti kot center. Ustanoviti se mora umetniški svet, ki bo galerijo vodil. Zaposliti se mora strokovni delavec, kustus, ki bo skrbel za zbirko in izvajal poslovno politiko galerije.
- * Galerija likovnih samorastnikov Trebnje mora poiskati nove primerne prostore za namestitev eksponatov galerije, za izvajanje svoje dejavnosti in za sedež galerije.
- * Galerija lahko redno obratuje po ureditvi prostorov in statusni ureditvi galerije in le z redno zaposlenim strokovnim delavcem, ki ima zadovoljive pogoje za delo.
- * Vsa dela, ki se nahajajo v zbirki, se morajo popisati in vnesti v računalniško podprt inventar umetniških del po principu kataloga. Razstavljene slike in kipe se mora opremiti s podnapisi, ki vsebujejo podatke o avtorju, naslovu, tehniki, merah in letnici nastanka.
- * Galerija se mora tržniško zasnovati, odzivati in prilagajati se mora trgu, sestavni del njenega delovanja morajo postati tržniške aktivnosti. Galerija likovnih samorastnikov Trebnje mora zadovoljevati uporabnike ob najmanjši možni obremenitvi občine Trebnje.
- * Izluščiti in izpostaviti se morajo identitetni znaki galerije in oblikovati zaščitni znak, logotip in celostna podoba galerije, v nadaljevanju pa se mora predvsem s promocijo ta celostna podoba galerije tudi izvesti.
- * Na križiščih v bližini galerije, v mestu Trebnje, na avtomobilski cesti Ljubljana-Novo mesto in na občinskih regionalnih in lokalnih cestah, ki povezujejo turistično ponudbo občine Trebnje, je potrebno postaviti smerokaze in označevalne table za galerijo.
- * Galerija se mora vsaj z enim razstavnim prostorom odpreti ostalim oblikam likovnega izražanja, morda marginalnim skupinam, vendar mora pri tem ohraniti epiteton naivnosti, vključiti se mora v slovenski kulturni prostor in se povezati s sorodnimi institucijami doma in v tujini.
- * Galerija si pridobi status prodajne galerije, s kataložnimi prodajami in prodajnimi razstavami umetniških del.
- * V razstavnih prostorih, predvsem v pritličju, dokler ima Galerija likovnih samorastnikov Trebnje v župnišču najete prostore, je potrebno odpraviti vlago. Prostor se morajo opremiti z alarmnimi napravami in priročnimi gasilnimi aparati. Razstavnih prostorov se morajo opremiti z termohigrometri ter vlažilci in sušilci zraka.
- * Slike se morajo deponirati na ustreznejše mesto, kot je zdajšnji depo. To mesto je lahko tudi izven razstavnih prostorov galerije.

* V razstavnih prostorih se mora stalno preverjati temperatura in relativna vlažnost zraka. Iz konservatorskega stališča je naj primernejša temperatura med 12 in 18 stopinjami celzija, ki bi se v galeriji lahko vzdrževala, saj so prostori le razstavnici. Primerna relativna vlažnost za slike na platnu je med 40% in 65%, za tabelne slike med 55% in 65% in za lesene kipe med 55% in 65%. Ker se v galeriji nahajajo dela iz vseh treh materialov, se mora v razstavnih prostorih vzdrževati relativna vlažnost med 55% in 65%. Slike na platnu ne smejo biti predolgo izpostavljene svetlobi, ki je močnejša od 150 luksov.

* Pri vhodu v galerijo v spodnjem razstavnem prostoru se namesto sedanje mize postavi pult, z razstavljenimi katalogi, razglednicami in spominki, ki so naprodaj. Knjige o naivni umetnosti naj bodo razstavljene v pultni vitrini.

TEORETIČNA IZHODIŠČA NALOGE

Eno od temeljnih izhodišč strategije turističnega razvoja Slovenije je vsekakor repozicioniranje Slovenije kot turistične destinacije na svetovnem turističnem tržišču. Slovenija mora po družbenih spremembah v letu 1991 ustvariti imidž novo nastale države, turistična ponudba pa mora tudi šele oblikovati razpoznavne turistične proizvode in jim dati ustrezno podobo, katero bodo potencialni turisti povezovali z imenom Slovenije.

Proces repozicioniranja pomeni za nas kompleksen niz aktivnosti, ki se med drugim nanašajo tudi na diverzifikacijo turističnih proizvodov, od enodimenzionalne destinacije "sonca in morja", ki je veljala za turistično ponudbo Jugoslavije, k večdimenzionalni destinaciji, s storitvami, ki vključujejo tako delo in izobraževanje kot kulturo in športno rekreacijo, skratka vse prvine kakovosti življenja, ki so v postindustrijskem obdobju povazane z novimi motivi in predvsem z bistveno spremenjeno vlogo prostega časa v razmerju do dela in počitka.

S tem se vsekakor identificira in sooča tudi prihodnja turistična ponudba v občini Trebnje. Gre za dvigovanje kvalitete posameznih elementov proizvoda (aktivnosti, prenočišča, gostinska ponudba, infrastruktura, urejanje prostora, varovanje okolja itd.), za diverzifikacijo turističnega trga (od masovnega turizma k segmentiranju povpraševanja in k individualnemu turizmu), za agresivnejšo promocijo, za pospeševanje prodaje, prezentacije na sejnih, oglaševanje v sredstvih javnega obveščanja, kampanje itd. in končno za diverzifikacijo kanalov distribucije, od tour operatorjev do individualnega povpraševanja. Proces repozicioniranja tako na nacionalnem nivoju kot na posameznih mikrodestinacijah bo v največji meri odvisen prav od uspešnosti koncepta marketinga turističnih destinacij.

Pod turističnim marketingom posamezne destinacije razumemo aktivnosti, ki vključujejo določanje konkurenčnih turističnih proizvodov, utemeljenih na obstoječih turističnih atrakcijah, izbiro ciljnih geografskih tržišč in ciljnih potrošniških segmentov, kamor se ti proizvodi žele plasirati, selekcijo optimalnih metod promocije in izbor optimalnih kanalov distribucije.

Promocija oziroma tržno komuniciranje pomeni za nas aktivnosti, ki si sledijo, ko so opredeljeni turistični proizvodi določene destinacije, ko se ve, kako se destinacija pozicionira na trgu (KAJ se želi povedati) in ko se ve, s katerim ciljnim tržiščem želimo komunicirati (KOMU želimo povedati). Tako je promocija (KAKO se želi povedati) v največji meri odvisna od razpoložljivih finančnih sredstev. Cilj tržnega komuniciranja v turizmu je, da vzpostavi zvezo med proizvajalcem in potrošnikom, med tistim, ki turistične storitve ponuja, in tistim, ki te storitve koristi, pri čemer pretok informacij ni vezan le na turistični proizvod, temveč na celoten trženjski splet in na tistega, ki ta turistični proizvod ustvari, oblikuje in prodaja. Pod besedo promocija si predstavljamo tudi izdelovanje najrazličnejših promocijskih publikacij, izvajanje promocijskih aktivnosti v določenih časovnih intervalih itd. Take aktivnosti se lahko realizirajo na najrazličnejše načine, npr. z oglasi v tisku, če je cilj informirati širšo javnost, ali enostavno s prospekti, ki se pošiljajo na posamezne naslove, šol, društev upokoencev in

ostalnih ciljnih skupin. Zelo popularne so tudi dejavnosti, ki jih imenujemo "odnosi z javnostmi", "public relations", med katere največkrat sodi prirejanje tiskovnih konferenc, vabila novinarjem za obisk posamezne destinacije in post festum poročanje o njej ali celo izdelovanje in prodajanje propagandnega materiala (majice, priponke, značke, spominki itd.). Najvišja oblika promocije pa je vsekakor plasiranje propagandnih sporočil o turističnih destinacijah na nacionalni televiziji. Med instrumenti tržnega komuniciranja pa nista zanemarljiva tudi pospeševanje prodaje - ta dejavnik je v našem primeru uporaben pri plasiranju pohodnih poti in predstavlja vsa "nerutinska prodajna prizadevanja" - in sponzorstvo. Izbrana ciljna skupina, cilj komuniciranja in samo oblikovanje sporočila predpostavljajo uporabo primernega medija tržnega komuniciranja, od časopisa, revije, radia, televizije do pošte, telefona, označevalne table itd.

V okviru kanalov distribucije je za vsako turistično destinacijo pomembno, da doseže ugodno razmerje med individualnim obiskovalcem in organiziranimi skupinami. Znano namreč je, da so individualni obiskovalci boljši potrošniki in zato tudi bolj zaželeni gostje. Po drugi strani pa organizirani turistični aranžmaji olajšajo distribucijo turističnega proizvoda in zagotavljajo obisk večjega števila obiskovalcev istočasno. Pri tej distribuciji morajo svojo vlogo v največji meri odigrati turistične agencije, ki bodo samostojno ali v povezavi s turistično informacijskim centrom sestavile različne programe turistične ponudbe.

V primeru občine Trebnje velja čimprej odgovoriti na ključno vprašanje, kdo bo osnovni nosilec marketinga občine Trebnje kot turistične destinacije. Ne gre za vprašanje, kdo bo "opravljal poslovne dejavnosti, ki bodo zagotavljale pretok izdelkov in storitev od proizvajalca do kupca in porabnika", ampak za vprašanje, kdo je tisti, ki bo usmerjal, krmaril ta marketing v kibernetičnem smislu, kdo bo vzpostavljal red in smisel na tržišču, kdo bo skrbel za izvajanje koncepta trženja občine Trebnje kot turistične destinacije. Seveda pa trženje tudi v turizmu zaobsega osredotočenje na potrošnikove potrebe, na povezavo vseh dejavnosti, ki oblikujejo turistični proizvod, za zadovoljitev teh potreb in doseganje dolgoročnega dobička na podlagi zadovoljevanja potrošnikovih potreb.

Občina Trebnje ima dovolj dobro opredeljeno strategijo razvoja turizma in zasnovano turistično ponudbo, kar je za kreiranje "novega turističnega imidža" v tem trenutku dovolj. Vsekakor bi "nosilec" marketinga občine Trebnje skozi zadovoljive promocijske akcije, ki naj bi bile usmerjene na izbrane ciljne trge, moral doseči tudi večji ekonomski učinek in s tem še boljšo turistično ponudbo. Agencijska dejavnost se lahko v občini Trebnje posluži organizacijske in informacijske mreže obstoječega turistično informacijskega centra, kar je precejšnja prednost v primerjavi z onimi, ki te mreže nimajo. Vsekakor gre dolgoročno za neprekinjeno ustvarjanje, razvijanje in oblikovanje turističnih privlačno sti in za doseganje dohodka s turistično industrijo tudi v občini Trebnje.

ANALIZA POTENCIALNEGA TRGA

Za analizo potencialnega trga smo se poleg izkušenj, navedenih v predgovoru, kakor tudi triletnega spremljanja programa Celostnega razvoja podeželja in obnove vasi, poslužili klasične metode telefonske ankete. Vzorec je bilo zajetih 50 naključno izbranih telefonskih naročnikov na območju občine Trebnje. Anketiranje je bilo izvedeno v času od 18. avgusta 1994 do 20. avgusta 1994.

Enak anketni vprašalnik smo ponudili tudi obiskovalcem Baragove domačije. V času od 21/8-1994 do 11/9-1994 se je od 32 obiskovalcev odločilo, da anketni vprašalnik izpolni 7 obiskovalcev. Obe omenjeni anketi sta bili anonimni, tretja, enaka, pa je bila v istem času ponujena 16 poznavalcem turistične ponudbe v občini Trebnje.

Uvodni del vprašalnika o ponudbi Baragovega kompleksa pojasnjuje razloge, ki so nas vodili, da smo se odločili za zbiranje podatkov o tem turističnem proizvodu tudi s pomočjo ankete, anketirancem pa zagotavlja anonimnost:

Zavod za urbanistično načrtovanje Trebnje je za ponudbo Baragovega kompleksa v okviru razvojnega projekta CRPOV za Knežjo vas z Malo vasjo naročil izdelavo marketinškega koncepta. Izbiro konkurenčne pozicije in ciljno skupino potencialnih gostov bomo opredelili tudi na podlagi z anketo pridobljenih podatkov, s čimer naj bi v kasnejši fazi ponudbo in promocijo usmerili predvsem na njih. Prav tako bodo rezultati ankete služili za oblikovanje kvalitetnejše ponudbe na Baragovem kompleksu.

Anketa, ki je pred Vami, je seveda anonimna.

Zahvaljujemo se Vam za čas in trud, ki ga boste namenili anketi. Z vašo pomočjo Vam bomo lahko ob naslednjem obisku na Baragovi domačiji ponudili več kot tokrat. Prav zato smo prepričani, da nam boste pri tem pomagali.

Vljudno vas prosimo, da vprašalnik skrbno pregledate. Izpolnjujete ga tako, da pri ustreznih odgovorih obkrožite številko pred odgovorom, pod "drugo" pa pripišete svoj odgovor. Možnih je več odgovorov.

Anketni vprašalnik zajema 14 vprašanj, ki so smiselno razdeljena v štiri vsebinske dele. V prvem delu se vprašanja nanašajo na osnovne sociodemografske značilnosti anketirancev (spol, stan, starost in izobrazba). Drugi del zajema najprej vprašanja o poznavanju Baragove domačije, eno vprašanje sprašuje o načinu ogleda Baragove rojstne hiše, tri se nanašajo na tržno komuniciranje, dva se navezujeta na Baragovo zapuščino kot turistični proizvod, zadnje vprašanje pa sprašuje po nevprašanem v anketi, ki je za trženjski splet tudi lahko odločilnega pomena.

ANKETNI VPRAŠALNIK O PONUDBI BARAGOVEGA KOMPLEKSA, NA KATEREGA JE V OKVIRU TE RAZISKAVE SKUPAJ ODGOVORILO 73 ANKETIRANCEV, JE BIL NASLEDNJI:

- 1) SPOL (moški, ženski)
- 2) STAN (samski, poročen, ovdovel, razvezan)
- 3) STAROST (do 15 let, od 16 do 20 let, od 21 do 25 let, od 26 do 35 let, od 36 do 55 let, nad 56 let)
- 4) IZOBRAZBA (osnovna, poklicna, srednja, višja, visoka, drugo)
- 5) ODKOD IMATE INFORMACIJE O BARAGOVI DOMAČIJI?
 - a) nič ne vem o njej
 - b) turistična publikacija
 - c) verski tisk
 - d) mediji javnega obveščanja
 - e) obcestna označba
 - f) ustno sporočilo
 - g) drugo
- 6) ALI MENITE, DA IMATE DOVOLJ CELOVITO INFORMACIJO O ŽIVLJENJU IN DELU FRIDERIKA BARAGE?
 - a) dobro
 - b) zadovoljivo
 - c) slabo
 - d) bežno
 - e) nimam
 - f) drugo
- 7) KJE BI PO VAŠEM MNENJU MORALI DOBIVATI INFORMACIJE O ŽIVLJENJU IN DELU FRIDERIKA BARAGE?
 - a) mediji javnega obveščanja
 - b) turistične publikacije
 - c) verski tisk
 - d) strokovna literatura
 - e) drugo

- 8) ČE BI SE ODLOČILI ZA OBISK BARAGOVE ROJSTNE HIŠE, KAKO BI SI JO ODŠLI OGLEDAT?
- a) sam
 - b) z družino
 - c) s prijatelji
 - d) organizirano s skupino
 - e) drugo
- 9) ČE POZNATE OBSTOJEČO VIZUALNO OZNAČENOST BARAGOVE DOMAČIJE, KAKŠNA SE VAM ZDI?
- a) je ne poznam
 - b) dobra
 - c) zadovoljiva
 - d) slaba
 - e) pomanjkliva
 - f) drugo
- 10) NA KATERIH MESTIH BI MORALE STATI VIZUALNE OZNAČBE BARAGOVE DOMAČIJE?
- a) na križiščih v bližini domačije na občestnih tablah v neposredni bližini domačije
 - c) ob avtomobilski cesti Ljubljana - Novo mesto
 - d) v večjih dolenjskih krajih
 - e) v širšem slovenskem prostoru
 - f) drugo
- 11) KAKO BI MORALO BITI PO VAŠEM MNENJU PREDSTAVLJENO ŽIVLJENJE IN DELO FRIDERIKA BARAGE?
- a) na lokalnem nivoju
 - b) v širšem slovenskem prostoru
 - c) v mednarodnem prostoru
 - d) drugo

- 12) V KATERIH PROGRAMSKIH PAKETIH BI SI ŽELELI PONUDBO BARAGOVE DOMAČIJE?
- a) Baragova zapuščina v občini Trebnje
 - b) Baragova zapuščina v domovini
 - c) celotna Baragova zapuščina
 - d) Baragova zapuščina v ponudbi ostalih trebanjskih znamenitosti
 - e) Baragova zapuščina kot del širše slovenske ponudbe
 - f) drugo
- 13) KATERE DEJAVNOSTI BI SE ŠE MORALE RAZVITI NA BARAGOVI DOMAČIJI?
- a) nobena
 - b) gostinska ponudba
 - c) dopolnilne dejavnosti na kmetiji
 - d) športnorekreativna ponudba
 - e) drugo
- 14) ALI SE VAM ZDI, DA BI MORALI V RAZVIJANJU PONUDBE BARAGOVEGA KOMPLEKSA NA KAJ ŠE ODGOVORITI, PA SMO V VPRAŠALNIKU IZPUSTILI? SEVEDA NAS ZANIMA TUDI VAŠE MNENJE O ZASTAVLJENIH VPRAŠANJIH.

Narejena je bila tudi anketa, na katero je odgovorilo vseh 20 učencev 3. razreda Osnovnešole Trnovo, ki so se udeležili končnega izleta na Baragovo domačijo. Bili so uporabljeni kot vzorčna skupina za oblikovanje skupne ponudbe občine Trebnje in Slovenskih železnic. Učencem so bila postavljena naslednja vprašanja:

1. Kako ti je bil izlet všeč, ali bi še prišel?
2. Kaj si pogrešal na izletu, ali je kaj manjkalo?
3. Kaj predlagaš, da bi se do naslednjic izboljšalo?
4. Ali imaš še kakšne druge pripombe?

Na prvo zastavljeno vprašanje so vsi učenci odgovorili, da jim je bil izlet všeč in da bi še prišli. Prav tako enoglasno so odgovorili na drugo vprašanje, da niso na izletu ničesar pogrešali. Na tretje vprašanje je en učenec odgovoril, da bi morala biti na poti bolj dostopna pijača, dva učenca sta pripomnila, da sladoled ne bi smel biti stopljen, eden se je pritoževal nad higieno (las v hrani), eden je predlagal, da se lokostrelstvo organizira v senčnem prostoru, eden pa je menil, da se v izlet vključi tudi hranjenje krav. Ostali so na tretje vprašanje odgovorili, da nimajo nobenih predlogov. Na zadnje vprašanje je en učenec predlagal, da bi se kosilo postreglo pod drevesi, drugi, da je bilo kosilo preobilno, ostalih 18 pa je odgovorilo, da nimajo dodatnih pripomb. Naj omenimo še pripombe učiteljice, ki je učence vodila na izletu: porcije kosila so bile prevelike, meso je bilo pretanko narezano, solato bi lahko imeli po štirje učenci skupaj, pomanjkanje higiene v sanitarijah, domače živali morajo biti v času kosila ločene od otrok, na kmetiji manjkata poseben prostor za umivanje rok in sušilec za roke, desert naj se postreže čez kako uro ali dve po kosilu. Ponudbo izleta je učiteljica v celoti gledano zelo pohvalila, posebej igre na prostem in ponudbo cele kmetije.

Bistvene pripombe, ki so izoblikovale na podlagi odgovorov, so bile naslednje:

- ureditev sanitarij na Baragovi domačiji,
- postavitev dodatnih klopi okoli kmetije in ureditev senčnice,
- dograjevanje zbirke z gradivom o Indijancih, ki so živeli na ozemlju, kjer je deloval Friderik Baraga.

1. Anketni vprašalnik o ponudbi Baragovega kompleksa:

Zajetih je bilo 50 naključno izbranih telefonskih naročnikov iz občine Trebnje; 44 jih je v anketi sodelovalo - 88%, 6 pa jih je sodelovanje odklonilo - 12%. Štirje so kot izgovor navedli pomanjkanje časa, dva pa nasploh nista bila pripravljena odgovarjati.

Najbolj pripravljeni na sodelovanje so bili telefonski naročniki Šentruperta in Mokronoga ter njune okolice, medtem ko so prebivalci čateškega okrožja anketo hladno sprejeli, trije pa nanjo tudi niso hoteli odgovarjati. Po en negativni odziv je bil še v Trebnjem, na Mirni in v Šentrupertu. V celoti gledano so se ljudje na anketo odzvali zelo strpno. V dopoldanskem času so odgovarjali predvsem starejši ljudje, v popoldanskem času pa ljudje različnih starosti. Povprečno je anketirancem anketa vzela 4 minute časa. (Poročilo anketarja)

SPOL

1	moški			18	40.9%
2	ženski			26	59.1%

ženske moški skupaj %

STAN

1	samski	8	3	11	25%
2	poročen	15	14	29	65.8%
3	ovdovel	3	1	4	9.1%
4	razvezan	0	0	0	0%

STAROST

1	do 15 let	1	1	2	4.5%
2	od 16 do 20 let	2	2	4	9.1%
3	od 21 do 25 let	5	0	5	11.4%
4	od 26 do 35 let	4	5	9	20.5%
5	od 36 do 55 let	6	7	13	29.5%
6	nad 56 let	8	3	11	25%

IZOBRAZBA

1	osnovna	10	9	19	43.2%
2	poklicna	4	7	11	25%
3	srednja	7	2	9	20.5%
4	višja	4	0	4	9.1%
5	visoka	0	0	0	0%
6	drugo	1	0	1	2.2%

ODKOD IMATE INFORMACIJE O BARAGOVIM DOMAČIJI?

1	nič ne vem o njej	3	0	3	3.75%
2	turistična publikacija	12	5	17	21.25%
3	verski tisk	11	8	19	24.75%
4	mediji javnega obveščanja	8	5	13	16.25%
5	obcestna označba	0	0	0	0%
6	ustno sporočilo	15	13	28	35%
7	drugo	0	0	0	0%

Skupaj 80 odgovorov.

ALI MENITE, DA IMATE DOVOLJ CELOVITO INFORMACIJO O ŽIVLJENJU IN DELU FRIDERIKA BARAGE?

1	dobro	9	5	14	31.1%
2	zadovoljivo	7	11	18	40%
3	slabo	5	1	6	13.3%
4	bežno	2	1	3	6.7%
5	nimam	4	0	4	8.9%
6	drugo	0	0	0	0%

Skupaj 45 odgovorov.

KJE BI PO VAŠEM MNENJU MORALI DOBIVATI INFORMACIJE O ŽIVLJENJU IN DELU FRIDERIKA BARAGE?

1	mediji javnega obveščanja	8	10	18	25.7%
2	turistične publikacije	4	7	11	15.7%
3	verski tisk	13	6	19	27.1%
4	strokovna literatura	9	7	16	22.9%
5	drugo	4	2	6	8.6%

Skupaj 70 odgovorov.

ČE BI SE ODLOČILI ZA OBISK BARAGOVE ROJSTNE HIŠE, KAKO BI SI JO ODŠLI OGLEDAT?

1	sam	2	2	4	8.9%
2	z družino	12	11	23	51.1%
3	s prijatelji	5	1	6	13.3%
4	organizirano s skupino	5	4	9	20%
5	drugo	3	0	3	6.7%

Skupaj 45 odgovorov.

ČE POZNATE OBSTOJEČO VIZUALNO OZNAČENOST BARAGOVE DOMAČIJE, KAKŠNA SE VAM ZDI?

1.	je ne poznam	19	11	30	68.2%
2	dobra	0	1	1	2.3%
3	zadovoljiva	0	1	1	2.3%
4	slaba	7	3	10	22.7%
5	pomanjkljiva	0	2	2	4.5%
6	drugo	0	0	0	0%

Skupaj 44 odgovorov.

NA KATERIH MESTIH BI MORALE STATI VIZUALNE OZNAČBE BARAGOVE DOMAČIJE?

1	na križiščih v bližini domačije	16	8	24	33.3%
2	na obcestnih tablah v neposredni bližini domačije	2	1	3	4.2%
3	ob cesti Lj - NM	16	8	24	33.3%
4	v večjih dolenskih krajih	3	2	5	6.9%
5	v širšem slovenskem prostoru	8	6	14	19.4%
6	drugo	2	0	2	2.8%

Skupaj 72 odgovorov.

KAKO BI MORALO BITI PO VAŠEM MNENJU PREDSTAVLJENO ŽIVLJENJE IN DELO FRIDERIKA BARAGE?

1	na lokalnem nivoju	9	3	12	27.3%
2	v širšem slovenskem prostoru	16	11	27	61.4%
3	v mednarodnem prostoru	3	1	4	9.1%
4	drugo	0	1	1	2.3%

Skupaj 44 odgovorov.

V KATERIH PROGRAMSKIH PAKETIH BI SI ŽELELI PONUDBO BARAGOVE DOMAČIJE?

1	Baragova zapuščina v občini Trebnje	5	0	5	11.1%
2	Baragova zapuščina v domovini	5	1	6	13.3%
3	celotna Baragova zapuščina	3	4	7	15.6%
4	Baragova zapuščina v ponudbi ostalih trebanjskih znamenitosti	9	7	16	35.6%
5	Baragova zapuščina kot del širše slovenske ponudbe	5	5	10	22.2%
6	drugo	0	1	1	2.2%

Skupaj 45 odgovorov.

KATERE DEJAVNOSTI BI SE ŠE MORALE RAZVITI NA BARAGOVI DOMAČIJI?

1	nobena	1	0	1	1.9%
2	gostinska ponudba	6	4	10	19.2%
3	dopolnilne dejavnosti na kmetiji	13	13	26	50%
4	športnorekreativna ponudba	3	0	3	5.8%
5	drugo	8	4	12	23.1%

Skupaj 52 odgovorov.

ALI SE VAM ZDI, DA BI MORALI V RAZVIJANJU PONUDBE BARAGOVEGA KOMPLEKSA NA KAJ ŠE ODGOVORITI, PA SMO V VPRAŠALNIKU IZPUSTILI? SEVEDA NAS ZANIMA TUDI VAŠE MNENJE O ZASTAVLJENIH VPRAŠANJIH.

1 1 2 4.5%

Možnih odgovorov je 44 - 100%.

- Spol Od 44 anketiranih je 26 žensk - 59.09% in 18 moških 40.90% .
 - Stan največ je poročenih, in sicer 29 - 65.9%, samskih je 11 - 25% in 4 ovdoveli - 9.1%, nobeden pa ni razvezan.
 - Starost 13 jih je bilo starih od 36 do 55 let - 29.5%, nad 56 let jih je bilo starih 11 - 25%, 9 oseb je bilo starih od 26 do 35 let - 20.5%, 5 je bilo starih od 21 do 35 let - 11.4%, 4 so bili stari od 16 do 20 let - 9.1%, 2 pa sta bila stara do 15 let - 4.5%.
 - Izobrazba Največ jih ima dokončano osnovno šolo, to je 19 ali 43.2%, poklicno šolo jih ima 11 - 25%, srednjo izobrazbo ima 9 anketirancev - 20.5% in višjo 4 - 9.1%, nobeden pa nima visoke izobrazbe, pod drugo je vpisal 1 anketiranec - 2.2%.
1. Odkod imate informacije o Baragovi domačiji? - Prevladuje ustno sporočilo z 28 odgovori - 35%, verski tisk z 19 odgovori 24.75%, turistična publikacija s 17 odgovori - 21.25%, 13 anketirancev ima informacije o Baragovi domačiji iz medijev javnega obveščanja - 16.25%, 3 niso vedeli nič o njej - 3.75%, nobeden pa ni dobil informacije preko občestnih označb in nobeden tudi ne iz drugih virov.

2. Ali menite, da imate dovolj celovito informacijo o življenju in delu Friderika Barage? - 18 anketirancev meni, da ima to informacijo zadovoljivo - 40%, 14 odgovorov je bilo dobro - 31.1%, 6 jih je odgovorilo, da imajo slabo informacijo - 13.3%, 4 anketiranci informacije niso imeli - 8.9% in 3 imajo bežno informacijo - 6.7%, nobeden pa se ni odločil za drugo možnost.
3. Kje bi po vašem mnenju morali dobivati informacije o življenju in delu Friderika Barage? - 19 jih je omenilo verski tisk - 27.1%, 18 medije javnega obveščanja - 25.7%, 16 jih je omenilo, da bi morali dobivati te informacije v strokovni literaturi - 22.9%, 11 v turističnih publikacijah - 15.7% in 6 odgovorov se je nanašalo na drugo - 8.6%.
4. Če bi se odločili za obisk Baragove domačije, kako bi si jo ogledali? - 23 se jih je odločilo, da bi si odšlo ogledat Baragovo domačijo z družino - 51.1%, 9 z organizirano skupino - 20%, 6 s prijatelji - 13.3%, 4 bi šli na Baragovo domačijo sami - 8.9%, 3 pa so navedli druge razloge - 6.7%.
5. Če poznate obstoječo vizualno označenost Baragove domačije, kakšna se vam zdi? - 30 jih je odgovorilo, da je ne pozna - 68.2%, 10 jih je menilo, da je vizualna označenost slaba - 22.7%, 2, da je pomanjkljiva - 4.5%, 1 je odgovoril, da je ta označenost dobra - 2.3% in 1, da je zadovoljiva - 2.3%, nobeden pa se ni odločil za drugo.
6. Na katerih mestih bi morale stati vizualne označbe Baragove domačije? - 24 se je odločilo za križišča v bližini domačije - 33.3% in ravno tako za odgovor "ob avtomobilski cesti Ljubljana-Novo mesto" - 33.3%, 14 jih je za vizualne označbe v širšem slovenskem prostoru - 19.4%, 5 za označbe v večjih dolenjskih krajih - 6.9%, 3 menijo, da bi morale stati v neposredni bližini domačije - 4.2%, 2 pa sta se odločila za zadnji odgovor, drugo - 2.8%.
7. Kako bi moralo biti po vašem mnenju predstavljeno življenje in delo Friderika Barage? - 27 se jih je odločilo za širši slovenski prostor - 61.4%, 12 za lokalni nivo - 27.3%, 4 menijo, da bi moralo biti predstavljeno v mednarodnem prostoru - 9.1%, 1 pa se je odločil za drugo - 2.3%.
8. V katerih programskih paketih bi si želeli ponudbo Baragove domačije? - 16 bi si želelo Baragovo zapuščino v ponudbi ostalih trebanjskih znamenitosti - 35.6%, 10 jih vidi to ponudbo kot del širše slovenske ponudbe - 22.2%, 7 si želi ponudbo celotne Baragove zapuščine - 15.6%, 6 Baragovo zapuščino v domovini - 13.3%, 5 Baragovo zapuščino v občini Trebnje - 11.1%, 1 pa se je odločil za drugo - 2.22%.
9. Katere dejavnosti bi se morale razviti na Baragovi domačiji? - 26 anketirancev meni, da bi se morale razviti dopolnilne dejavnosti na kmetiji - 50%, 12 jih je dalo svoj "predlog": dejavnosti s kulturno vsebino; muzejska dejavnost; se ne bi ukvarjal s tem;

ne vem; starinske stvari; ne vem; vse bi bilo; kulturnovarstvena dejavnost; nekaj malega; karkoli; dejavnost za otroke; ne vem - 23,1%, 10 jih vidi to dejavnost v gostinski ponudbi - 19.2%, 3 v športnorekreativni ponudbi - 5.8%, 1 pa si na domačiji ne želi nobene dodatne dejavnosti - 1.9%.

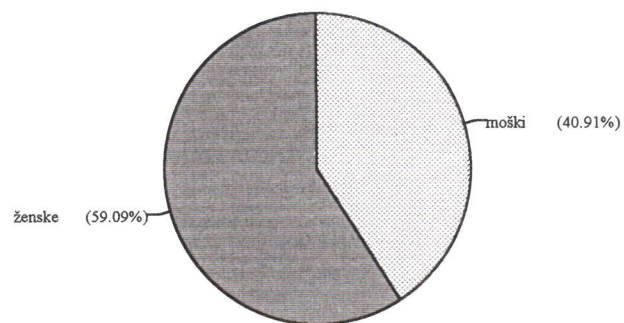
10. Ali se vam zdi, da bi morali v razvijanju ponudbe Baragovega kompleksa še na kaj odgovoriti, pa smo v vprašalniku izpustili? Seveda nas zanima tudi vaše mnenje o zastavljenih vprašanjih. - Na to vprašanje sta odgovorila samo dva anketiranca - 4.5%, drugi pa niso imeli nič za dodati oziroma so bili dani naslednji odgovori: ne poznam dosti; niti ga ne poznam toliko; ne vem, zadosti je; niti ne, toliko ne poznam; nisem niti razmišljala o tem; ne, ker nisem toliko seznanjena; ne, ker nisem pripravljena na to.

Odgovora sta postavljena v obliki vprašanja:

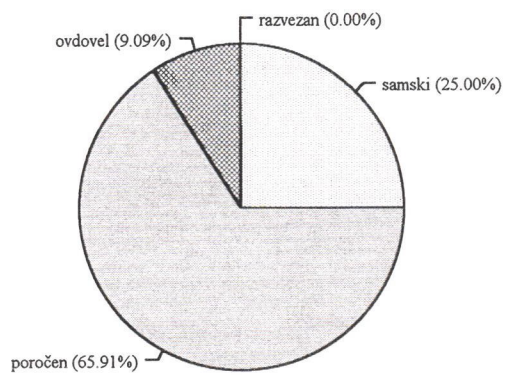
- Ali obstajajo še kakšni potomci prednikov?;
- Kakšno vprašanje o gradu Trebnje in njegovem obnavljanju?

Pod "drugo" so zapisani odgovori, kot so: "ne vem, karkoli, kjerkoli, vseeno", nekaj odgovorov pa je bolj določenih: med športno rekreativnimi dejavnostmi na Baragovi domačiji se predlaga hoja, med dejavnostmi nasploh pa posebej dejavnosti za otroke, kulturnovarstvene in "starinske" pa muzej; informacije o življenju in delu Friderika Barage bi morali dobivati tudi na proslavah, Baragova domačija bi se morala promovirati tudi z reklamnimi sporočili po pošti, življenje in delo Friderika Barage - vprašanje je spraševalo za prostor, nivo predstavitve - bi moralo biti predstavljeno od malega k velikemu.

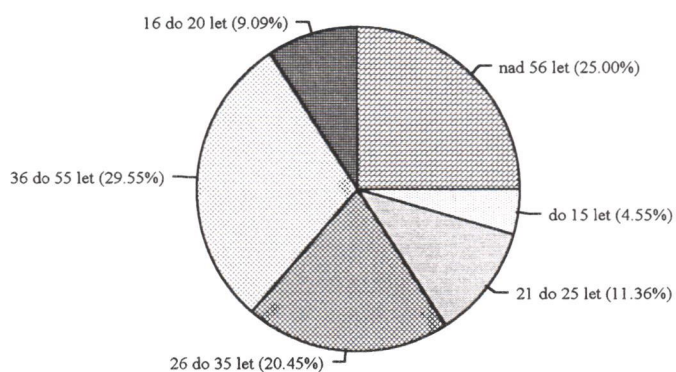
SPOL

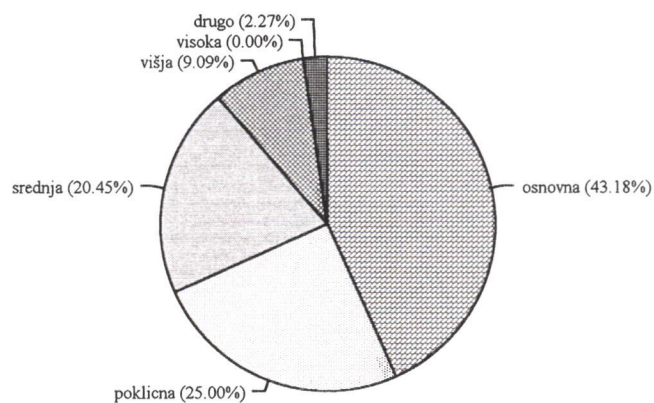
STAN

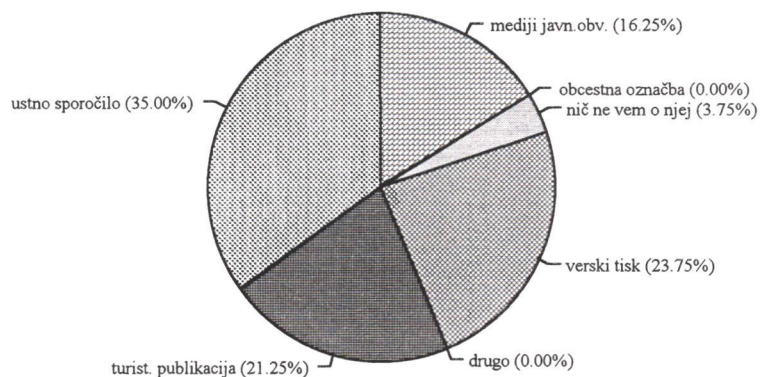
STAROST

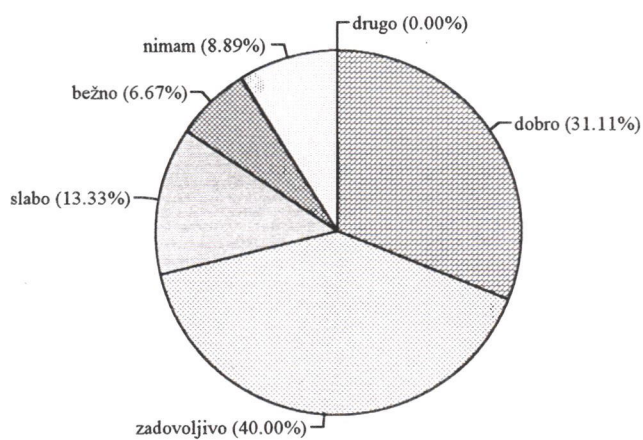
IZOBRAZBA

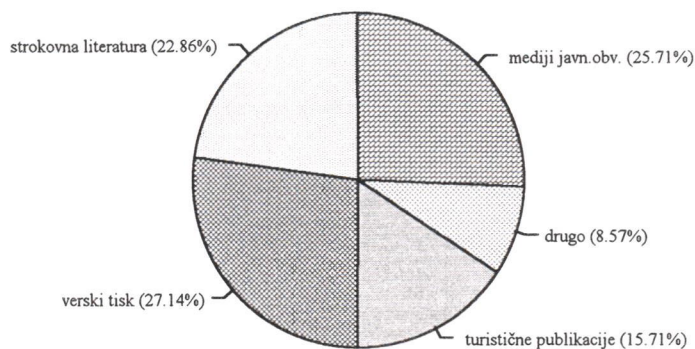
ODKOD IMATE INFORMACIJE O BARAGOVIM DOMAČIJI?

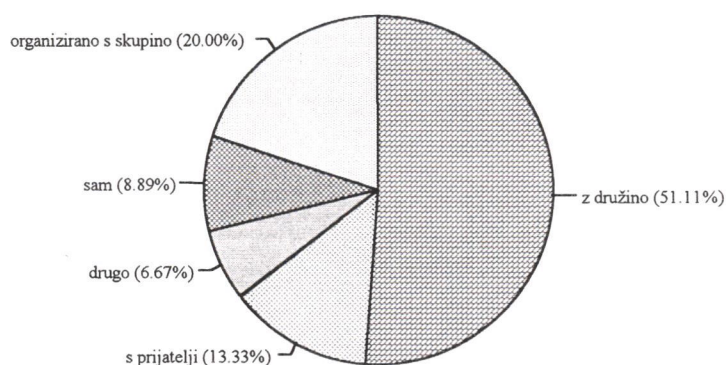
ALI MENITE, DA IMATE DOVOLJ CELOVITO INFORMACIJO O ŽIVLJENJU IN DELU FRIDERIKA BARAGE?

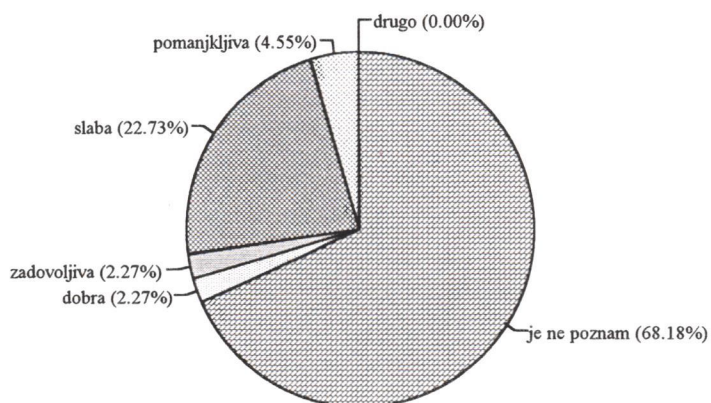
KJE BI PO VAŠEM MNENJU MORALI DOBIVATI INFORMACIJE O ŽIVLJENJU IN
DELU FRIDERIKA BARAGE?

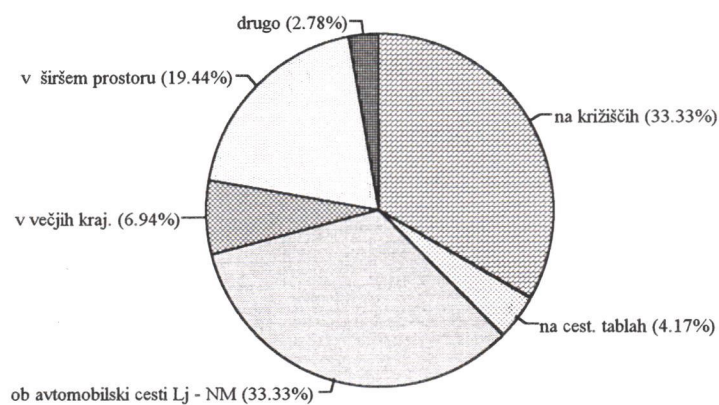
ČE BI SE ODLOČILI ZA OBISK BARAGOVE ROJSTNE HIŠE, KAKO BI SI JO ODŠLI
OGLEDAT?

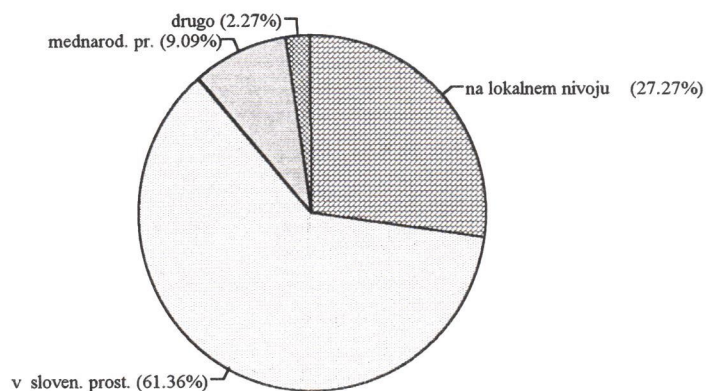
ČE POZNATE OBSTOJEČO VIZUALNO OZNAČENOST BARAGOVE DOMAČIJE,
KAKŠNA SE VAM ZDI?

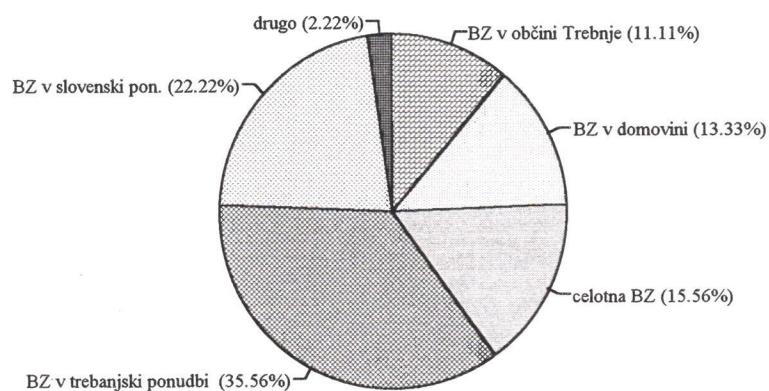
NA KATERIH MESTIH BI MORALE STATI VIZUALNE OZNAČBE BARAGOVE
DOMAČIJE?

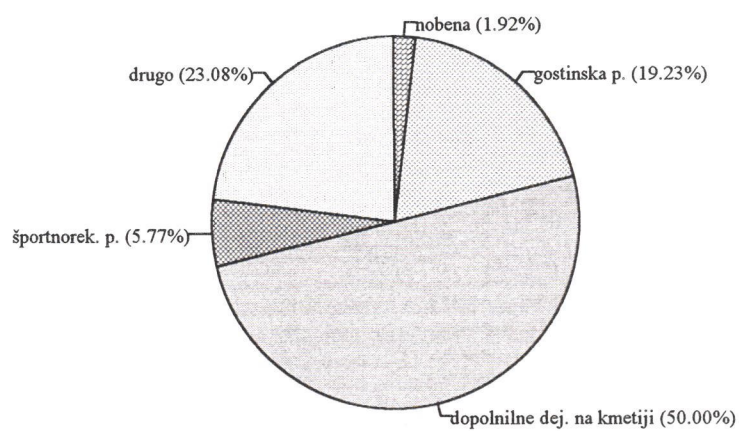
KAKO BI MORALO BITI PO VAŠEM MNENJU PREDSTAVLJENO ŽIVLJENJE IN DELO FRIDERIKA BARAGE?

V KATERIH PROGRAMSKIH PAKETIH BI SI ŽELELI PONUDBO BARAGOVE DOMAČIJE?

KATERE DEJAVNOSTI BI SE ŠE MORALE RAZVITI NA BARAGOVI DOMAČIJI?

2. Anketni vprašalnik o ponudbi Baragovega kompleksa:

Od 32 obiskovalcev Baragove domačije v času od 21/8 do 11/9-1994, vpisanih v spominsko knjigo, je anketni vprašalnik izpolnilo 7 obiskovalcev, tj. v določenem času 21.9% vseh obiskovalcev.

SPOL

1	moški			3	42.85%
2	ženski			4	57.14%

ženske moški skupaj %

STAN

1	samski	0	2	2	28.57%
2	poročen	2	1	3	42.85%
3	ovdovel	1	0	1	14.28%
4	razvezan	0	0	0	0%

1 anketiranec na to vprašanje ni odgovoril 14.28%

STAROST

1	do 15 let	0	0	0	0%
2	od 16 do 20 let	0	0	0	0%
3	od 21 do 25 let	0	1	1	14.28%
4	od 26 do 35 let	1	1	2	28.57%
5	od 36 do 55 let	3	1	4	57.14%
6	nad 56 let	0	0	0	0%

IZOBRAZBA

1	osnovna	0	0	0	0%
2	poklicna	0	1	1	14.28%
3	srednja	3	1	4	57.14%
4	višja	1	0	1	14.28%
5	visoka	0	1	1	14.28%
6	drugo	0	0	0	0%

KJE STE DOBILI INFORMACIJO O BARAGOVI DOMAČIJI?

1	turistična publikacija	0	0	0	0%
2	verski tisk	2	2	4	57.14%
3	mediji javnega obveščanja	1	0	1	14.28%
4	obcestna označba	1	0	1	14.28%
5	ustno sporočilo	0	1	1	14.28%
6	drugo	0	0	0	0%

Odgovorov je 7

ALI MENITE, DA IMATE DOVOLJ CELOVITO INFORMACIJO O ŽIVLJENJU IN DELU FRIDERIKA BARAGE?

1	dobro	1	1	2	28.57%
2	zadovoljivo	0	0	0	0%
3	slabo	1	1	2	28.57%
4	bežno	1	1	2	28.57%
5	nimam	1	0	1	14.28%
6	drugo	0	0	0	0%

Odgovorov je 7.

KJE BI PO VAŠEM MNENJU MORALI DOBIVATI INFORMACIJE O ŽIVLJENJU IN DELU FRIDERIKA BARAGE?

1	mediji javnega obveščanja	2	2	4	40%
2	turistične publikacije	2	2	4	40%
3	verski tisk	0	2	2	20%
4	strokovna literatura	0	0	0	0%
5	drugo	0	0	0	0%

Odgovorov je 10.

KAKO STE SI PRIŠLI OGLEDAT BARAGOVO ROJSTNO HIŠO?

1	sam	1	0	1	14.28%
2	z družino	1	1	2	28.57%
3	s prijatelji	2	2	4	57.14%
4	organizirano s skupino	0	0	0	0%
5	drugo	0	0	0	0%

Odgovorov je 7.

KAKŠNA SE VAM ZDI OBSTOJEČA VIZUALNA OZNAČENOST BARGOVE DOMAČIJE?

1	dobra	4	0	4	57.14%
2	zadovoljiva	0	3	3	42.85%
3	slaba	0	0	0	0%
4	pomanjkliva	0	0	0	0%
5	drugo	0	0	0	0%

Odgovorov je 7.

NA KATERIH MESTIH BI MORALE STATI VIZUALNE OZNAČBE BARAGOVE DOMAČIJE?

1	na križiščih v bližini domačije	1	0	1	9.09%
2	na obcestnih tablah v neposredni bližini domačije	1	1	2	18.18%
3	ob avtomobilski cesti Ljubljana - Novo mesto	2	2	4	36.36%
4	v večjih dolenskih krajih	1	1	2	18.18%
5	v širšem slovenskem prostoru	2	0	2	18.18%
6	drugo	0	0	0	0%

Odgovorov je 11.

KAKO BI MORALO BITI PO VAŠEM MNENJU PREDSTAVLJENO ŽIVLJENJE IN DELO FRIDERIKA BARAGE?

1	na lokalnem nivoju	0	0	0	0%
2	v širšem slovenskem prostoru	3	2	5	71.42%
3	v mednarodnem prostoru	1	1	2	28.57%
4	drugo	0	0	0	0%

Odgovorov je 7.

V KATERIH PROGRAMSKIH PAKETIH BI SI ŽELELI PONUDBO BARAGOVE DOMAČIJE?

1	Baragova zapuščina v občini Trebnje	0	0	0	0%
2	Baragova zapuščina v domovini	1	0	1	14.28%
3	celotna Baragova zapuščina	0	1	1	14.28%
4	Baragova zapuščina v ponudbi ostalih trebanjskih znamenitosti	0	0	0	0%
5	Baragova zapuščina kot del širše slovenske ponudbe	3	2	5	71.42%
6	drugo	0	0	0	0%

Odgovorov je 7.

KATERE DEJAVNOSTI BI SE ŠE MORALE RAZVITI NA BARAGOVI DOMAČIJI?

1	nobena	1	1	2	20%
2	gostinska ponudba	2	2	4	40%
3	dopolnilne dejavnosti na kmetiji	1	1	2	20%
4	športnorekreativna ponudba	0	1	1	10%
5	drugo	0	0	0	0%

Odgovorov je 10.

(1 anketiranec na to vprašanje ni odgovoril) 10%

ALI SE VAM ZDI, DA BI MORALI V RAZVIJANJU PONUDBE BARAGOVEGA KOMPLEKSA ŠE NA KAJ ODGOVORITI, PA SMO V VPRAŠALNIKU IZPUSTILI? SEVEDA NAS ZANIMA TUDI VAŠE MNENJE O ZASTAVLJENIH VPRAŠANJIH.

1 2 3 42.85%

(4 anketiranci na to vprašanje niso odgovorili) 57.14%

- Spol od 7 anketiranih so bili 3 moški - 42.85% in 4 ženske - 57.14%.
 - Stan 3 so bili poročeni - 42.85%, 2 sta bila samska - 28.57%. 1 je bil ovdovel - 14.28% in 1 na to vprašanje ni odgovoril - 14.28%, nobeden pa ni bil razvezan.
 - Starost 4 so bili stari od 36 do 55 let - 57.14%, 2 od 26 do 35 let - 28.57% in 1 od 21 do 35 let, medtem ko ni bilo nobenega starega do 15 let, nobenega od 16 do 20 let in nobenega nad 56 let.
 - Izobrazba 4 so imeli srednjo šolo - 57.14%, 1 je imel poklicno - 14.28%, 1 višjo - 14.28% in 1 visoko - 14.28%
1. Kje ste dobili informacijo o Baragovi domačiji? - 4 so dobili informacijo iz verskega tiska - 7.14%, 1 iz medijev javnega obveščanja - 14.28%, 1 iz občestne označbe - 14.28% in 1 iz ustnega sporočila, nobeden pa je ni dobil iz turistične publikacije in nobeden tudi ni navedel drugega vira.
 2. Ali menite, da imate dovolj celovito informacijo o življenju in delu Friderika Barage? -

2 sta menila, da imata dobro informacijo - 28.57%, 2 sta napisala, da imata slabo informacijo - 28.57%, 2 sta menila, da imata bežno informacijo - 28.57%, 1 pa je napisal, da informacije sploh nima - 14.28%.

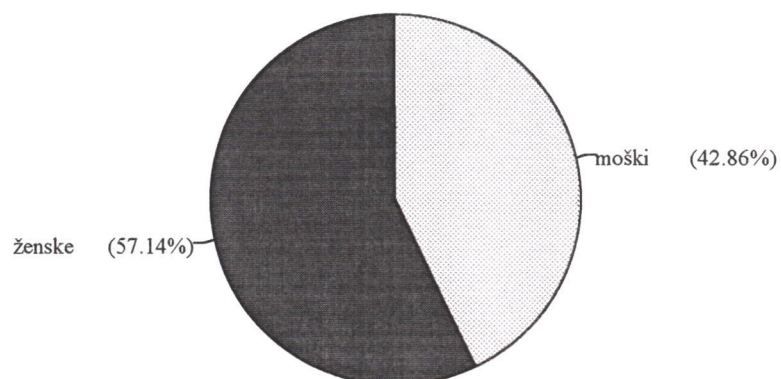
3. Kje bi po vašem mnenju morali dobivati informacije o življenju in delu Friderika Barage? - 4 so se odločili za medije javnega obveščanja - 40%, prav tako 4 za turistične publikacije - 40%, medtem, ko sta se za verski tisk odločila 2 - 20%, nobeden pa ni omenil strokovne literature ali druge možnosti.
4. Kako ste se prišli ogledat Baragovo rojstno hišo? - 4 so prišli s prijatelji - 57.14%, 2 sta prišla z družino - 28.57%, 1 je prišel sam - 14.28%, nihče pa ni prišel organizirano s skupino.
5. Kakšna se vam zdi obstoječa vizualna označenost Baragove domačije? - 4 se je zdela dobra - 57.14% in 3 zadovoljiva - 42.85%, nikomur pa se ni zdela slaba ali pomanjkljiva.
6. Na katerih mestih bi morale stati vizualne table Baragove domačije? - 4 so menili, da bi morale označbe stati ob avtomobilski cesti Ljubljana-Novo mesto - 36.36%, 2 sta menila, da bi morale stati na obcestnih tablah v neposredni bližini domačije - 18.18%, 2 sta menila, da bi morale stati v večjih dolenjskih krajih - 18.18%, prav tako 2, da bi morale stati v širšem slovenskem prostoru - 18.18%, 1 pa je menil, da bi morale stati na križiščih v bližini domačije - 9.09%.
7. Kako bi moralo biti po vašem mnenju predstavljeno življenje in delo Friderika Barage? - 5 se jih je odločilo za širši slovenski prostor - 71.42%, 2 sta menila, da mora biti predstavljeno v mednarodnem prostoru - 28.57%, nobeden pa se ni odločil za lokalni nivo ali za drugo možnost.
8. V katerih programskih paketih bi si želeli ponudbo Baragove domačije? - 5 se je odločilo za Baragovo zapuščino kot del širše slovenske ponudbe - 71.42%, 1 se je odločil za celotno Baragovo zapuščino - 14.28% in 1 za Baragovo zapuščino v domovini - 14.28%, nobeden pa se ni odločil za Baragovo zapuščino v občini Trebnje in nobeden ni izbral druge možnosti.
9. Katere dejavnosti bi se še morale razviti na Baragovi domačiji? - 4 so menili, da je to gostinska ponudba - 40%, 2 sta menila, da se ne razvije nobena dodatne ponudbe - 20%, 2 sta menila, da se razvijejo dopolnilne dejavnosti na kmetiji, 1 pa je menil, da bi se lahko razvila športno rekreativna ponudba - 10%, 1 na to vprašanje ni odgovoril - 10%, nobeden pa ni izrazil svojih predlogov.
10. Ali se vam zdi, da bi morali v razvijanju ponudbe Baragovega kompleksa še na kaj odgovoriti, pa smo v vprašalniku izpustili? Seveda nas zanima tudi vaše mnenje o

zastavljenih vprašanjih.- 3 obiskovalci so na to vprašanje odgovorili - 42.85%, 4 pa ne - 57.14%.

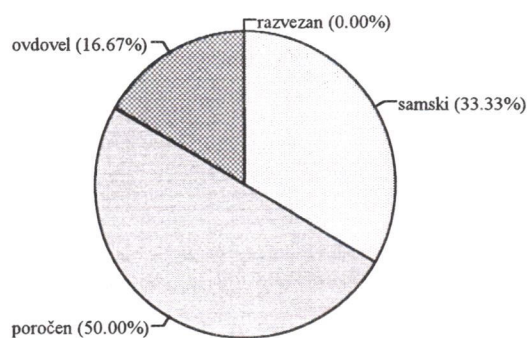
Odgovori so naslednji:

- Potrudili ste se in Bog naj vas blagoslovi pri predstavitvi tako velikega Slovenca, kot je bil misijonar I.Fr.Baraga! Hvala!
- Verski obredi na domačiji;
- Nedeljska maša.

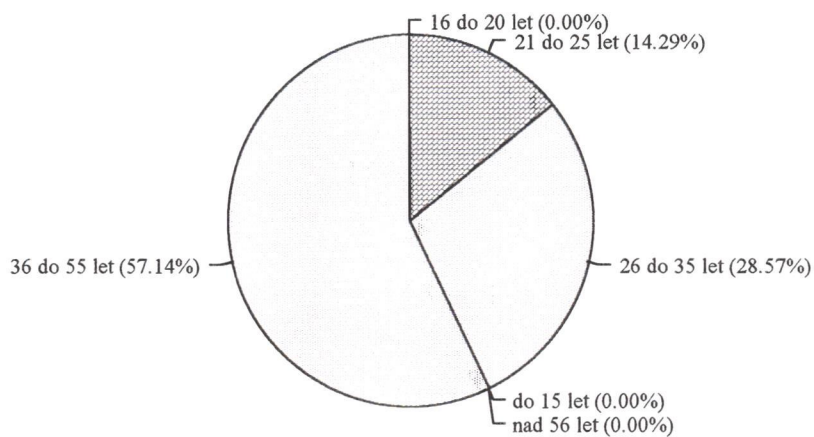
SPOL

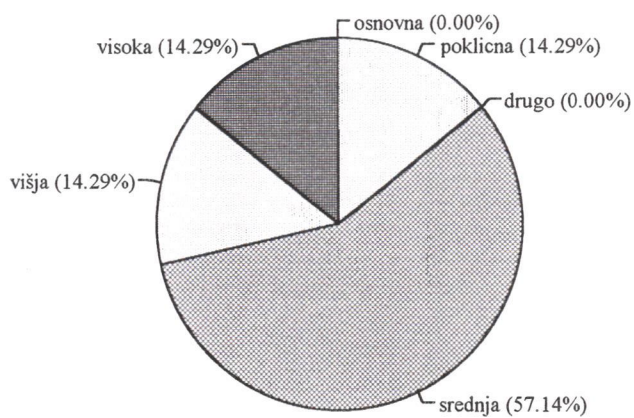
STAN

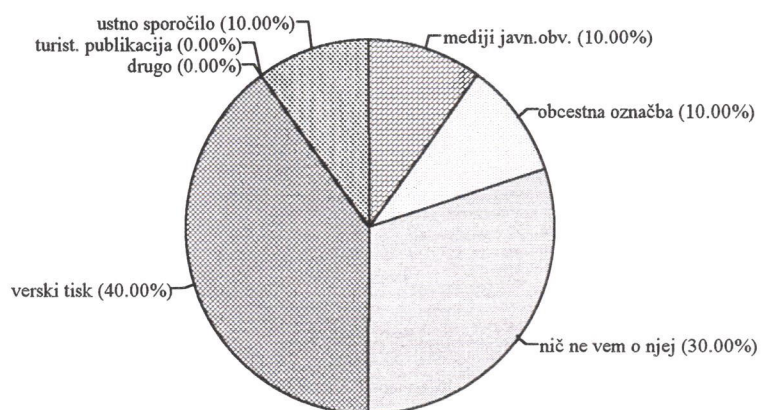
STAROST

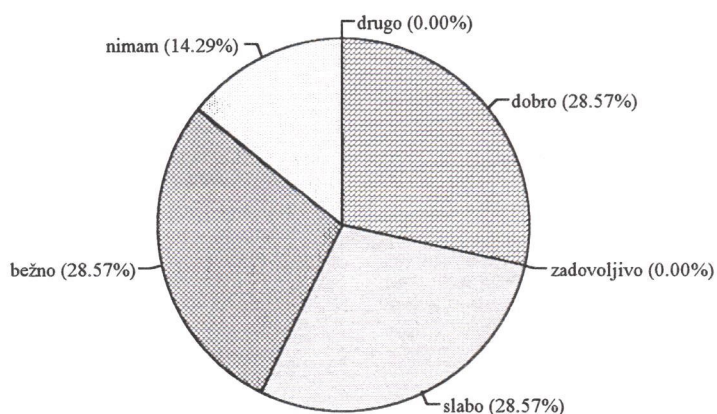
IZOBRAZBA

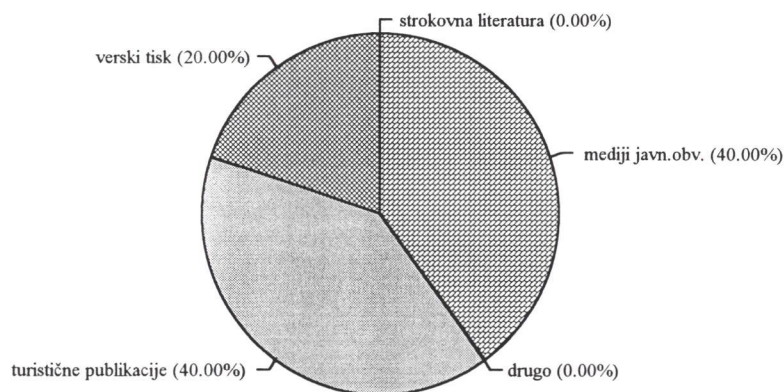
ODKOD IMATE INFORMACIJE O BARAGOVI DOMAČIJI?

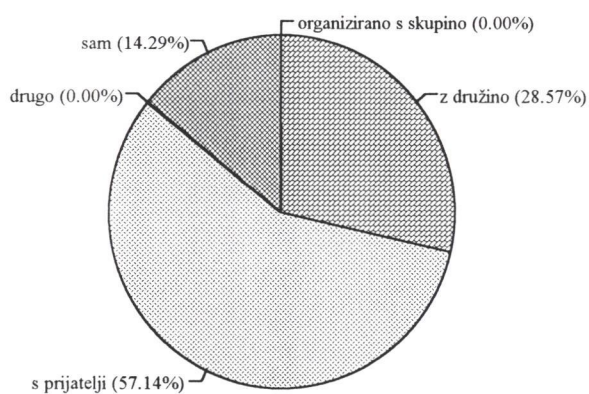
ALI MENITE, DA IMATE DOVOLJ CELOVITO INFORMACIJO O ŽIVLJENJU IN DELU FRIDERIKA BARAGE?

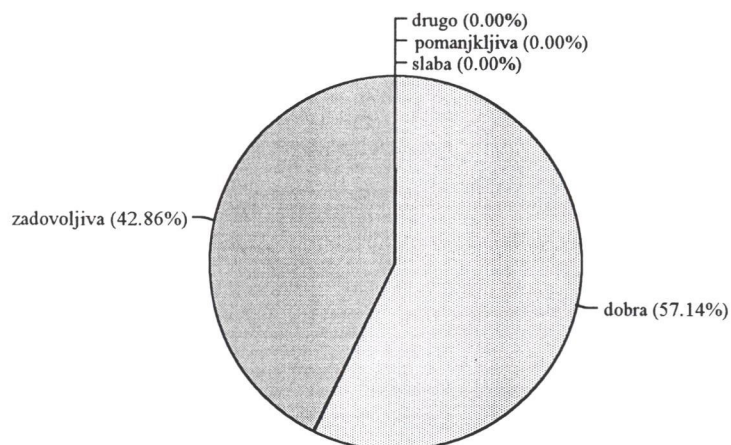
KJE BI PO VAŠEM MNENJU MORALI DOBIVATI INFORMACIJE O ŽIVLJENJU IN DELU FRIDERIKA BARAGE?

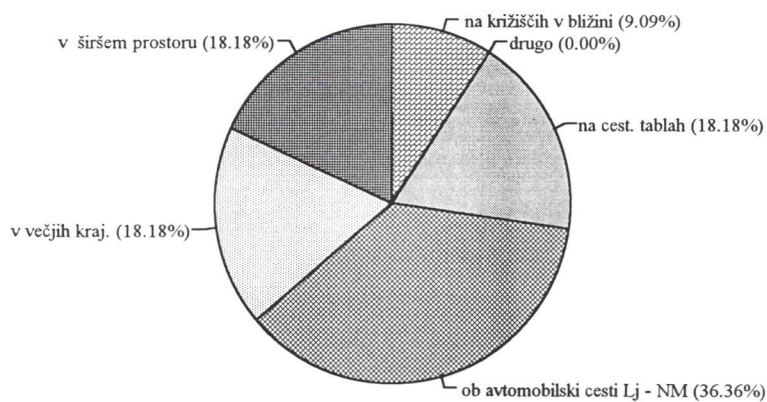
KAKO STE SI PRIŠLI OGLEDAT BARAGOVO ROJSTNO HIŠO?

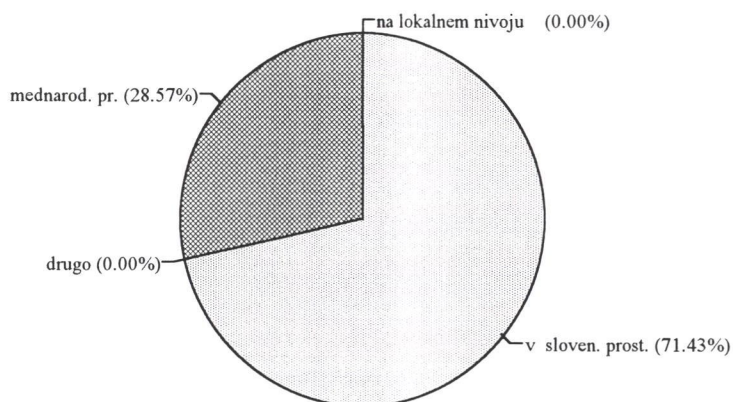
KAKŠNA SE VAM ZDI OBSTOJEČA VIZUALNA OZNAČENOST BARAGOVE
DOMAČIJE?

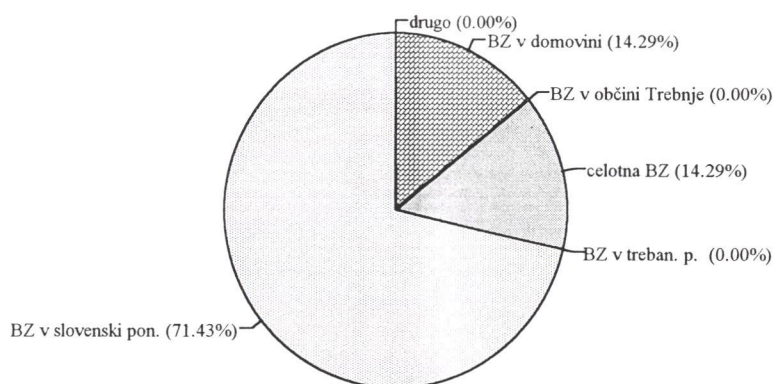
NA KATERIH MESTIH BI MORALE STATI VIZUALNE OZNAČBE BARAGOVE
DOMAČIJE?

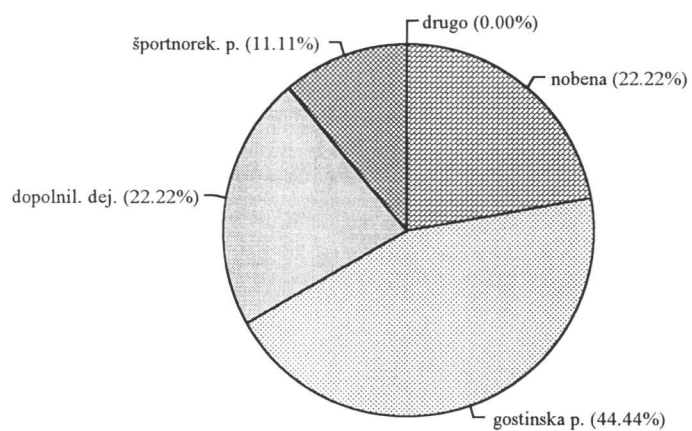
KAKO BI MORALO BITI PO VAŠEM MNENJU PREDSTAVLJENO ŽIVLJENJE IN DELO FRIDERIKA BARAGE?

V KATERIH PROGRAMSKIH PAKETIH BI SI ŽELELI PONUDBO BARAGOVE DOMAČIJE?

KATERE DEJAVNOSTI BI SE ŠE MORALE RAZVITI NA BARAGOVI DOMAČIJI?

3. Anketni vprašalnik o ponudbi Baragovega kompleksa:

Zajetih je bilo 16 turističnih poznavalcev, ki tako ali drugače oblikujejo turistično podobo občine Trebnje.

SPOL

1	moški			11	68.75%
2	ženski			5	31.25%

ženske moški skupaj %

STAN

1	samski	2	5	7	43.75%
2	poročen	1	5	6	37.5%
3	ovdovel	1	0	1	6.25%
4	razvezan	1	1	2	12.5%

STAROST

1	do 15 let	0	0	0	0%
2	od 16 do 20 let	2	1	3	18.75%
3	od 21 do 25 let	0	0	0	0%
4	od 26 do 35 let	0	4	4	25%
5	od 36 do 55 let	2	4	6	37.5%
6	nad 56 let	1	2	3	18.75%

IZOBRAZBA

1	osnovna	1	1	2	12.5%
2	poklicna	0	1	1	6.25%
3	srednja	3	3	6	37.5%
4	višja	0	2	2	12.5%
5	visoka	1	4	5	31.25%
6	drugo	0	0	0	0%

KJE STE DOBILI INFORMACIJO O BARAGOVIM DOMAČIJI?

1	turist. publik.	0	5	5	18.51%
2	verski tisk	2	2	4	14.81%
3	mediji javnega ob.	1	1	2	7.40%
4	obcestna označba	0	3	3	11.11%
5	ustno sporočilo	5	4	9	33.33%
6	drugo	1	3	4	14.81%

Odgovorov je 27.

ALI MENITE, DA IMATE DOVOLJ CELOVITO INFORMACIJO O ŽIVLJENJU IN DELU FRIDERIKA BARAGE?

1	dobro	2	1	3	18.75%
2	zadovoljivo	3	2	5	31.25%
3	slabo	0	4	4	25%
4	bežno	0	3	3	18.75%
5	nimam	0	0	0	0%
6	drugo	0	1	1	6.25%

Odgovorov je 16.

KJE BI PO VAŠEM MNENJU MORALI DOBIVATI INFORMACIJE O ŽIVLJENJU IN DELU FRIDERIKA BARAGE?

1	mediji javnega obveščanja	3	3	6	18.75%
2	turistične publikacije	2	6	8	25%
3	verski tisk	3	5	8	25%
4	strokovna literatura	1	7	8	25%
5	drugo	0	2	2	6.25%

Odgovorov je 32.

KAKO STE SI PRIŠLI OGLEDAT BARAGOVO ROJSTNO HIŠO?

1	sam	2	3	5	31.25%
2	z družino	0	1	1	6.25%
3	s prijatelji	3	4	7	43.75%
4	organizirano s skupino	0	0	0	0%
5	drugo	0	3	3	18.75%

Odgovorov je 16.

KAKŠNA SE VAM ZDI OBSTOJEČA VIZUALNA OZNAČENOST BARAGOVE DOMAČIJE?

1	dobra	0	1	1	5.55%
2	zadovoljiva	2	2	4	22.22%
3	slaba	2	3	5	27.77%
4	pomanjkliva	1	5	6	33.33%
5	drugo	0	1	1	5.55%

Odgovorov je 18.

(1 anketiranec na to vprašanje ni odgovoril) 5.55%

NA KATERIH MESTIH BI MORALE STATI VIZUALNE OZNAČBE BARAGOVE DOMAČIJE?

1	na križiščih v bližini domačije	2	6	8	20.51%
2	na občestnih tablah v neposredni bližini domačije	1	5	6	15.38%
3	ob avtomobilski cesti Ljubljana - Novo mesto	4	8	12	30.76%
4	v večjih dolenjskih krajih	3	3	6	15.38%
5	v širšem slovenskem prostoru	1	5	6	15.38%
6	drugo	1	0	1	2.56%

Odgovorov je 39.

KAKO BI MORALO BITI PO VAŠEM MNENJU PREDSTAVLJENO ŽIVLJENJE IN DELO FRIDERIKA BARAGE?

1	na lokalnem nivoju	0	2	2	8.69%
2	v širšem slovenskem prostoru	3	7	10	43.47%
3	v mednarodnem prostoru	4	7	11	47.82%
4	drugo	0	0	0	0%

Odgovorov je 23.

V KATERIH PROGRAMSKIH PAKETIH BI SI ŽELELI PONUDBO BARAGOVE DOMAČIJE?

1	Baragova zapuščina v občini Trebnje	0	3	3	8.82%
2	Baragova zapuščina v domovini	3	3	6	17.64%
3	celotna Baragova zapuščina	1	5	6	17.64%
4	Baragova zapuščina v ponudbi ostalih trebanjskih znamenitosti	3	5	8	23.52%
5	Baragova zapuščina kot del širše slovenske ponudbe	2	7	9	26.47%
6	drugo	1	1	2	5.88%

Odgovorov je 34.

KATERE DEJAVNOSTI BI SE ŠE MORALE RAZVITI NA BARAGOVI DOMAČIJI?

1	nobena	0	1	1	3.12%
2	gostinska ponudba	3	8	11	34.37%
3	dopolnilne dejavnosti na kmetiji	4	7	11	34.37%
4	športnorekreativna ponudba	3	5	8	25%
5	drugo	0	1	1	3.12%

Odgovorov je 32.

ALI SE VAM ZDI, DA BI MORALI V RAZVIJANJU PONUDBE BARAGOVEGA KOMPLEKSA ŠE NA KAJ ODGOVORITI, PA SMO V VPRAŠALNIKU IZPUSTILI? SEVEDA NAS ZANIMA TUDI VAŠE MNENJE O ZASTAVLJENIH VPRAŠANJIH.

	1	6	7	43.75%
- (3 na to vprašanje niso odgovorili) 9 56.25%
- Spol Anketiranih je bilo 11 moških - 68.75% in 5 žensk - 31.25%.
 - Stan 7 jih je bilo samskih - 43.75%, 6 poročenih - 37.5%, 2 razvezana - 12.5% in 1 ovdovel - 6.25%.
 - Starost 6 jih je bilo starih od 36 do 55 let - 37.5%, 4 so bili stari od 26 do 35 let - 25%, 3 od 16 do 20 let - 18.75%, 3 nad 56 let - 18.75%, nobeden pa ni bil star do 15 let ali od 21 do 25 let.
 - Izobrazba 1 anketiranec ima doktorat - 6.25%, 1 magisterij - 6.25%, 3 imajo visoko izobrazbo - 18.75%, 2 imata višjo izobrazbo - 12.5%, 6 jih ima srednjo izobrazbo - 37.5%, 1 ima poklicno šolo - 6.25%, 2 anketiranca pa imata končano osnovno šolo - 12.5%.
1. Kje ste dobili informacijo o Baragovi domačiji? - 9 jih je dobilo preko ustnega sporočila - 33.33%, 5 preko turističnih publikacij - 18.51%, 4 preko verskega tiska - 14.81%, 4 so navedli druge možnosti - 14.81%, 3 preko obcestnih označb - 11.11% in 2 preko medijev javnega obveščanja.
 2. Ali menite, da imate dovolj celovito informacijo o delu in življenju Friderika Barage? - 5 jih ima zadovoljivo informacijo - 31.25%, 4 slabo - 25%, 3 dobro - 18.75%, 3 bežno - 18.75%, 1 se je odločil za drugo možnost - 6.25%, nobeden pa ni rekel, da informacije sploh nima.
 3. Kje bi po vašem mnenju morali dobivati informacije o življenju in delu Friderika Barage? - 8 jih menilo, da so to turistične publikacije - 25%, 8 jih je za verski tisk - 25%, 8 za strokovno literaturo - 25%, 6 jih meni, da v medijih javnega obveščanja - 18.75%, 2 pa sta izbrala drugo možnost.
 4. Kako ste si prišli ogledat Baragovo rojstno hišo? - 7 jih je prišlo s prijatelji - 43.75%, 5 samih - 31.25%, 3 so se odločili za drugo možnost - 18.75%, 1 je prišel z družino - 6.25%, nobeden pa ni prišel z organizirano skupino.

5. Kakšna se vam zdi obstoječa vizualna označenost Baragove domačije? - 5 se zdi slaba - 27.77%, 6 pomanjkljiva - 33.33%, 4 zadovoljiva - 22.22%, 1 se zdi dobra - 5.55%, 1 je navedel drugi odgovor, eden pa na to vprašanje ni odgovoril.
6. Na katerih mestih bi morale stati vizualne označbe Baragove domačije? - 12 je predlagalo, da bi morale stati označbe ob avtomobilski cesti Ljubljana-Novo mesto - 30.76%, 8 jih je odgovorilo, da bi morale stati označbe v križiščih v bližini domačije - 20.51%, 6 se jih je odločilo za obcestne table v neposredni bližini domačije - 15.38%, 6 za širši slovenski prostor - 15.38%, 1 pa je navedel drugo možnost.
7. Kako bi moralo biti po vašem mnenju predstavljeno življenje in delo Friderika Barage? - 11 jih je predlagalo mednarodni prostor - 47.82%, 10 širši slovenski prostor 43.47%, 2 lokalni nivo - 8.69%, nobeden pa ni izrazil svojega predloga.
8. V katerih programskih paketih bi si želeli ponudbo Baragove domačije? - 9 se jih je odločilo za Baragovo zapuščino kot del širše slovenske ponudbe - 26.47%, 8 Baragovo zapuščino v ponudbi ostalih trebanjskih znamenitosti - 23.52%, 6 Baragova zapuščina v domovini - 17.64%, 6 celotna Baragova zapuščina 17.64%, 3 Baragova zapuščina v občini Trebnje - 8.82% in 2 sta se odločila za drugo možnost - 5.88%.
9. Katere dejavnosti bi se še morale razviti na Baragovi domačiji? - 11 se jih je odločilo za gostinsko ponudbo - 34.37%, 11 za dopolnilne dejavnosti na kmetiji - 34.37%, 8 za športnorekreativno ponudbo - 25%, 1 za nobeno ponudbo - 3.12%, 1 pa je izrazil svoj predlog - 3.12%.
10. Ali se vam zdi, da bi morali v razvijanju ponudbe Baragovega kompleksa še na kaj odgovoriti, pa smo v vprašalniku izpustili? Seveda nas zanima tudi vaše mnenje o zastavljenih vprašanjih - na to vprašanje je odgovorilo 7 oseb - 43.75%, 9 pa jih ni odgovorilo - 56.25%.

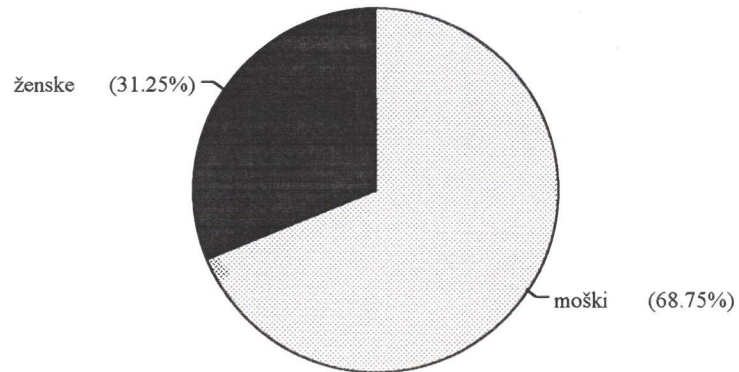
Odgovori so bili naslednji:

- Človek bi moral najprej poznati delo in življenje F.B., šele potem bi lahko tehtneje odgovoril. Menim pa, da bi bilo potrebno njegovo delo enakovredno infiltrirati v ožji ali širši prostor, na vseh nivojih, s čimer bi pritegnil ostale turistične delavce in druge, da bi skozenj uveljavljali sebe;
- Vprašanja so korektna. Moti me cincanje Vatikana, ameriških predstavnikov, poseči bi morala republika, če želimo promovirati Barago;
- Vrednostne reference;
- Kar je narejeno na Baragovi domačiji, je narejeno s strani občine, ne cerkve in ne republike. Mala vas je civilna arhitektura, ne sakralna, in cerkev jo je dolžna enako

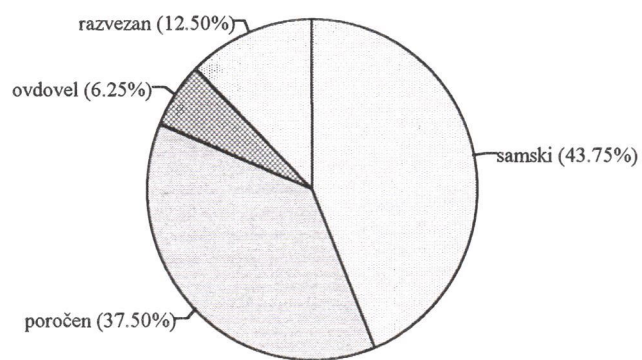
podpirati in vzdrževati kakor sakralne prostore. Friderik Baraga je katoliziral pol Severne Amerike, za nas pa ni naredil veliko;

- Zastavljena vprašanja so v redu. Katere goste bi predvsem vabili poleg naključnih oziroma preko turističnih informacij usmerjeni obiskovalci;
- Menim, da je potrebno čimprej začeti z izvajanjem programskih paketov;
- Mislim, da predstavljena anketa zadostno predstavlja problematiko ponudbe Baragovega kompleksa;

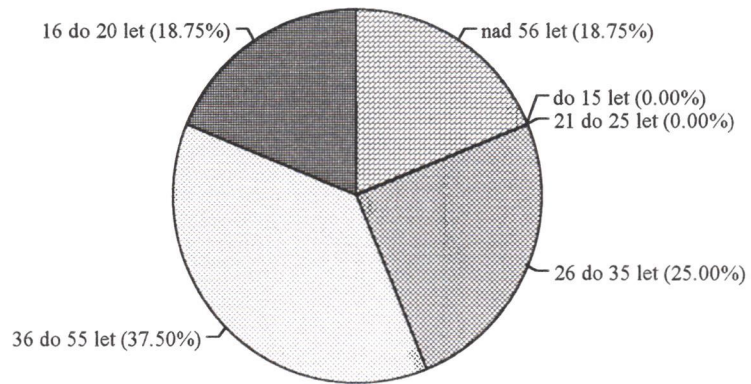
SPOL

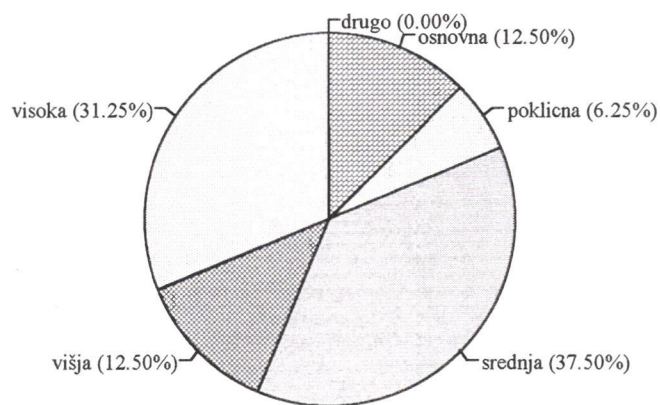
STAN

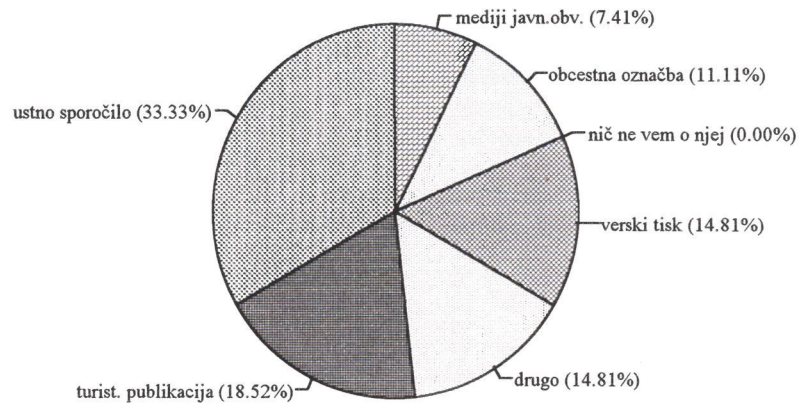
STAROST

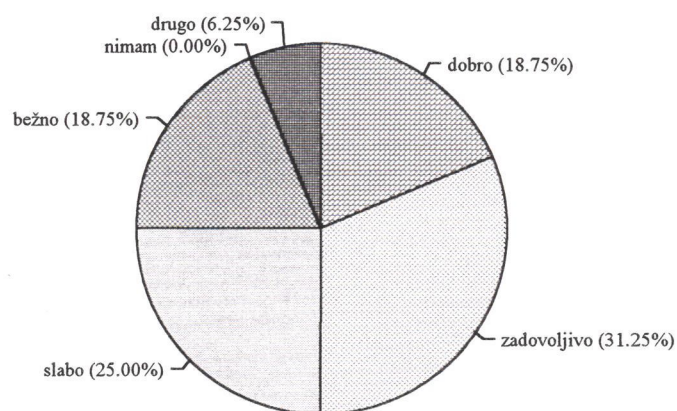
IZOBRAZBA

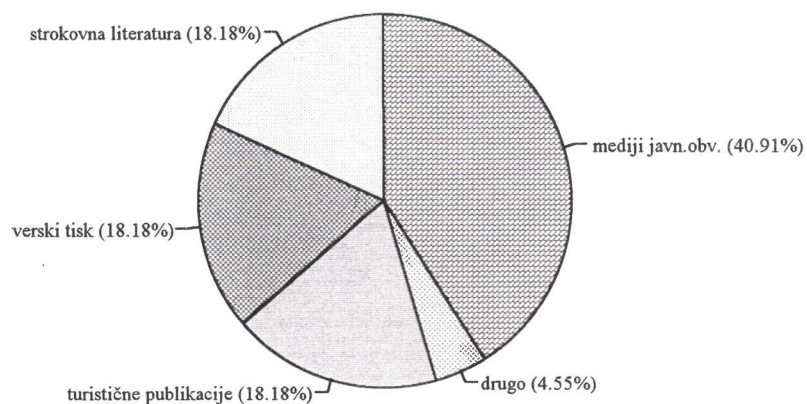
ODKOD IMATE INFORMACIJE O BARAGOVIM DOMAČIJAM?

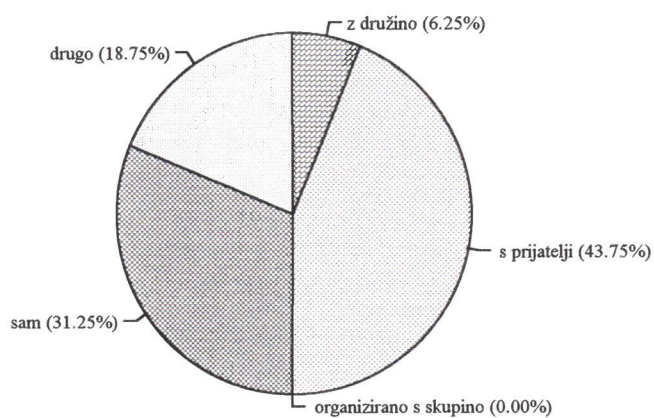
ALI MENITE, DA IMATE DOVOLJ CELOVITO INFORMACIJO O ŽIVLJENJU IN DELU FRIDERIKA BARAGE?

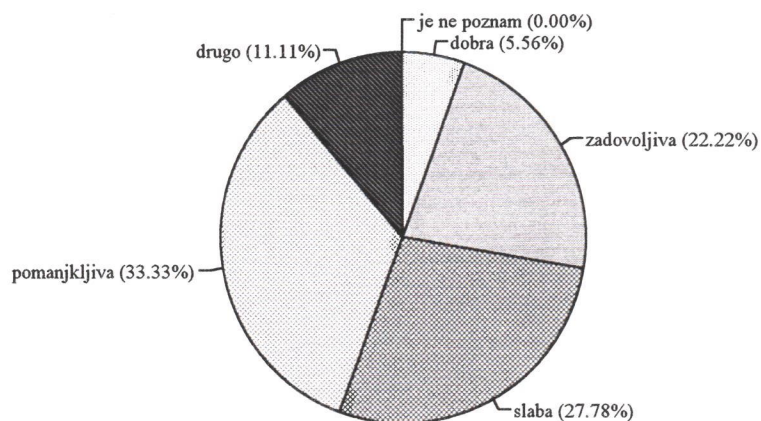
KJE BI PO VAŠEM MNENJU MORALI DOBIVATI INFORMACIJE O ŽIVLJENJU IN
DELU FRIDERIKA BARAGE?

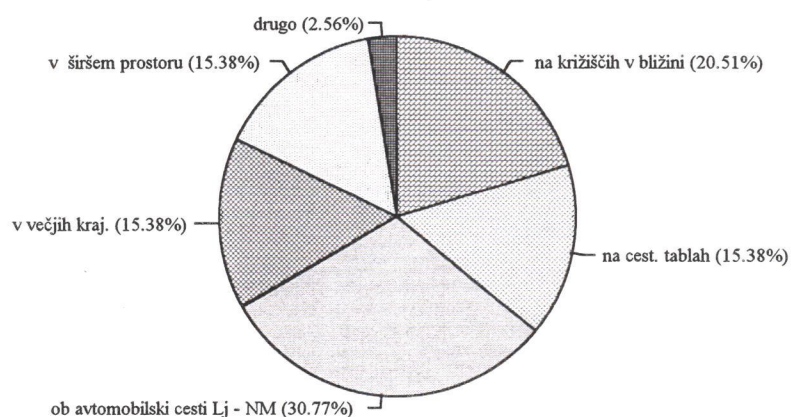
KAKO STE SI PRIŠLI OGLEDAT BARAGOVO ROJSTNO HIŠO?

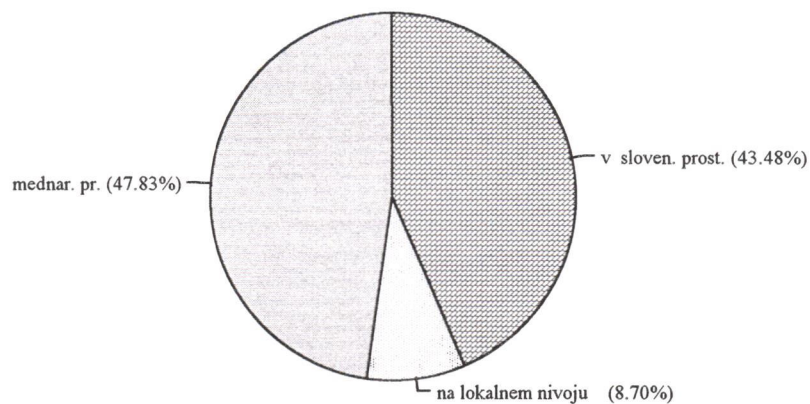
KAKŠNA SE VAM ZDI OBSTOJEČA VIZUALNA OZNAČENOST BARAGOVE DOMAČIJE?

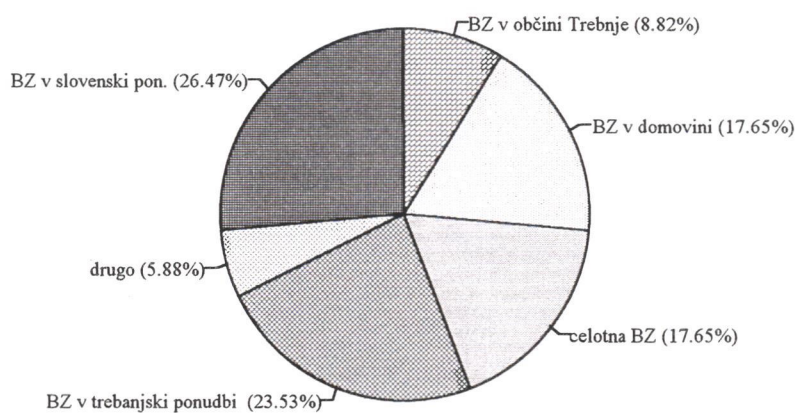
NA KATERIH MESTIH BI MORALE STATI VIZUALNE OZNAČBE BARAGOVE DOMAČIJE?

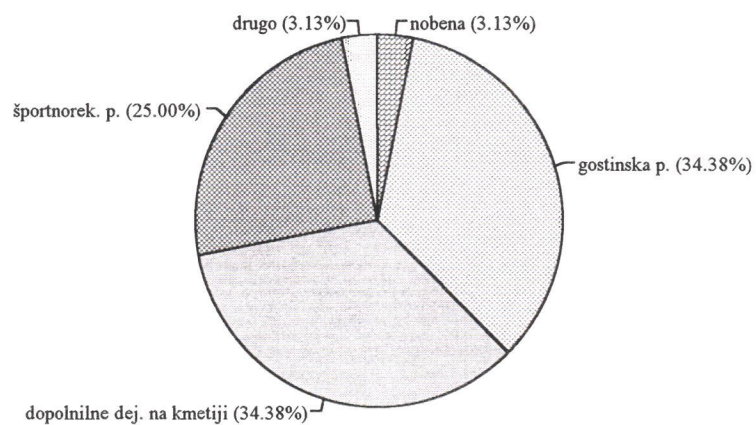
KAKO BI MORALO BITI PO VAŠEM MNENJU PREDSTAVLJENO ŽIVLJENJE IN DELO FRIDERIKA BARAGE?

V KATERIH PROGRAMSKIH PAKETIH BI SI ŽELELI PONUDBO BARAGOVE DOMAČIJE?

KATERE DEJAVNOSTI BI SE ŠE MORALE RAZVITI NA BARAGOVI DOMAČIJ?

Anketni vprašalnik o ponudbi Baragovega kompleksa:

Zbrani podatki vseh treh anket - telefonske, turističnih poznavalcev in obiskovalcev - skupaj.

SPOL

1	moški			32	47.76%
2	ženski			35	52.23%

ženske moški skupaj %

STAN

1	samski	10	10	20	9.85%
2	poročen	18	20	38	56.71%
3	ovdovel	5	1	6	8.95%
4	razvezan	1	1	2	2.98%

1 anketiranec na to vprašanje ni odgovoril

1.49%

STAROST

1	do 15 let	1	1	2	2.98%
2	od 16 do 20 let	4	3	7	10.44%
3	od 21 do 25 let	5	1	6	8.95%
4	od 26 do 35 let	5	10	15	22.38%
5	od 36 do 55 let	11	12	23	34.32%
6	nad 56 let	9	5	14	20.89%

IZOBRAZBA

1	osnovna	11	10	21	31.34%
2	poklicna	4	9	13	19.40%
3	srednja	13	6	19	28.35%
4	višja	5	2	7	10.44%
5	visoka	1	5	6	8.96%
6	drugo	1	0	1	1.49%

ODKOD IMATE INFORMACIJE O BARAGOVIM DOMAČIJAM?

1	nič ne vem o njej	3	0	3	2.63%
2	turistična publikacija	12	10	22	19.29%
3	verski tisk	15	12	27	23.68%
4	mediji javnega obveščanja	10	6	16	14.03%
5	obcestna označba	1	3	4	3.51%
6	ustno sporočilo	20	18	38	33.33%
7	drugo	1	3	4	3.51%

Skupaj 114 odgovorov.

ALI MENITE, DA IMATE DOVOLJ CELOVITO INFORMACIJO O ŽIVLJENJU IN DELU FRIDERIKA BARAGE?

1	dobro	12	7	19	27.94%
2	zadovoljivo	10	13	23	33.82%
3	slabo	6	6	12	17.64%
4	bežno	3	5	8	11.76%
5	nimam	5	0	5	7.35%
6	drugo	0	1	1	1.47%

Skupaj 68 odgovorov.

KJE BI PO VAŠEM MNENJU MORALI DOBIVATI INFORMACIJE O ŽIVLJENJU IN DELU FRIDERIKA BARAGE?

1	mediji javnega obveščanja	13	15	28	25%
2	turistične publikacije	8	15	23	20.53%
3	verski tisk	16	13	29	25.89%
4	strokovna literatura	10	14	24	21.42%
5	drugo	4	4	8	7.14%

Skupaj 112 odgovorov.

ČE BI SE ODLOČILI ZA OBISK BARAGOVE ROJSTNE HIŠE, KAKO BI SI JO ODŠLI OGLEDAT?

1	sam	5	5	10	14.70%
2	z družino	13	13	26	38.23%
3	s prijatelji	10	7	17	25%
4	organizirano s skupino	5	4	9	13.23%
5	drugo	3	3	6	8.82%

Skupaj 68 odgovorov.

ČE POZNATE OBSTOJEČO VIZUALNO OZNAČENOST BARAGOVE DOMAČIJE, KAKŠNA SE VAM ZDI?

1.	je ne poznam	19	11	30	44.11%
2	dobra	4	2	6	8.82%
3	zadovoljiva	2	6	8	11.76%
4	slaba	9	6	15	22.05%
5	pomanjkliva	1	7	8	11.76%
6	drugo	0	1	1	1.47%

Skupaj 68 odgovorov.

NA KATERIH MESTIH BI MORALE STATI VIZUALNE OZNAČBE BARAGOVE DOMAČIJE?

1	na križiščih v bližini domačije	19	14	33	27.04%
2	na obcestnih tablah v neposredni bližini domačije	4	7	11	9.01%
3	ob avtomobilski cesti Ljubljana - Novo mesto	22	18	40	32.78%
4	v večjih dolenskih krajih	7	6	13	10.65%
5	v širšem slovenskem prostoru	11	11	22	18.03%
6	drugo	3	0	3	2.45%

Skupaj 122 odgovorov.

KAKO BI MORALO BITI PO VAŠEM MNENJU PREDSTAVLJENO ŽIVLJENJE IN DELO FRIDERIKA BARAGE?

1	na lokalnem nivoju	9	5	14	18.91%
2	v širšem slovenskem prostoru	22	20	42	56.75%
3	v mednarodnem prostoru	8	9	17	22.97%
4	drugo	0	1	1	1.35%

Skupaj 74 odgovorov.

V KATERIH PROGRAMSKIH PAKETIH BI SI ŽELELI PONUDBO BARAGOVE DOMAČIJE?

1	Baragova zapuščina v občini Trebnje	5	3	8	9.41%
2	Baragova zapuščina v domovini	9	4	13	15.29%
3	celotna Baragova zapuščina	4	10	14	16.47%
4	Baragova zapuščina v ponudbi ostalih trebanjskih znamenitosti	12	12	24	28.23%
5	Baragova zapuščina kot del širše slovenske ponudbe	10	14	24	28.23%
6	drugo	1	1	2	2.35%

Skupaj 85 odgovorov.

KATERE DEJAVNOSTI BI SE ŠE MORALE RAZVITI NA BARAGOVI DOMAČIJI?

1	nobena	2	2	4	4.26%
2	gostinska ponudba	11	14	25	26.60%
3	dopolnilne dejavnosti na kmetiji	18	21	39	41.49%
4	športnorekreativna ponudba	6	6	12	12.77%
5	drugo	8	5	13	13.83%

1 anketiranec na to vprašanje ni odgovoril 1 1.06%

Skupaj 94 odgovorov.

ALI SE VAM ZDI, DA BI MORALI V RAZVIJANJU PONUDBE BARAGOVEGA KOMPLEKSA ŠE NA KAJ ODGOVORITI, PA SMO V VPRAŠALNIKU IZPUSTILI? SEVEDA NAS ZANIMA TUDI VAŠE MNENJE O ZASTAVLJENIH VPRAŠANJIH.

3 9 12 17.91%

55 anketiranih na to vprašanje ni odgovorilo 82.08%

- Spol Anketiranih je bilo 32 moških - 47.76% in 35 žensk - 52.23%

- Stan 38 jih je bilo poročenih - 56.71%, samskih je bilo 20 29.85%, 6 ovdovelih - 8.95% in 2 razvezana - 2.98%.

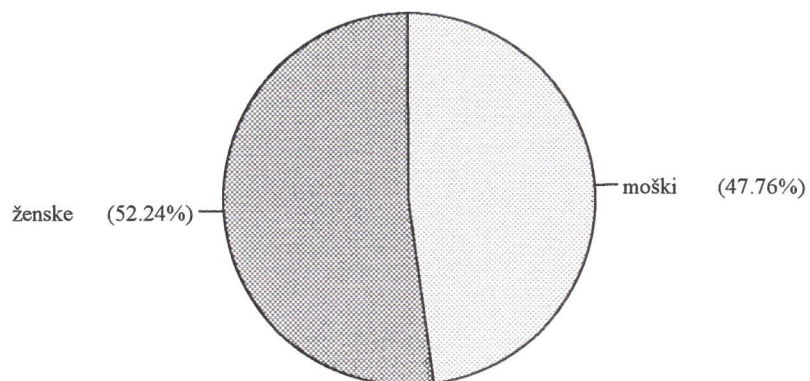
- Starost 23 je bilo starih od 36 do 55 let - 34.32%, 15 od 26 do 35 let - 22.38%, 14 nad 56 let - 20.89%, 7 od 16 do 20 let - 10.44%, 6 je bilo starih od 21 do 25 let - 8.95%, 2 pa sta bila stara do 15 let - 2.98%.

- Izobrazba 21 jih je imelo osnovnošolsko izobrazbo - 31.34%, srednjo izobrazbo jih je imelo 19 - 28.35%, 13 poklicno - 19.40%, 7 višjo - 10.44%, 6 visoko - 8.96%, 1 anketiranec pa nima končane osnovne šole - 1.49%.

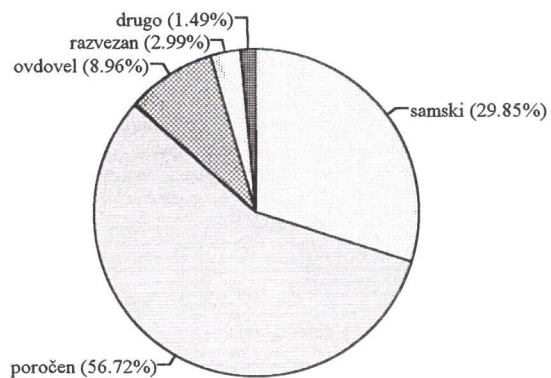
1. Odkod imate informacije o Baragovi domačiji? - 38 anketirancev je informacije dobilo preko ustnega sporočila - 33.33%, 27 preko verskega tiska - 23.68%, 22 preko turistične publikacije - 19.29%, 3 niso vedeli o Baragovi domačiji ničesar - 2.63%, 4 so dobili informacije preko občestne označbe - 3.51%, prav tako 4 pa so informacije dobili drugje - 3.51%.
2. Ali menite, da imate dovolj celovito informacijo o življenju in delu Friderika Barage? - 23 jih meni, da ima zadovoljivo informacijo - 33.82%, 19 dobro - 27.94%, 12 slabo - 17.64%, 8 bežno - 11.76%, 5 anketirancev nima o življenju in delu Friderika Barage nobene informacije - 7.35%, 1 pa se ni mogel odločiti - 1.47%.
3. Kje bi po vašem mnenju morali dobivati informacije o življenju in delu Friderika Barage? - 29 anketirancev se je odločilo za verski tisk - 25.89%, 28 za medije javnega obveščanja - 25%, 24 za strokovno literaturo - 21.42%, 23 za turistično publikacijo - 20.53%, 8 anketirancev pa si je izbralo drugo možnost - 7.14%.
4. Če bi se odločili za obisk Baragove rojstne hiše, kako bi si jo odšli ogledat? Kako ste si prišli ogledat Baragovo rojstno hišo? - 26 anketirancev se je odločilo ogledati Baragovo rojstno hišo z družino - 38.23%, 17 s prijatelji - 25%, 10 anketirancev bi šlo samih - 14.70%, 9 z organizirano skupino - 13.23%, šest pa jih je dalo svoje predloge - 8.82%.
5. Če poznate obstoječo vizualno označenost Baragove domačije, kakšna se vam zdi? - 30 anketirancev je odgovorilo, da je ne pozna - 44.11%, 15 se je zdela ta označenost slaba - 22.05%, 8 zadovoljiva - 11.76%, 8 pomanjkljiva - 11.47%, 1 pa je izbral drugo možnost - 1.47%.
6. Na katerih mestih bi morale stati vizualne označbe Baragove domačije? - 40 jih meni, da bi morale stati ob avtomobilski cesti Ljubljana-Novo mesto - 32.78%, 33, da na križiščih v bližini domačije - 27.04%, 22, da v širšem slovenskem prostoru 18.03%, 11 anketirancev meni, da bi morale stati na občestnih tablah v neposredni bližini domačije - 9.01%, 3 pa so povedali svoje predloge - 2.45%.
7. Kako bi moralo biti po vašem mnenju predstavljeno življenje in delo Friderika Barage? - 42 se jih strinja, da se to predstavo v širšem slovenskem prostoru - 56.75%, 17 je za mednarodni prostor - 22.97%, 14 za lokalni nivo - 18.9%, 1 pa se je odločil za drugo rešitev - 35%.
8. V katerih programskih paketih bi si želeli ponudbo Baragove domačije? - 24 anketirancev si želi Baragovo zupuščino v ponudbi ostalih trebanjskih znamenitosti - 28.23%, 24 si želi Baragovo zupuščino kot del širše slovenske ponudbe - 28.23%, 14 anketirancev si želi paket celotne Baragove zupuščine - 16.47%, 13 Baragovo zupuščino v domovini - 15.29%, 8 Baragovo zupuščino v občini Trebnje - 9.41%, 2 pa sta izbrala svojo možnost - 2.35%.

9. Katere dejavnosti bi se še morale razviti na Baragovi domačiji? - 39 anketirancev meni, da bi se morale razviti dopolnilne dejavnosti na kmetiji - 41.49%, 25 se jih nagiba h gostinski ponudbi - 26.60%, 13 jih je dalo svoje predloge - 13.83%, 12 anketirancev meni, da bi se morala razviti športnorekreativna ponudba - 12.77%, 4 menijo, da ni na Baragovi domačiji potrebna nobena dodatna ponudba - 4.26%, 1 anketiranec pa na to vprašanje ni odgovoril - 1.06%.
10. Ali se vam zdi, da bi morali v razvijanju ponudbe Baragovega kompleksa še na kaj odgovoriti, pa smo v vprašalniku izpusti li? Seveda nas zanima tudi vaše mnenje o zastavljenih vprašanjih. - Na to vprašanje je odgovorilo 12 oseb - 17.91%, drugih 55 anketiranih pa na to vprašanje ni odgovorilo - 82.08%.

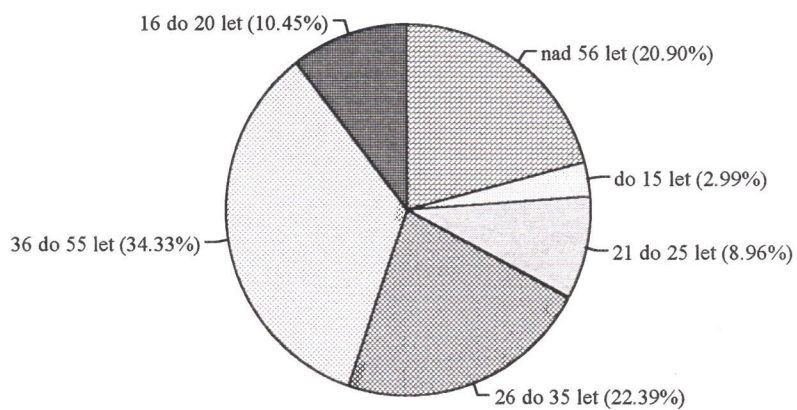
SPOL

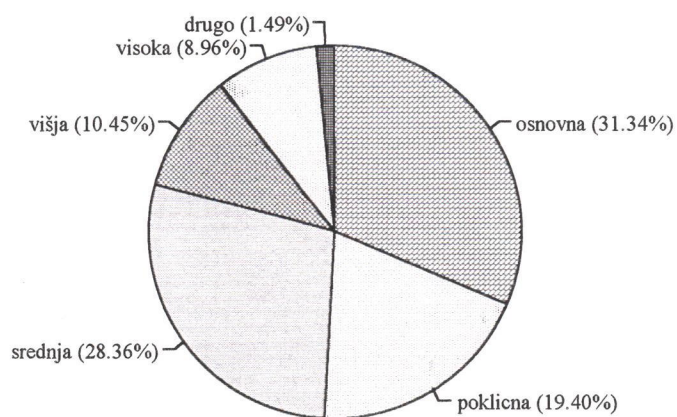
STAN

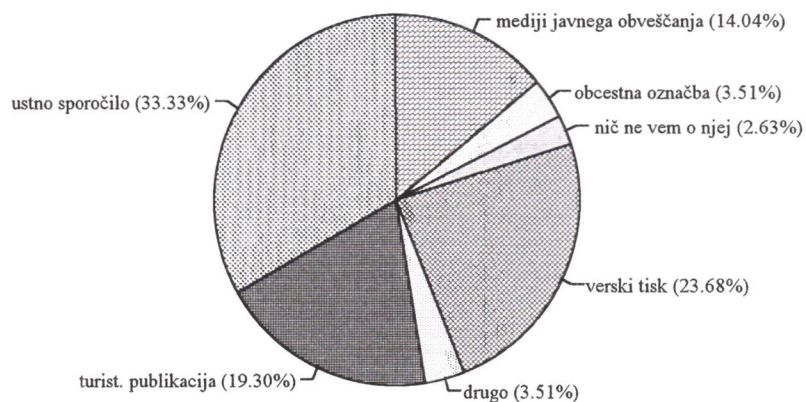
STAROST

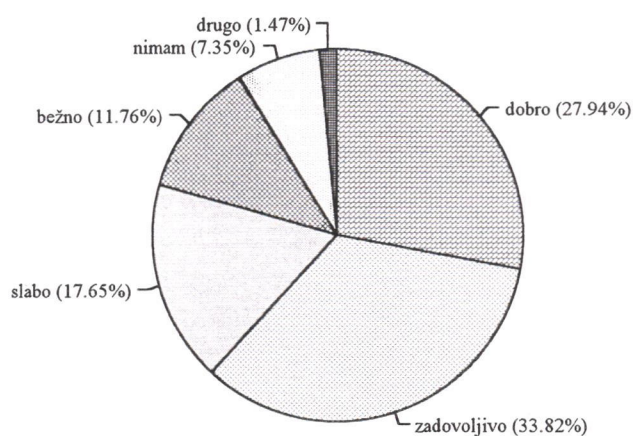
IZOBRAZBA

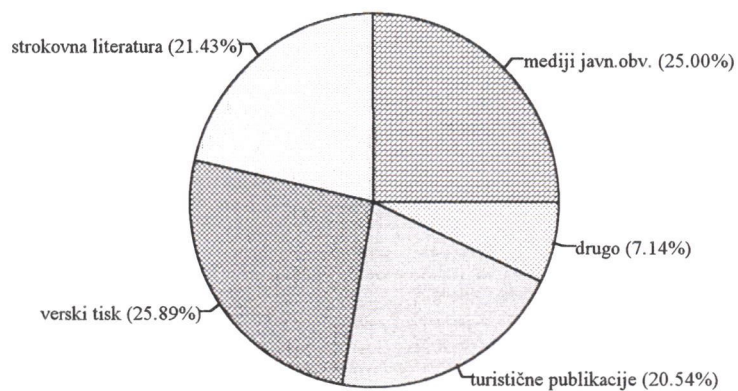
ODKOD IMATE INFORMACIJE O BARAGOVIM DOMAČIJAM?

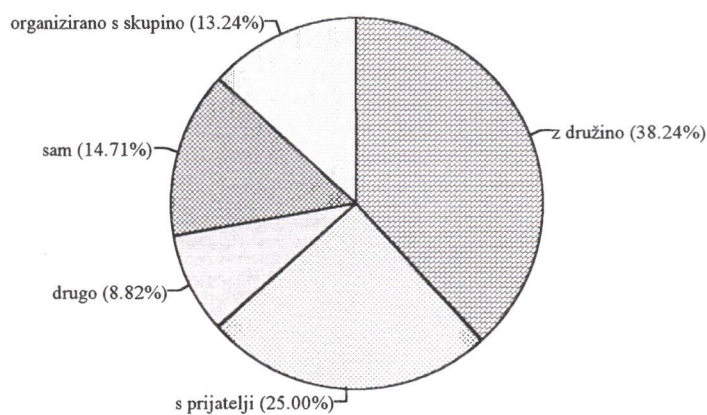
ALI MENITE, DA IMATE DOVOLJ CELOVITO INFORMACIJO O ŽIVLJENJU IN DELU FRIDERIKA BARAGE?

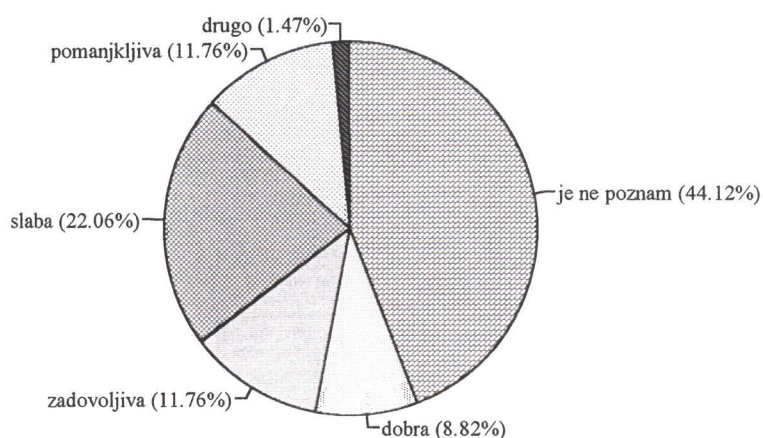
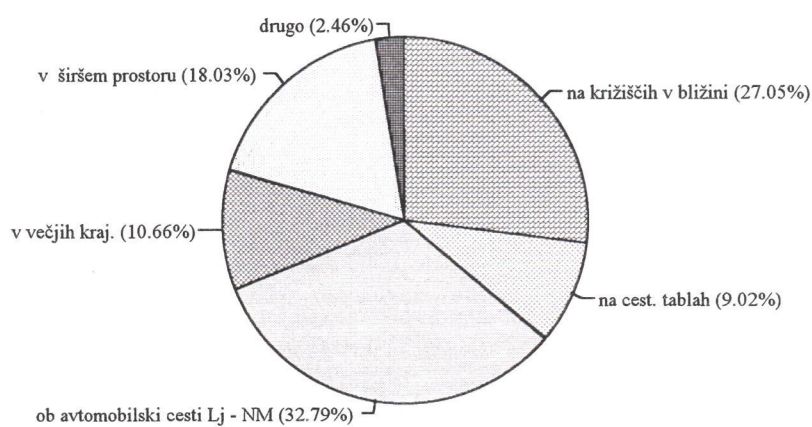

KJE BI PO VAŠEM MNENJU MORALI DOBIVATI INFORMACIJE O ŽIVLJENJU IN
DELU FRIDERIKA BARAGE?

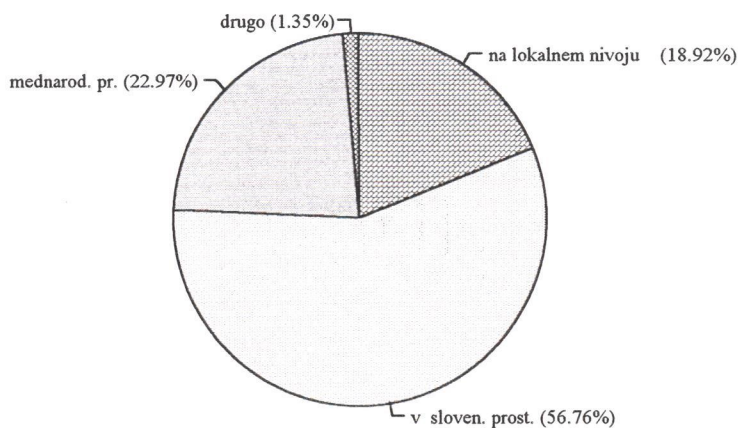

ČE BI SE ODLOČILI ZA OBISK BARAGOVE ROJSTNE HIŠE, KAKO BI SI JO ODŠLI
OGLEDAT?

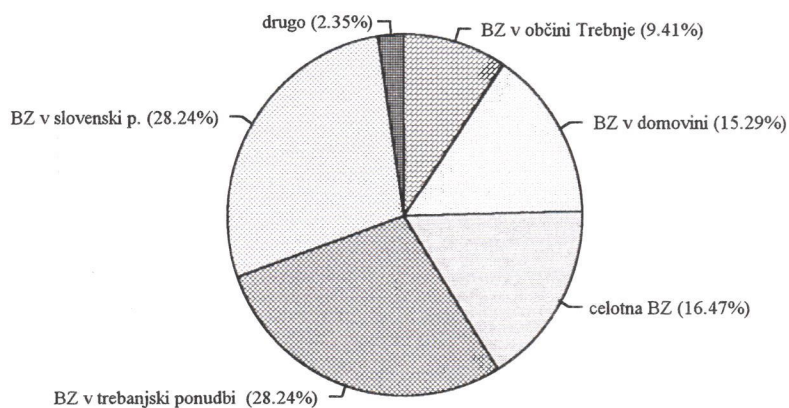

ČE POZNATE OBSTOJEČO VIZUALNO OZNAČENOST BARAGOVE DOMAČIJE,
KAKŠNA SE VAM ZDI?NA KATERIH MESTIH BI MORALE STATI VIZUALNE OZNAČBE BARAGOVE
DOMAČIJE?

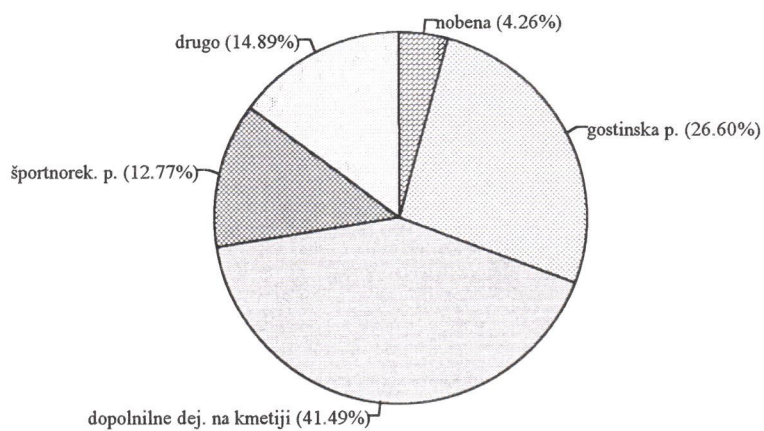
KAKO BI MORALO BITI PO VAŠEM MNENJU PREDSTAVLJENO ŽIVLJENJE IN DELO FRIDERIKA BARAGE?

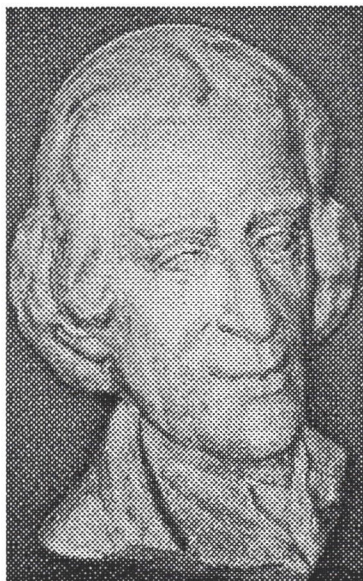
V KATERIH PROGRAMSKIH PAKETIH BI SI ŽELELI PONUDBO BARAGOVE DOMAČIJE?

KATERE DEJAVNOSTI BI SE ŠE MORALE RAZVITI NA BARAGOVI DOMAČIJI?

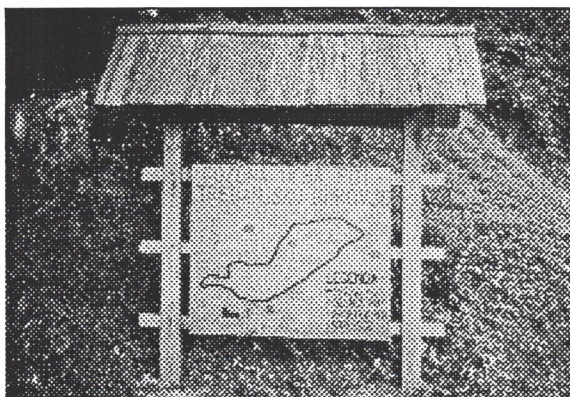
BARAGOVA ZAPUŠČINA KOT TURISTIČNI PROIZVOD

Na osnovi dosedanjih izkušenj na razvojnem programu celostnega urejanja podeželja in obnove vasi in na podlagi razgovorov ter izvedene ankete se je zelo jasno pokazalo, da Baragova domačija nikakor ne more nastopati kot samostojna ponudba, razen v primeru obiska domačije, ponudbe na njej in ogleda Baragovih spominskih sob. V sedanji situaciji to pomeni, da se lahko morebitni obiskovalec zadrži na lokaciji domačije največ 30 minut. To pa je čas, ki ne predstavlja primerne osnove za kreiranje kakršnekoli resnejše ponudbe na domačiji oziroma se potencialnemu obiskovalcu niti ne zdi vredno izgubljati tega časa za obisk domačije, razen v primeru, ko se pelje neposredno mimo nje.

V želji, da bi oblikovali ponudbo na domačiji sami in jo povezali s ponudbo bližnjega in širšega prostora, smo prišli do naslednjih spoznanj:

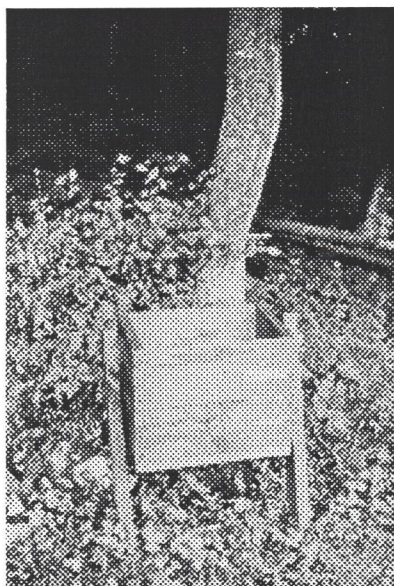
Ker je mesto Trebnje od Ljubljane oddaljeno 47 km, od Novega mesta 23 km in od Celja 83 km, omogoča s svojo ugodno geografsko lego relativno lahko in enostavno dostopnost z najrazličnejšimi prometnimi sredstvi (osebni avto, avtobus, vlak). V času snovanja ponudbe torej ne smemo spregledati, da se bo večina obiskovalcev najverjetneje s prevoznimi sredstvi pripeljala na Baragovo domačijo, jo sprejela kot zgoščen turistični proizvod in nato očitno tudi odšla iz tega prostora. To nas je navedlo, da smo predvideli najprej ponudbo enodnevnih programov oziroma vikend paketov. Menimo, da je v prvi fazi, dokler ponudba ni dokončno oblikovana in prilagojena vsem potrebnim standardom, to najprimernejša rešitev. V nadaljevanju bi vsekakor kazalo razmišljati tudi o drugačnih vrstah ponudbe, ki jih bomo fakultativno sicer omenili, jih pa še kar nekaj časa ne bo mogoče vzpostaviti, ker manjkajo zanje tudi minimalni pogoji.

Potovanje je tudi pri nas postala v zadnjem desetletju sestavina sodobnega načina življenja. Če za turista izpred nekaj let lahko rečemo, da se je "zavlekel" na oddih, potem moramo za sodobnega turista reči, da potuje. Prav nobeno naključje torej ni, da se je Športna zveza Trebnje - Center za šport občine Trebnje leta 1991, v času, ko so športnorekreativni programi s strategijo razvoja športa v občini Trebnje postali sestavni del turistične ponudbe, lotila projekta, katerega cilj sta prav potovanje in pot, to je projekta pohodnih poti. Potovanje je lahko hoja, tedaj gre za pohodništvo, potuje se lahko s kolesom, pot lahko tudi prejahamo, običajno pa pot prevozimo. Pohodne poti občine Trebnje ne določajo hoje kot edinega načina potovanja. Pohodno pot od Trebnjega do Debenca lahko prehodimo, pretečemo, lahko jo prekolesarimo in celo prejahamo. V vseh primerih je cilj dosežen. Pohodne poti so se prav zato lahko vzpostavile kot temelj projekta razvoja turizma v občini Trebnje, ki se iz svojega osnovnega koncepta (športnorekreativna vsebina v neokrnjeni naravi) z odpiranjem in odkrivanjem prostora, ki ga namenjamo turistu, razširi ob programih športa na dodatno ponudbo ruralnega prostora in naravne in kulturne dediščine. Očitno torej cilj pohodnih poti ni, da bi v čimkrajšem času in na najlažji mogoč način prišli do konca poti. Torej je še kako pomembno, da znamo trasirati pot, da vemo za prostor, po katerem želimo potovati, saj je trasiranje izbiranje variante, ki je najboljša in najbolj dragocena in je kot taka vredna, da jo ponudimo popotniku in gostu.

Pohodne poti občine Trebnje ločijo osnovni in razširjeni program. Osnovnemu programu gre za uravnoteženo ponudbo športa in naravne in kulturne dediščine, samo potovanje pa je omejeno na hojo. Razširjeni program pa se enkrat pojavlja s poudarjenimi športnimi vsebinami (kolesarjenje, gorsko kolesarjenje, orientacija, lokostrelstvo, na konju v naravo, rekreativni tek, plavanje, ribolov, lov, kajakaštvo, ponudba pokritih in odkritih športnih objektov (centrov) od splošne športne vadbe do fitnesa in športnih iger, drsanje, tek na smučeh, smučanje) in drugič s poudarjeno ponudbo naravne in kulturne dediščine (romanja, tradicionalna znanja, delavnice domače obrti in prireditve, galerijska in muzejska dejavnost). V razširjenem programu hoja ni več prednostni in še manj edini način popotovanja.

Vsakemu trasiranju pohodne poti sledi njeno markiranje in ustrezna prezentacija. Ker pa se pohodne poti običajno vežejo v sistem, v primeru občine Trebnje npr. na Levstikovo in Trdinovo pot, naša naloga pa razvija Baragovo pot tudi znotraj celotne turistične ponudbe Baragove zapuščine, morajo za svojo podobo, če hočejo biti prepoznavni turistični proizvod, poiskati enotno zasnovano likovno rešitev, pa naj gre za markacije na deblih dreves ali na skalah ob poti, za smerokaze ali za označevalne in pojasnjevalne table, za počivališča in razgledišča ob poti in končno za oglaševanje.

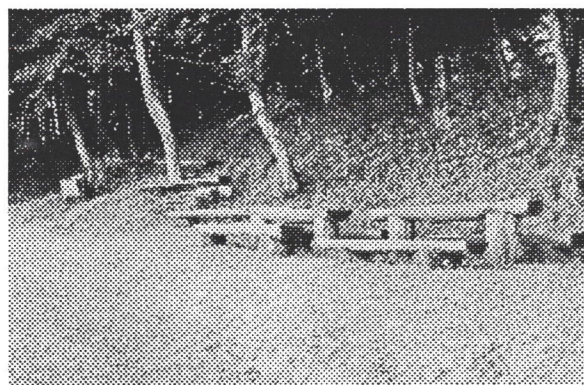

V naši nalogi predstavljamo, kjer je to mogoče, obstoječe pohodne poti občine Trebnje v celoti in z vodičem, ki nas že sam lahko vodi po sicer markiranih poteh. Gre za pohodne poti iz Trebnjega na Vrhtrebnje, iz Trebnjega na Debenec, z Mirne na Debenec in iz Mokronoga na Debenec. V primeru Baragove poti in Učne poti po ponorih reke Temenice, kjer ekspertna skupina za trasiranje pohodnih poti še ni izrekla zadnje besede, pa predstavljamo le zasnovo teh poti. Za samo nalogo je to dobro, saj je le tako moč prikazati način, kako se neka pohodna pot v naravi sploh vzpostavi in razvije. Pohodne poti v resnici odpirajo prostor korak za korakom. Tudi če bi hotele, ga ne morejo odpreti naenkrat. Ko namreč neko pohodno pot dokončno ponudimo turistu, smo na to vsi v tem prostoru pripravljeni. Turistična ponudba s pohodno potjo ni le sama po sebi določena, ampak je z njo prav s tem tudi že oblikovana. Vrednost pohodnih poti je v njihovem snovanju, nastajanju in razvijanju, in povsem iluzorno bi bilo misliti, da se jih da narediti mimogrede.

Turizem začnemo tam, kjer neha stroka. O Frideriku Baragi vemo sicer manj, kot bi verjetno smeli pričakovati, toda tudi najmanjša sled, s katero je zaznamoval čas in prostor, je za turizem dovolj, da jo oblikuje v turistični proizvod. Še vedno nimamo o njem kritične biografije in povsem tudi spregledujemo čas njegovega odraščanja, zorenja in oblikovanja, torej čas njegovega življenja v domovini. Toda, kar ni dovolj za stroko in ji je morda celo v blamažo,

turizmu že zadošča, da to kot torzo, primerno aranžiran seveda, razvije v kvalitetno turistično ponudbo. In kolikor se bo razvijalo vedenje o Frideriku Baragi, tako se bo širila turistična produkcija z Baragovo zapuščino.

"Čeprav turizem opredeljujemo kot del gospodarske dejavnosti, je turizem v bistvu raven kulturnega razvoja neke družbe", pravi v komentarju Turistični strategiji dr. Bogomir Kovač. V primeru občine Trebnje se kar ne moremo znebiti vtisa, da je turizmu več do kulture kot kulturi sami. Konec koncev dokazuje to prav primer Friderika Barage. Seveda pa za turizem to nikakor ni dobro in tudi za občino Trebnje ne, če je res, da "turizem ni zgolj alternativa slovenske družbe, temveč njen civilizacijski imperativ".

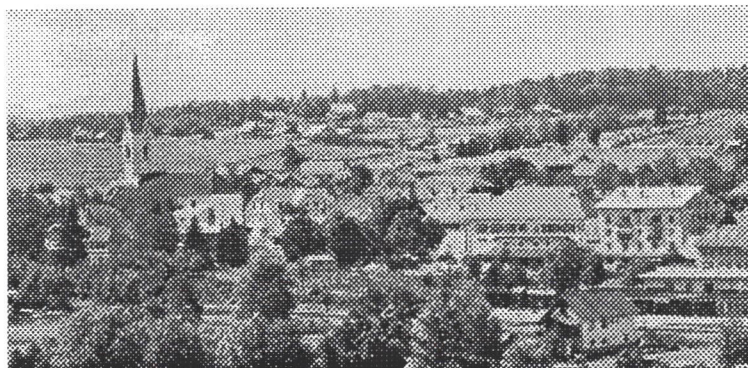

Ali je Baragova zapuščina samo njegovo delo ali pa je tudi njegovo življenje? Vprašanje za turistično ponudbo ni nepomembno, saj je vsebina programskih paketov odvisna prav od tega, kako razumemo zapuščino nekoga, v našem primeru zapuščino Friderika Barage. S tem pa sta povezana pestrost in privlačnost ponudbe in nenazadnje tudi število teh programskih paketov. Kolikor je Baragova zapuščina tudi njegovo življenje, potem nas mora zanimati tudi čas, v katerem je Baraga živel, prostorski okvir in zgodovinske okolščine pa njegovo poreklo in še kaj. V tem primeru nas more kot del "Baragove zapuščine" zanimati npr. tudi mirenski grad, ki se kot Speča lepota ne pojavlja samo kot samostojni ampak tudi kot dominantni turistični proizvod v Mirenski dolini, saj je bil Janez Nepomuk, Baragov oče, predno se je poročil z Marijo Katarino Jožefo Jenčič, oskrbnik tega gradu. Enako bi se dalo reči za ponore reke Temenice kot geografsko determinanto prostora okrog trebanjskega gradu, v katerem je Friderik Baraga preživel svojo mladost. Baragova zapuščina v občini Trebnje tako še zdaleč ni vezana le na Baragovo rojstno hišo v Mali vasi, farno cerkev v Dobrniču in na trebanjski grad. Tudi drobn dogodek, da je Baraga v enem od svojih obiskov v domovini maševal v ž.c. Marijinega vnebovzjetja v Trebnjem, lahko pomeni zametek novega turističnega proizvoda.

Na podlagi analize vseh razpoložljivih podatkov smo oblikovali naslednje potencialne turistične proizvode:

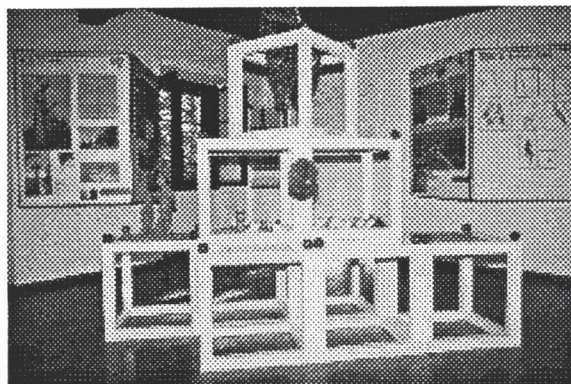
- a. **Ogled spominskih sob na Baragovi domačiji,**
- b. **Obisk Baragove domačije kot turistične kmetije,**

- c. Po Baragovi življenjski poti v občini Trebnje,
- d. Baragova zapuščina v ponudbi ostalih trebanjskih znamenitosti,
- e. Baragova zapuščina na Slovenskem,
- f. Baragova zapuščina kot del širše slovenske ponudbe,
- g. Po poti Baragove zapuščine doma in po svetu.

OPIS POSAMEZNE PROGRAMSKE PONUDBE S PREDLOGI:

- a. **Ogled spominskih sob na Baragovi domačiji**

Obstoječa ponudba

Ta ponudba je najmanj zahtevna tako za potencialnega obiskovalca kot za sedanjega oskrbnika Baragove domačije. V bistvu gre za obstoječi nivo uslug, kjer lahko nenapovedan obiskovalec dobi osnovno informacijo o Baragi, si ogleda obe muzejski sobi, si več ali manj sam ustvari vtis o življenju in delu Friderika Barage in si to informacijo dopolni z nakupom priložnostne literature in spominkov. Kvaliteta omenjene ponudbe se bo dvignila s primerno ureditvijo in opremo Baragove zbirke po muzejskih normativih in standardih.

Kar se tiče ostale ponudbe na domačiji, je obiskovalec lahko postrežen s hladnim napitkom, poskusi posušeno sadje in domači kruh ter kupi nekatere čebelje proizvode in domače pecivo.

Seveda je vse to ponujeno v najpreprostejši obliki, ki ustreza le minimalnemu standardu ponudbe.

Dostopnost

Do Baragove domačije je možno priti le po cesti Trebnje-Štefan-Občine-Mala vas. Možno je priti z avtom, avtobusom, kolesom, konjsko vprego in peš, vendar v vseh primerih le na neorganiziran način. Pot posebej ni označena, le pred Baragovo domačijo je oznaka, ki obiskovalca opozarja na Baragovo spominsko sobo. V Malo vas je iz Trebnjega mogoče priti tudi iz druge strani, preko Grmade ter mimo Dobrniča in Knežje vasi; tej poti se v Dobrniču priključi delno makadanska regionalna cesta iz Žužemberka oziroma doline reke Krke.

Predlogi

1. Doseči ustrezen standard muzejske zbirke na osnovi predlaganega koncepta v poglavju Celostna podoba projekta;
2. Izpolniti standarde in obstoječe zakonsko opredeljene zahteve o minimalnih pogojih za točenje pijač in prodajo domačih izdelkov;
3. Urediti sanitarije po predpisih o sanitarnem in higienskem varstvu;
4. Postaviti označevalne table na križiščih v bližini domačije iz smeri Trebnjega, iz smeri Dobrniča ter iz Žužemberka in ob avtomobilski cesti Ljubljana-Novo mesto.

Karta 1

b. Obisk Baragove domačije kot turistične kmetije

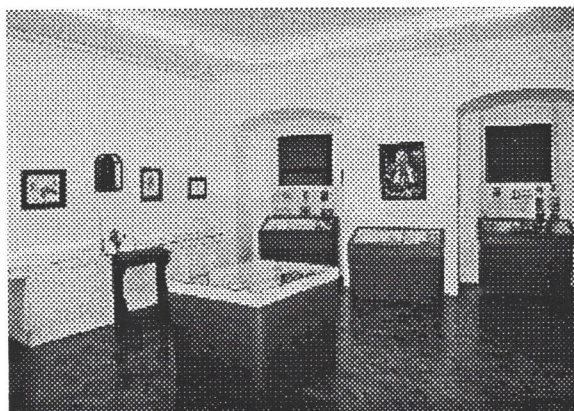
Ponudba

Baragova domačija kot turistična kmetija je oblika, za katero menimo, da jo ob kakršnikoli resnejši ponudbi in vlogi Baragove domačije kot turističnega proizvoda moramo vzpostaviti in razviti. Na to so opozorili tudi rezultati anket in večina razgovorov s konzultanti. Prav tako je to izšlo iz ankete, ki so jo izpolnili učenci Osnovne šole Trnovo. 50% anketirancev telefonske ankete meni, da se na Baragovi domačiji morajo razviti dopolnilne dejavnosti in 19,2%, ki menijo, da bi se morala na domačiji razviti gostinska ponudba. Tudi izkušnje ob spremljanju izvajanja projekta Celostnega razvoja podeželja in obnove vasi so pokazale, da lahko Baragova domačija kot zgoščen turistični proizvod in kot del širše ponudbe preživi le v tej obliki. To pa pomeni, da se mora v najkrajšem možnem času usposobiti nadomestna stanovanjska hiša za družino oskrbnika, v pritličju urediti stalni prostor za gostinsko ponudbo in že omenjene sanitarije. Gostinski dejavnosti je v končni fazi tega programskega paketa namenjeno celotno pritličje.

Na kmetiji pa se mora razviti tudi dopolnilna dejavnost, pri čemer imamo v mislih možnost vključevanja obiskovalcev v najrazličnejša opravila na kmetiji in športnorekreativne dejavnosti, ki jih ponuja bližnja okolica (jahanje, kolesarjenje, badminton, namizni tenis, lokostrelstvo, hokej na travi). Ko bodo pridobljene določene izkušnje s prehodnimi gosti, se bo lahko prešlo tudi na višjo obliko ponudbe, na stacionarno turistično kmetijo, saj bodo to obliko omogočale že obstoječe prostorske možnosti (ko se bo seveda oskrbnikova družina preselila v nadomestno hišo).

S preselitvijo oskrbnikove družine v nadomestno stanovanjsko hišo obstaja možnost bistvene širitve Baragove muzejske zbirke še na dodatna dva prostora oziroma na celotno prvo nadstropje. V tem primeru predlagamo, da se muzejska zbirka razširi z gradivom iz obdobja Baragovega življenja v naših krajih. Prav tako predlagamo, da se k obstoječi zbirki pridobi še kvalitetnejše muzejsko gradivo, ki bo obstoječe dopolnilo in obogatilo. Povsem razumljivo je, da se vse spremembe na Baragovi domačiji lahko odvijajo le postopoma.

Dostopnost

Kar velja za dostopnost do prve programske ponudbe, pri ogledu spominskih sob na Baragovi domačiji, velja tudi za drugo ponudbo, obisk Baragove domačije kot turistične kmetije, le da je potrebno poleg označevalnih tabel postaviti tudi pojasnjevalne table, ki bodo predstavile vsebino turistične kmetije in seznanile obiskovalca z lastnostmi in pomenom Baragove domačije kot zgodovinskega spomenika.

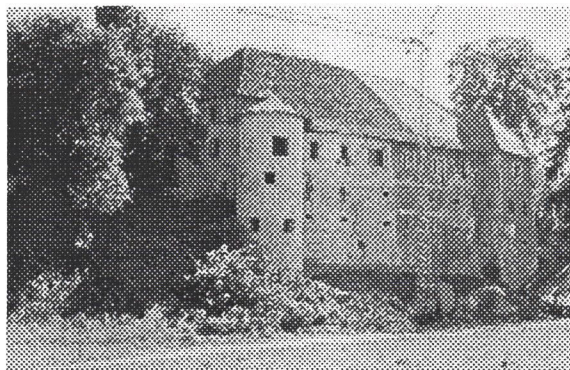
Predlogi

1. Preselitev oskrbnikove družine v nadomestno stanovanjsko hišo;
2. Ureditev pritličja Baragove rojstne hiše za gostinsko dejavnost po veljavnih predpisih;
3. Širitev muzejske zbirke na celotno prvo nadstropje Baragove rojstne hiše po muzejskih standardih in s predlaganimi vsebinami;
4. Dodatno izobraževanje oskrbnikove družine za opravljanje novih dejavnosti;
5. Zagotovitev opreme in pogojev za opravljanje dopolnilnih dejavnosti.

Karta 1

c. Po Baragovi življenjski poti v občini Trebnje

Ponudba

Analize, ki smo jih opravili na podlagi že prej omenjenih načinov, so nam pokazale, da je Baragova domačija oziroma celotna ponudba Knežje vasi z Malo vasjo samo člen v širši ponudbi, ki je lahko najrazličnejša. To dokazuje tudi opravljena anketa, ki je pokazala, da si 35,6% telefonskih anketirancev želi videti Baragovo domačijo v ponudbi ostalih trebanjskih znamenitosti, 22,2% vidi Baragovo domačijo kot del širše slovenske ponudbe, 15,6% jih meni, da je potrebno vzpostaviti obliko, ki ponuja seznanjanje s celotno Baragovo zapuščino doma in v tujini, 13,3% jih meni, da je potrebna ponudba Baragove slovenske zapuščine, 11,1% anketirancev je, ki jih zadovoljuje ponudba Baragove zapuščine v občini Trebnje, prav nikogar med telefonskimi anketiranci pa ni bilo, ki bi menil, da zadošča že samo ponudba Baragove domačije. Omenjeni odgovori nam kažejo dovolj jasno izraženo potrebo po povezovanju posameznih vsebin v kompleksnejšo ponudo, ki bo zadovoljila in "zaposlila" obiskovalce dlje, kot ponuja to ogled dveh spominskih sob.

Prva oblika dovolj zgoščenega potencialnega turističnega proizvoda z Baragovo zapuščino, ki se nam je izkristalizirala na podlagi anketnih odgovorov in opravljenih analiz, je ponudba, ki smo jo poimenovali "Po Baragovi življenjski poti v občini Trebnje".

Omenjena ponudba Po Baragovi življenjski poti v občini Trebnje se začne v Trebnjem, se nadaljuje v Malo vas in mimo Knežje vasi v Dobrnič in se preko Grmade in Vrhtrebnjega zaključuje v Trebnjem. Ta ponudba vsebuje tri življenjske postaje Friderika Barage: Trebnje, Malo vas in Dobrnič, dopolnjuje pa se še s kvalitetno ponudbo, ki že obstaja v tem prostoru.

I. V Trebnjem si je moč ogledati ž.c. Marijinega vnebovzetja, v kateri je Friderik Baraga med obiskom v domovini maševal, pred cerkvijo pa je njegov spomenik, ki ga je leta 1979 izdelal France Gorše. V pisanih virih se cerkev prvič omenja leta 1163. Sedanja stavba ima poznogotsko triladijsko arhitekturo s prvotno ravno stropno ladjo. Trije pari osmerokotno prirezanih slopnih nosilcev, povezani z visokimi šilastoločnimi arkadami, ustvarjajo enoten, pregleden dvoranski prostor. Obok ladje je dal 1645 zgraditi stiški opat Reinprecht. Notranjščino je v začetku tega stoletja poslikal Matija Koželj, na južni zunanji steni ladje je fragmentarno ohranjena srednjeveška freska sv. Krištofa. Oltarna oprema je baročna, križev pot je delo Matevža Langusa, pri vhodu pa je vzidan antični nagrobnik.

Najpomembnejši na tej poti je trebanjski grad, ki ga je 16. junija 1799 kupil Janez Nepomuk Baraga, oče Friderika Barage, po njegovi smrti 18. oktobra 1812 pa ga je podedoval Friderik, ki ga je 7. decembra 1824 odstopil svojemu svaku Jožefu Gresslu. V lasti Gresllovih je bil do 27. julija 1896. Obe družini sta imeli skupaj v lasti trebanjski grad kar 97 let. Domnevno je bil grad zgrajen okoli leta 1000, vendar je v pisanih virih izrecno omenjen šele leta 1386 kot turn zu Treuen, leta 1438 pa zgodovinska listina govori o stolpu, gradišču in dvoru. Za vitezi Treuni so gosposčino upravljali Ortenburžani, od leta 1418 Celjski grofje in po letu 1456 Habsburžani. Pozneje pa so bili lastniku gradu še Svibenjski, Gallenbergi, Saurerji in drugi. Kot kaže, so v renesančni dobi prvotni stolpasti grad predelali v masivno štiritraktno poslopje s tremi četverkotnimi in enim okroglim stolpom, v južni trakt je bil vpet prvotni mogočni stolp, vhodni portal je krasil pomolni stolpič nad njim, veliko notranje dvorišče pa so obdajale pritlične in nadstropne arkade. V naslednjih desetletjih so grad še predelovali, izgubil je mogočni "bergfried", vendar še vedno kaže značilnosti zidave iz zgodnjega 17. stoletja. Zadnje večje posege na gradu je opravil Janez Nepomuk Baraga.

Posebno pozornost v Trebnjem namenjamo ogledu Galerije likovnih samorastnikov, saj gre za najpomembnejšo tovrstno zbirko likovnih del v Sloveniji, uveljavljeno in priznana tudi zunaj njenih meja. Zbrana likovna dela v galeriji upodabljajo različne oblike vidnega in čustvenega sveta na poseben, le naivnemu oblikovalcu lasten način.

II. Mala vas z rojstno hišo Friderika Barage - v njej je preživel dve leti - in muzejsko zbirko v njej je v tej ponudbi najpomembnejša postaja na poti.

III. Dobrnič z ž.c. sv. Jurija, kjer je Friderika Barago krstil kaplan Anton Herman istega dne, ko se je rodil, to je bilo 29. junija 1797. Župnijska cerkev sv. Jurija je impozantna, na ovalnem tlorisu leta 1777 zgrajena stavba in je naslednica starejše, leta 1526 omenjene cerkve. Glavni oltar je iz 19. stoletja, stranska oltarja v plitvih kapelah pa sočasna z arhitekturo. Slika pod korom je delo Antona Postla. V cerkvi je kip škofa Barage in krstilni kamen, pri katerem je bil krščen tudi Irenej Friderik Baraga.

Omenjena ponudba se na vseh treh postajah in na poti dopolnjuje z obstoječimi gostinskimi storitvami, ki jih v začetni fazi ni potrebno širiti, potrebno pa jim je dvigniti kvaliteto ponudbe.

POHODNA POT NA VRHTREBNJE IZ TREBNJEGA

Čas hoje je 45 minut in variantni smeri 50 minut.

Trebanjski grad stoji na desnem bregu Temenice med Benečijo in Odrgo pod gozdnatim Trebnim vrhom. Pred kamnitim levom ob vhodu v Trebanjski grad stoji markacijska tabla Planinskega društva Tesnila Trebnje. Tu je začetek naše poti na Vrhtrebnje, ki takoj za gradom zavije v gozd in se polagoma, a vztrajno vzpenja. Po 15 minutah zmerne hoje prispemo do prvih večjih skal, kjer je vstop v več kot 100 m dolgo Veliko jamo. Pot nadaljujemo v smeri nakazanih markacij in že po eni minuti zmerne hoje pridemo do težje dostopne Male jame.

Velika jama je bila poseljena v prazgodovini in je tudi arheološko zanimiva.

Po gozdni poti pridemo na košenice pod gručasto naselje Vrhtrebnje, kjer se nam odpre pogled na Velikološko dolino vse tja do Čateža in Medvedjeka.

Tik pod vasjo Vrhtrebnje je bilo sredi 1. tisočletja pred našim štejetjem zgrajeno prazgodovinsko naselje, utrjeno z močnim kamnitim obzidjem, ki je kot orlovsko gnezdo obvladovalo trebanjsko kotlino. Nad naseljem stoji cerkev sv. Jakoba, ki se prvič omenja leta 1526, toda njen srednjeveški značaj je zabrisan s kasnejšimi prezidavami; glavni in levi stranski oltar sta iz začetka 18. stoletja.

Spodnji del Temeniške doline in sosednji hribi nas spremljajo mimo vasi do lovske kočice, ki leži tik pod vrhom z mešanim gozdom zaraslega Vrhtrebnjega. Do Trebnega vrha (581m) bomo prišli v dveh minutah zmerne hoje od lovske kočice v smeri vzhoda.

Do Trebnega vrha je markirana pot tudi čez Odrgo.

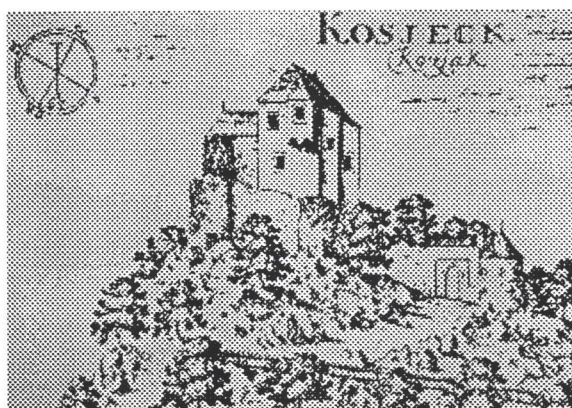
Naša pot se je začela pri Trebanjskem gradu na stopnicah mimo kamnitega leva in glavnega grajskega vhoda. Na Trebni vrh pa se lahko odpravimo levo od markacijske table po asfaltni cesti proti Odrgi. Pot je nekoliko daljša, zato pa položnejša in razglednejša. Z Odrge je izredno lep in širok pogled na Trebnje, razpotegnjeno urbanizirano naselje v dolini spodnjega toka Temenice na obeh straneh njene v dežju poplavljenе doline.

V rimskem času je stala na območju okoli župnijske cerkve Marijinega vnebovzetja v središču Trebnjega na križišču glavne rimske ceste Emona-Neovidunum-Siscia in ceste, ki je vodila po Mirenski dolini v dolino Save, naselbina Praetorium Latobicorum. Levo od pretorija, na obeh straneh antične ceste v Pristavi, je bilo plano grobišče žganih grobov, v Štefanu, Kamnem potoku in Benečiji pa so bili zaselki, naseljeni z romaniziranim keltskim prebivalstvom in

rimskimi koloni ali veterani. Na območju Benečije pa je tudi prazgodovinska ravninska naselbina, ki je imela matično gradišče na Vrhtrebnjem.

Iz razloženega naselja Odrge se dvigamo po asfaltni cesti 200 m do gozda, kjer opazimo markacije, ki se preselijo na gozdno pot, na območje več izrazitih vrtač, med njimi obsežne Mrzle jame. Po 15 minutah zmerne hoje po gozdnih stezah in kolovozih pridemo na severno pobočje Trebnega vrha do križišča, kjer se naša markirana pot zlije s prvo opisano potjo na Vrhtrebnje.

Obe markirani variantni poti na Vrhtrebnje vzdržuje Planinsko društvo Tesnila Trebnje, ki organizira vsako leto v mesecu maju ob krajevnem prazniku Trebnjega, Štefana, Račjega sela in Dolenje Nemške vasi "Trim pohod na Vrhtrebnje".

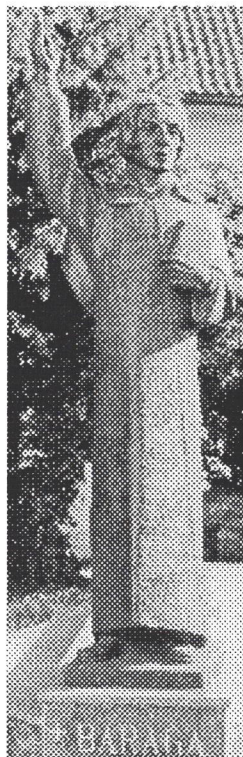

POT PO DOLINI TEMENICE OD PONIKEV DO ZIJALA (strokovne podlage in predlog ureditve)

Ponorni odsek reke Temenice med Ponikvami in izvirov v Zijalu je izjemen naravni pojav. Zatrepana dolina Temenice pod sv. Ano je največja suha dolina na Dolenjskem. Vzdolž fosilne rečne struge je nanizana vrsta med seboj povezanih kraških pojavov, med ponorno dolino in izvirov v Zijalu pa se dviguje Vrh Sv. Ana s prazgodovinskim gradiščem. Celovitost kraškega fenomena s ponori in izviri v Zijalu ter prazgodovinsko gradišče na Sv. Ani predstavljajo primerno osnovo za izobraževalno in rekreativno namembnost območja kot celote. Da bi ta prostor lahko opravljal svoje polno poslanstvo, ga je potrebno primerno urediti. Po strokovnih osnovah odloka o razglasitvi ponorov reke Temenice za naravno znamenitost je najprimernejši način prezentacije in vstopanja v to območje ureditev pohodne poti.

Dolina Temenice pod sv. Ano ni poseljena, severni del pri Dolenjih Ponikvah je namenjen kmetijstvu, ostali del pa je porasel z mešanim gozdom. Fosilna struga je bila v začetnem delu pred časom regulirana in izravnana, Rupa I. in Rupa II. pa obzidani in zavarovani z rešetkami. Ostali del fosilne struge je v naravnem stanju in prerasel z gozdom, v zadnjem delu pa celo

delno pogozden s smreko. Iz razvojnih usmeritev je razvidno, da se obstoječa kmetijska in gozdarska raba območja ohrani, sanirati pa se mora kamnolom pod Sv. Ano in divje odlagališče nedaleč od Risanice. Zagotavljati se mora čistost reke Temenice ter v njej in v pripadajočem lovišču v okolici vzdrževati primerno naseljenost avtohtonih vrst rib oziroma divjadi.

Po predlogu konservatorja Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto in strokovnega delavca za šport Športne zveze Trebnje - Centra za šport občine Trebnje vodi pot obiskovalce od p.c. Sv. Marjete pri vasi Grm ob reki Temenici do požiralnikov Rup I. in II. pri Dolenjih Ponikvah in dalje vzdolž fosilne struge mimo kraške jame Velban kevder, požiralnika na Požganju, Požganjske jame do končnega ponora Risanica pod Sv. Ano. Od Risanice (260m) se pot vzpne na razgledni Vrh Sv. Ana (407 m) z gotsko cerkvijo Sv. Ane in prazgodovinskim gradiščem in se spusti po pobočju v zatrepno globel Zijalo (240 m). Opisana pot ima lahko dva privlačna cilja: razgledni Vrh Sv. Ana s kulturnozgodovinskimi posebnostmi in slikovito Zijalo.

Načrtovana pot od Sv. Marjete do Zijala je dolga dobrih 5 km, za kar je potrebna dobra ura zmerne hoje. Speljana je po obstoječih kolovozih in stezah, v gozdu pod Sv. Ano bi bilo potrebno urediti le dostop do jame Risanice z bližnjega kolovoza. Pot je zaradi dolžine zahtevna, premagati je potrebno tudi večje vzpone oziroma spuste. Na izhodišče se lahko obiskovalci vračajo po istih poteh ali krajših kolovoznih poteh in po regionalni cesti Trebnje-Mirna Peč.

Dostopnost

Na Baragovo pot se je moč podati z osebnim avtomobilom in avtobusom po regionalni cesti Trebnje-Štefan-Dobrnič, od tu naprej pa po lokalni cesti Dobrnič-Grmada. V naselju Grmada se pot odcepi desno na Vrhtrzebne in mimo novega planinskega doma na Repče, od tu pa na Odrgo in nazaj v Trebnje. Ves del poti je asfaltiran, izjema je le krajši odsek od planinskega doma na Vrhtrzebnejem do Repč, ki pa je v dobrem makadamskem stanju. Avtobus ne more opraviti poti od Grmade mimo Vrhtrzebnejega in Repč v Trebnje, zato v Grmadi nadaljuje pot direktno v Trebnje, če se že prej v Dobrničju ne odloči, da bo nadaljeval pot proti Žužemberku.

Ista pot se lahko prevozi tudi z navadnim ali gorskim kolesom ali s konjsko vprego, deli poti pa so primerni tudi za jahanje.

Pohodna pot, ki je možna kot ena od variant programskega paketa in se praviloma izogiba asfalta, se lahko opravi v petih urah zmerne hoje. Iz Trebnjega se pot po markirani planinski poti vzpne na Vrhtrzebne in se mimo Grmade spusti v Dobrnič. Od tu nas mimo Vavpče vasi in Knežje vasi pripelje v Malo vas, od koder se pride preko Občin, Griča, Belšinje vasi in Benečije nazaj v Trebnje. Iz Male vasi se ponuja tudi pohodna pot na pol ure oddaljeni Kozjak in do razvalin nekdanj mogočnega gradu, rodbinsko povezanega z rojstno hišo Friderika Barage.

Predlogi

1. Vzpostaviti dopolnilno ponudbo v naseljih ob Baragovi poti, npr. jahanje, prodaja izdelkov domače obrti in spominkov.
2. Trasiranje, markiranje in označevanje Baragove pohodne poti po celostni podobi projekta in njeno vzdrževanje;
3. Markiranje in vzdrževanje planinske pohodne poti Trebnje -Vrhtrzebne;
4. Označiti na poti pomembnejše razgledne točke ter objekte naravne in kulturne dediščine in jih opremiti s kratkim opisom;
5. Izdelati vodiče poti in jih v obliki publikacije preko tržnega komuniciranja in z ostalimi informacijami posredovati do potrošnika in potencialnega turista.

Karta 2 in karta 3

d. Baragova zapuščina v ponudbi ostalih trebanjskih znamenitosti

Ponudba

Ta potencialni turistični proizvod ima na podlagi anket pa tudi na podlagi večine mnenj največ privržencev. Kar 35,6% anketirancev telefonske ankete, kar je več kot tretjina, se je odločila, da bi si želeli vključitev Baragove domačije v širši kontekst ponudbe ostalih trebanjskih

znamenitosti. Tudi razvojna strategija turizma, ki je bila izdelana septembra 1992, je posebej izpostavila povezovanje posameznih kvalitetnih nosilcev ponudbe v programske pakete s standardizirano ponudbo, ki bo v največji možni meri zagotavljala kvaliteto in s tem zadovoljevala potrebe potencialnega kupca. Na osnovi dosedanjih aktivnosti pri promociji turistične ponudbe v občini Trebnje kakor tudi na podlagi vseh ostalih izkušenj, ki smo jih dobili v dosedanjem delu, predlagamo dva programska paketa, ki smo ju poimenovali s skupnim imenom "Baragova zapuščina v ponudbi ostalih trebanjskih znamenitosti" z naslednjimi tematskimi vsebinami:

a. Z osebnim avtomobilom in avtobusom, navadnim in gorskim kolesom ter konjsko vprego:

- I. Romarska pot : Trebnje - Dobrnič - Knežja vas - Mala vas Zaplaz - Čatež - Šentrupert - Vesela Gora - Žalostna gora -Trebnje;
- II. Po poti znamenitih Trebanjcev: Trebnje - Mirna - Žalostna gora - Mokronog - Šentrupert - Lanšprež - Mala vas - Knežja vas - Dobrnič - Trebnje.

b. Pohodna pot predvideva dvodnevni paket z možnostjo prenočevanja v Trebnjem. Posamezni del poti se lahko opravi tudi kot enodnevni izlet. Za gorske kolesarje je to srednje zahtevna pot in se jo prevozi v približno 4 urah. Posamezne dele poti je možno tudi prejezditi, kar optimalno omogoča krajinski relief prostora.

I. Trebnje - Vrhtrebnje - Grmada - Dobrnič - Vavpča vas - Knežja vas - Mala vas - Občine - Grič - Belšinja vas - Benečija Trebnje (1. del poti) - Debenec - Mirna (2. del poti);

II. Trebnje - Vrhtrebnje - Grmada - Dobrnič - Vavpča vas - Knežja vas - Mala vas - Občine - Grič - Belšinja vas - Benečija - Trebnje (1. del poti) - Debenec - Mokronog (2. del poti);

Prvi del poti se mora še v celoti trasirati in markirati, vzpostaviti in razviti se mora tudi tržno komuniciranje, medtem ko je drugi del v bistvu že kompletno urejen in preizkušen, za njega obstaja tudi vodič, potrebno pa je obnoviti markacije in postaviti označevalne table ter dopolnjen vodič ponatisniti, oglaševalna dejavnost se mora razširiti na najrazličnejše oblike predstavljanja pohodnih poti za potencialnega turista.

1. del poti je opisan v prejšnjem podpoglavju.

Poleg ponudbe, ki smo jo v prejšnjem poglavju predstavili za Trebnje, Malo vas in Dobrnič, je v ostalih krajih moč predstaviti naslednje znamenitosti:

Zaplaz: p.c. Marije Pomočnice kristjanov, 1906-1926, z izrazito secesijskim obeležjem, zlasti v zvonikih, in vitražnimi okni Staneta Kregarja, Marijina božja pot na Zaplaz ("kar je za Gorenjce Brezje, to je za Dolenjce Zaplaz"), "žegnani studenec" in lurška kapela z lurško Materjo božjo; izjemna razgledna točka.

Šentrupert: Ž.c. sv. Ruperta je tako po svoji legi sredi srednjeveškega trškega naselja kakor po svoji estetski zaokroženosti in stavbni mogočnosti vrh slovenske gotske stavbne umetnosti; Wolfova oltarna slika sv. Ruperta pred sv. Trojico iz leta 1866; zbirka likovnih del iz podružnic šentruperške župnije v zakristiji župnijske cerkve (Metzinger, Postl); grob "našega svetniškega kandidata" Lojzeta Grozdeta; grad Škrljevo, upravni sedež Savinjske marke dinastije Breško-Seliške, v svojem jedru še iz časa kneginje Eme, današnja oblika pa je posledica prezidav v raznih zgodovinskih obdobjih.

Vesela Gora: Naselje je bogato arheološko najdišče starejše železne dobe; p.c. sv. Frančiška Ksaverija, nastala v letih med 1723 in 1729, ena najlepših baročnih cerkva na Slovenskem, je po svoji zasnovi dvokupolna prostornina s stranskimi kapelami, v njej so slike naših osrednjih baročnih slikarjev, Fortunata Berganta in Valentina Metzingerja, ter poslikava Antona Tuška; muzej kmečkega orodja;

POHODNA POT NA DEBENEC IZ TREBNJEGA

Za opisano pot potrebujemo približno 3 ure zmerne hoje.

Mesto Trebnje je razpotegnjeno gručasto naselje ob glavni cesti iz Temeniške v Mirensko dolino, ki se je razvilo v pobočje Farovškega in Pavlinovega hriba ter vzdolž ceste proti

vzhodu, kjer se je povsem združilo s sosednjim Starim trgom; strnjena poteza glavne ulice stoji ob razširjenem cestnem trgu, ki se mu je priključil še park s spomenikom.

Zaradi pomembne prometne lege na križišču starih poti proti Ljubljani ter v Mirensko, Savsko in Krško dolino je bilo področje Trebnjega naseljeno že sredi 1. tisočletja pred našim štejetem v starejši in mlajši železni dobi, v rimskem času pa je bila v sedanjem starem trškem naselju naselbina Praetorium Latobiorum. V kraju so iz tega časa ohranjeni miljni kamen z rimske ceste ob Koščakovi hiši, kamniti relief s tremi poprsji v veži trebanjske cerkve in del napisnega kamna, vzidanega v župnišče.

V srednjem veku je kraj nazadoval in Valvasor ga omenja samo kot dolgo blatno vas. Do zadnje vojne je bil le manjše krajevno, upravno in gospodarsko središče ter sedež sodnega okraja. Hitrejši razvoj je Trebnje doživelo šele po osvoboditvi, predvsem po izgradnji avtomobilske ceste Ljubljana-Zagreb; tedaj se je v kraju začela razvijati tudi industrija. Trebnje je danes največji kraj v spodnjem delu Temeniške doline z 2400 prebivalci in je upravno središče občine Trebnje.

Župna cerkev Marijinega vnebovzvetja na območju nekdanje beneficianske postaje Praetorium Latobiorum je gotska triladijska stavba z baročnim prezbiterijem, grajena leta 1444 z ravnim lesenim stropom in preobokana leta 1645. Glavni oltar v baročni tradiciji ima Langusovo sliko Marijinega vnebovzvetja; tudi križev pot je delo Matevža Langusa, Marijijo kronanje na stropnih površinah prezbiterija pa je upodobil Matija Koželj.

Poleti 1968 se je v Trebnje naselil Tabor likovnih samorastnikov Jugoslavije; v širšem prostoru se je uveljavil z vsakoletnim mednarodnim taborskim srečanjem in s stalno zbirko v Galeriji likovnih samorastnikov.

Od železniške postaje Trebnje pridemo po 60 metrih do glavne ceste Trebnje-Sevnica in pri kiosku Delo zavijemo desno v smeri Mirna-Sevnica. Po naslednjih 60 metrih po pločniku ceste Gubčeve brigade opazimo napis, ki nas opozarja, da smo v neposredni bližini barake, v kateri ima Planinsko društvo Tesnila Trebnje svoje prostore.

Pot nadaljujemo po pločniku in po 50 metrih pridemo do križišča stranskih ulic z glavno cesto Trebnje-Mirna. Prečkamo ulico in se usmerimo v smeri severa v Jurčičevo ulico. Da smo na pravi poti, nas opozori še markacijska tabla Planinskega društva Tesnila Trebnje s skico poti na Debenec pri Emonini mesnici, ki je v vogalni hiši te ulice.

Od tu dalje se pričnemo rahlo vzpenjati po asfaltni cesti izza novega naselja Stari trg. Po blagi vzpetini se spustimo v majhno in raztreseno naselje Dolenje Medvedje selo; na njegovem koncu se pot usmeri v gozd. Po 150 metrih moramo ponovno prečkati cesto Trebnje-Mirna in takoj naprej še železniško progo Trebnje-Sevnica. Od križišča do vasi Primštal hodimo po asfaltni cesti, od tu naprej do vasi Rodine pa po poljskem kolovozu.

V vasi Rodine zavijemo najprej na desno, prečkamo asfaltno cesto Dolnja Nemška vas-Gomila in takoj zatem zavijemo po asfaltni cesti na desno v smeri Meglenika in Lipnika. Po 5 minutah hoje se cesta položi ali poravna. Spremljajo nas vinogradi in zidanice, ki nas opozarjajo, da smo prišli na področje Meglenika. Pot se za kratek čas spusti v gozd. Sledi rahel vzpon in novo srečanje z vinogradi in zidanicami, vendar tokrat na pobočju Lipnika.

Ko pridemo do gozda, zavije naša pot na levo; po krajši strmi poti pridemo do spomenika, ki ga je postavilo ZZB Tebnje. Spomenik nas spominja na leto 1942, ko je na tem področju delovala ter širila vstajo in upor Slobodanova četa 1. dolenjskega partizanskega bataljona. Od tu je zelo lep razgled na Gradišče, Blatni klanec in na Debenec. Do spomenika se lahko peljemo tudi z osebnim avtomobilom z Gradišča ali Dolgih njiv. Dalje pa ne gre drugače kot peš.

Pot pri spomeniku zavije naprej na desno ter takoj na levo po gozdnem kolovozu, ki nas vodi po grebenu gozda ob Blatnem klancu. Skrbno se moramo držati markirane poti, dokler iz gozdnega kolovoza ne pridemo na običajno poljsko pot pod Debenec. Tedaj nas prično spremljati vinogradi in zidanice tik do z gozdom zaraslega vrha, ki do zadnjih metrov skriva planinsko postojansko kočjo Plaz.

Če v vasi Rodine zavijemo na levo in po nekaj 10 metrih asfaltne ceste še na desno, smo se usmerili po asfaltirani vinski cesti na Gradišče ali v Dolgo njivo; v obeh primerih pridemo v loku do spomenika Slobodanovi četi, pot do Debenca pa se tako podaljša za eno uro in pol zmerne hoje.

Pohodno pot iz Trebnjega na Debenec vzdržuje Planinsko društvo Tesnila Trebnje.

POHODNA POT NA DEBENEC IZ MOKRONOGA

Opisano pot, ki jo vzdržuje Planinsko društvo Tesnila Trebnje, bomo prehodili v dveh urah zmerne hoje.

Mokronog je staro trško naselje v Mokronoški kotlini, odprto v Mirensko dolino. Trg obdajajo gozdnati hribi z vinskimi goricami pod njimi; na zahodu se dviga slikovita razgledna Žalostna gora. Osrčje kraja je široka, sklenjena pozidana cesta s povečini nadstropnimi stavbami. Kraj je križišče cest proti Trebnjemu, Sevnici, Trebelnemu in Zburam. Obdržal je tradicijo sejmov. Mokronog je miren in prijeten kraj za letovanje, primeren za izletniški, rekreacijski, lovski in verski turizem.

Mokronoški grad v zgornjem kraju trga je bil zgrajen verjetno že v 11. stoletju; v njem so gospodarili gospodje Mokronoški. Leta 1439 ga je opustošil Jan Vitovec, leta 1515 so ga izropali kmečki uporniki, uničile pa povojne generacije.

Župnijska cerkev sv. Tilna se prvič omenja 1364. Notranjščina je barokizirana; podobo sv. Tilna na oltarju je naslikal Matevž Langus (1792 - 1855).

Podružna cerkev mokronoške župnije na Žalostni gori (336m) je bila po Valvazorju zidana leta 1670; dograjena je bila najbrž leta 1797. Prezbiterij je poslikal Franc Jelovšek (1700 - 1764), oba stranska baročna oltarja imata Metzingerjeve slike (1699 - 1759). Pod cerkvijo je v breg položena arhitektura Svetih stopnic iz leta 1761, ki jih je poslikal Anton Postl. Žalostna gora je bila nekdaj znana božja pot z romarji z Dolenjske, Spodnje Štajerske, z Belekratine in Hrvaške; do druge svetovne vojne so tam rajali "Marijin venček", tudi "Ovrtnica" ali "Vrtec" imenovan.

Z avtobusne postaje v starem trškem jedru Mokronoga se usmerimo mimo župnijske cerkve sv. Tilna in grajskih razvalin proti Trebelnemu. Na Gubčevi cesti pred hišno številko 16 (Mokronog 15) zavijemo ob Žalostni gori po desni makadamski poti navzdol. Na levi strani se nam v hoji odpira dolina Pugled, pred vojno dolina sedmih mlinov ob potoku Savrci. Pred njim se pokaže sv. Križ na Belem Griču, naš stalni spremljevalec tretjine poti do Debenca. Na križišču ob znamenju nadeljemo pot levo mimo bujne vegetacije potoka Savrca, ki so mu domačini tudi rekli Jagenca, čez mostiček proti robu gozda. Od tu se nam s pogledom nazaj kaže lep pogled na Žalostno goro, ki pa ga že začenja motiti kamnolom na levi. Pot se zakrije z grmičevjem in vodi ob robu gozda v naselje Ribjek.

Ribjek je gručasto naselje, ki leži na skrajnem južnem robu Mirenske doline.

Potok Savrca je do prvih hiš Ribjeka oddaljen približno 300 m. Grmičevje in drobno drevje na desni preneha, odpre se pogled na njive in Martinjo vas in naprej na še bolj oddaljeno cerkev sv. Križa na Velikem Cirkniku. Na križišču pred prvo hišo Ribjeka se usmerimo desno po boljši poti do roba gozda, mimo manjšega kamnoloma in ob škarpi gospodarskega poslopja po asfaltni poti navzgor do cerkve sv. Križa na Belem Griču.

Podružna cerkev sv. Križa na pokopališču je v osnovi srednjeveška, v 17. stoletju predelana cerkev. Prvič se omenja leta 1526; ostanek prvotne arhitekture bi lahko iskali le še v obodnem zidovju ladje. Glavni oltar je iz leta 1878, del notranje opreme je tudi križev pot ljudskega umetnika.

Pri zadnji hiši Ribjeka se prvič na naši poti odpre pogled na cerkev sv. Nikolaja v Martinji vasi in na lovsko kočjo levo od kamnoloma pod Žalostno goro. Na začetku vasi Beli Grič nas na desni pozdravi prvi dvojni kozolec iz Mokronoga sem, največji "spomenik" tesarskega dela in stoletnega mojstrstva na Slovenskem, tudi toplar imenovan. Pri škarpi pokopališča zavijemo z asfaltne poti ostro levo ob pokopališču na makadamsko pot in se začnemo vzpenjati na Križni vrh. Te 401 meter visoke vzpetine se lahko tudi izognemo, tedaj se desno od pokopališča spustimo proti Gorenji vasi, toda prikrajšani bomo za enega najlepših pogledov na Mirensko dolino, ki se začenja že po 100 m hoje, ko se odpre pogled na Ostrožnik in Slovensko vas, po nekaj metrih pa še na Veselo goro. Levo od poti nas še naprej spremljajo hiše Belega Griča, mi

pa se v isti ravnini navzgor držimo poti desno. Odpre se pogled na Gorenjo vas, katere rob bomo opazili po 20 minutah zmerne hoje. Na desni nas še naprej spremlja Mirenska dolina. Pogled se na obeh straneh makadamske poti zastre z drevjem, po 200m pa se ponovno odpre Gorenja vas in nad njo Vrh in Žempoh. Odpre se tudi pogled na Mirensko dolino in prvič s pogledom nazaj Šentrupert z impozantno gotško cerkvijo sv. Ruperta s sledovi taborskega obzidja.

Šentrupert je gručasto naselje na severnem robu Mirenske doline ob potoku Bistrici, z večjim tržnim prostorom okoli cerkve; pred drugo svetovno vojno kulturno prosvetno središče, z vojno pa je njegov razvoj zastal.

Tu in tam nam ta pogled vedno znova zakrijeta grmičevje in drevje; in ko se nam končno zapre, pridemo do križišča, kjer se usmerimo levo navzgor do vinograda. Pod nami je Gorenja vas. Nadaljujemo pot navzgor. Da smo na pravi poti, nam potrdita s slamo krit in z mahom zaraščeni kozolec in pod mejo z bršljinom zaraščena hruška. Takoj za tem pa še čudovit pogled na Žalostno goro. 150 m od vinograda nas končno pozdravi cela Gorenja vas, ta razložena vasica na pobočju Vrha na desnem bregu Bačjega potoka, ki je del skrivnosti v sebi hranila ves ta čas do zadnjega vzpona na Križni vrh. Na križišču se vzpnemo do postarane domačije na levi in vikenda na desni strani naše poti. Po širokem zavoju se nam pokažejo vinogradi z zidanicami v prisojajah Straže in z mešanim gozdom zarašla Priča. Strm vzpon v levem loku med drevjem nas iznenada pripelje do vinogradov na vrh Križnega vrha. Pred nami leži na širokem hrbtu razložena vas Brezovica, ki se strmo spušča v grapo potoka Savrce, njen zaselek Kremen na strmem pobočju, desno naprej Bačje pa Vrh in Žempoh in med njima Debenec.

Križni vrh ni le ena največjih razglednih točk na Mirensko dolino, ampak je tudi eno največjih prazgodovinskih najdišč evropsko pomembne Mokronoške skupine.

Pot iz Mokronoga na Debenec nas vodi po lahko prehodnem in v zgodovini komunikacijsko zelo pomembnem prostoru Mirenske doline, ki je tudi pogojeval naseljevanje v starejši in mlajši železni dobi na teh tleh.

V Belem Griču je plano grobišče iz mlajše in starejše železne dobe, ki skupaj z grobiščem na grebenu nad Ribjekom predstavlja enega najpomembnejših mlajšeželeznodobnih najdišč v Sloveniji in je dal delu mlajše železne dobe v Sloveniji tudi ime Mokronoška skupina.

Slepšek je gručasto naselje zahodno od Mokronoga na terasi južnega roba Mirenske doline, ki ima veliko plano in gomilno grobišče iz najstarejšega halštatskega časa. V Pašniku nad Ostrožnikom je sedaj že uničeno grobišče s planimi žganimi grobovi predstavljalo eno najpomembnejših slovenskih arheoloških najdišč iz prehoda bronaste v starejšo železno dobo. V Žempohu je bilo zgrajeno utrjeno naselje v starejši železni dobi. Na Križnem vrhu je bila utrjena prazgodovinska naselbina, z najdbami od 8. do 2. stoletja pred našim štetjem, in pod njo gomilno grobišče.

Ugodna lega ob Mirni, ki povezuje dolino Save z dolino Krke pri Vinkovem vrhu in Žužemberku, ter povezava po dolini Laknice z močnim železnodobnim centrom Šmarjeto in rudna bogastva v okolici ter plodna ravnica so naredili Mokronog za enega najpomembnejših železnodobnih centrov v Sloveniji.

V obdobju antike so potekale glavne prometne poti nekoliko stran, vsekakor pa se je življenje tu intenzivno nadaljevalo, kar nam dokazujejo najdbe antičnih stavb v Mokronogu (grad) in Brezovici pri Trebelnem, predvsem pa antični grobovi iz Ostrožnika, Slepška od sv. Florjana, iz Martinje vasi, omenjajo pa tudi rudnike svinčeve rude na Zapečarju.

Arheološka dediščina Mokronoške skupine in govorica najdenih predmetov na teh tleh določata imenitnost teh poti iz Mokronoga na Debenec: prazgodovinska zareza v prostor občine Trebnje je tod še posebej temeljita in globoka.

Med tem smo šli mimo treh zidanic na levi in vinogradov na desni strani naše poti. Spustimo se skozi borovo goščo na vznožje Križnega vrha do vikenda, gospodarskega poslopja in zapuščene stanovanjske hiše. Pri znamenju zavijemo po poti ostro desno navzdol. Držimo se poti po dolini, levo ob zadnjih hišah Križnega vrha in mimo vikenda z bogato v blagem loku speljano škarpo. Pred nami se dvigata Vrh in levo od njega rob Žempoha. Na desni strani pa nas še zadnjič na naši poti pozdravi cerkev sv. Križa na Belem Griču. Stolp gasilskega doma ob njej nam služi kot orientacija za smer sever.

Za mostičkom čez Bačji potok zavijemo levo ob razdrapani hiši in se usmerimo nazaj proti Bačjem, ki smo se mu oddaljevali cel čas spusta s Križnega vrha.

Naša pot po vznožju Vrha ob Baškem potoku zavije v blagem vzponu desno v gozd. Na prvem dvojnem rogovilastem križišču se držimo poti desno med Bačjem in Žempohom, na drugem pa se usmerimo desno nad s slamo krito leseno kajžo ob robu gozda po vznožju Bačjega. Za drugo hišo se slabše vzdrževana pot vzpne. Za manjšim kamnolomom nas preseneti križišče z ostrim levim ovinkom, toda mi nadaljujemo pot naravnost, da nas še naprej spremljajo vinogradi in zidanice na sosednjem Žempohu in za kratek čas tudi del Mirenske doline.

Po novem vzponu s podrastjo zarasle poti se na prvem križišču usmerimo levo navzgor. Svetloba nad nami, razsvetljuje z mešanim gozdom zaraslo pobočje, daje slutiti, da smo tik pod vrhom Bačjega. Pred nami sta Debenec in levo od njega Kremen. Na križišču nadaljujemo pot desno ob gozdu, mimo domačije Bevčevih (Debenec 6) in nekaj deset metrov naprej ob znamenju na križišču levo navzgor. Pogled nazaj po dolini se zaustavi najprej pod gozdom na selu Log, nadaljuje se v isti liniji naprej do naselja Bistrice, levo od nje je Prelesje, skrajno levo pa Šentrupert s sredinsko zasnovano trškega jedra okrog cerkve sv. Ruperta, enega največjih spomenikov gotske arhitekture na Slovenskem.

Nadaljujemo po madadamski poti naprej v breg. Držimo se poti desno v hrib Debenca do

zadnjih hiš pod vrhom, enako pri domačiji Debenec 4 ob kozolcu. Razloženo naselje na vinorodnem pobočju Debenca je za nami, sledi samo še pot z bukvijo in kostanjem poraslega vrha do planinske kočje Plaz.

POHODNA POT NA DEBENEC Z MIRNE

Čas hoje 1 ura in 15 minut.

Mirna z okoli 1500 prebivalci je gručasto naselje ob vstopu rečice Mirne iz ožje doline v precej široko Mirensko dolino, ki ima tu svoje naravno gospodarsko središče. Ob gručastem vaškem centru na vzpetini sestoji naselje še iz bolj ali manj obcestne grupacije.

Le malo krajev je v Evropi, ki bi se lahko pohvalili s tako kvalitetnimi mostovi, kot jih je moč videti v Mirenski dolini. V osrčju kraja je starodavni most čez Mirno iz 17. stoletja postavljen tako nevsiljivo, da pešec sploh ne opazi, da hodi po njem; ta popolna funkcionalnost pa je združena s kvalitetno tehnično izvedbo v rezanem kamnu in s statično postavitvijo, da most še danes vzdrži ves promet, ki se razvija v Mirenski dolini skozi naselje Mirna.

O nekdanjem močnem utripu življenja na Mirni pričajo razvaline mogočnega srednjeveškega mirenskega gradu, ki se prvič listinsko omenja 1165, same razvaline pa kažejo še veliko večjo starost. Mirenski grad je poleg Škrljevega najstarejši grad v dolini reke Mirne. Po svoji spomeniški vrednosti je zgubil na veljavi zaradi požara v času NOB in kasnejšega rušenja, ostal pa je kot zgodovinski spomenik nadvse pomemben za razvoj vseh stilnih obdobij v dolini in zaradi okoliške podobe, ki je še vedno ohranila pečat dovolj čistega srednjeveškega okolja. Z najnovejšimi posegi pa dobiva nazaj tudi nekdanjo umetnostnozgodovinsko vrednost. Grajska stavba se je razvila iz stolpaste osnove tako, da so s postopno nadzidavo dosegli višino osrednjega stolpa. Srednjeveško obzidje v obliki oboda je z zunanje strani oklepalo grajsko jedro. V 17. stoletju so na obzidje prislonili arkadne hodnike in jih z mostovžem povezali z grajskim jedrom.

Župnijska cerkev sv. Janeza Krstnika je tako po stavbni zgodovini in oprepi kot po novejših umetnozgodovinskih raziskavah (odkritje fresk leta 1968 in novo vrednotenje nove gotike) dragocen spomenik kulturne dediščine. Arhitektura predstavlja tip enoladijskega dvoranskega prostora s kamnoseško bogato izdelanim rebrastim obokom in bogato profiliranim vhodnim portalom, kar vse dokazuje nastanek v drugi polovici 15. stoletja. Stenske slike v prezbiteriju predstavljajo vrhunec slovenskega gotskega freskantstva iz druge polovice 15. stoletja: okrog Kristusa v mandorli so razvrščeni simboli evangelistov, okrog Marije z detetom pa sv. Barbara, Katarina, Doroteja in Marjeta; zaključna polja zavzemajo podobe cerkvenih očetov, v podločjih pa so angeli z glasbili. V ladji so fragmenti fresk iz prve polovice 16. stoletja. Oprema je po novejših kriterijih vsa stilno neoporečna, tako Sramotenja Kristusa v desni stranski kapeli iz 18. stoletja kot Brezmadežna na levem stranskem oltarju iz druge polovice 19. stoletja. Glavni oltar iz leta 1902 je kvalitetno delo psevdogotske obrtne spretnosti.

Debenec se dviga južno od Mirne. Če smo se pripeljali z avtobusom, prečkamo na vzhodni strani na križišču desno železniško postajo.

Če se pred prečkanjem proge ozremo na vrh levega odcepa, zagledamo cerkev sv. Helene, upoštevanja vredno baročno stavbo z bogato arhitekturo zvonika in v notranjasti z Metzingerjevo oltarno sliko sv. Helene. Tudi oltarna arhitektura obeh oltarjev je lep primer rokokojske rezbarske spretnosti.

Pri cerkvi sv. Helene je stala prazgodovinska naselbina; tu so ostanki rimskih stavb in rimsko grobišče, ki vsi pričajo o davni naselitvi. Mirna je bila eno od jeder slovenske poselitve Dolenjske.

Prečkamo torej na križišču desno železniško progo 100 m naprej od železniške postaje in gremo po asfaltni cesti proti jugovzhodu skozi Zapuže.

Na levi strani vrh naselja zagledamo grad Zapuže, ki ga je leta 1578 zgradil Erhard Telzhofer, lastnik utrjenega gradu Semeniča, ki je stal v bližini. Semeniški gospodje se kot njegovi lastniki omenjajo že leta 1385. V času reformacije je bil grad zatočišče luteranov. Danes so v gradu družinska stanovanja.

Ko zapustimo zaselek Zapuže, v dolinici pred lovsko kočjo zavijemo s ceste na desno v gozd; na to nas opozori tudi markacija. Nadaljujemo pot skozi gozd po markacijah in ko pridemo do asfaltna ceste po nekaj 100 metrih znova zavijemo levo v gozd, kjer nas pot vodi v rahlem vzponu po ovinkih do vinorodnega pobočja na Reber in Stan. Med hojo po asfaltni cesti nas spremljajo zidanice in počitniške hišice vse do kapelice na križišču.

Kapelica Žalostne Matere Božje iz druge polovice 19. stoletja je znamenje izredne obrtniške izdelave s kamnoseško opremljenimi stavbnimi detajli, zato predstavlja dragocen kulturnozgodovinski spomenik. Kapelica sodi v sklop istih stilnih oznak kot vaško znamenje sv. Križa na mirenskem mostu.

Gremo dalje po srednji, najboljši poti navkreber pod sam vrh gozdnatega Debenca. Po enourni zmerni hoji in prehojenih štirih kilometrih poti poiščemo na levi dobro kolovozno pot, ki se strmo dviga naprej skozi gozd; kmalu pridemo do vinogradov in počitniških hišic. Od tu je do vrha le še 10 minut mimo dveh kmetij.

Če želimo podaljšati pot do vrha, gremo od vinograda dalje po cesti mimo zidanic in se držimo le levih odceпов, kajti vrh je na naši levi strani. V tem primeru smo na vrhu Debenca pri koči. Plaz nekoliko kasneje, v eni uri in pol zmerne hoje.

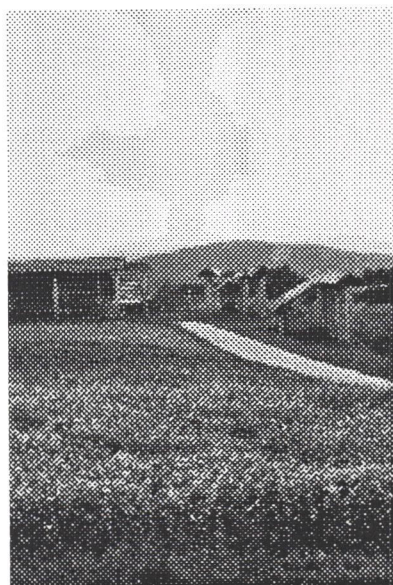
Pohodno pot z Mirne na Debenec vzdržuje Planinsko društvo Mirna.

Omenjena ponudba se na poti dopolnjuje z obstoječimi gostinskimi kapacitetami. Tudi za gostinsko ponudbo tega prostora velja, da je za začetno fazo Baragove programske ponudbe dokaj gosto razpredena, potrebno pa jo je obogatiti in dvigniti kvaliteto.

Dostopnost

Oba programska paketa Baragove zapuščine v ponudbi ostalih trebanjskih znamenitosti, ki ju je možno prevoziti z osebnim avtomobilom, avtobusom, navadnim in gorskim kolesom ter konjsko vprego, sta speljana po dobro urejenih in asfaltiranih regionalnih in lokalnih cestah.

Dostopnost 1. dela pohodne poti od Trebnjega preko Vrhtrebnjega in čez Grmado v Dobrnič ter mimo Knežje vasi in Male vasi nazaj v Trebnje je opisana v prejšnjem podpoglavju, 2. del poti pa poteka večinoma po kolovoznih in gozdnih poteh do naselij Mirne oziroma Mokronoga, izjema je le asfaltna pot pod Debenecem, ki vodi vse do Mirne, vendar se ji je mogoče izogniti z vzporednimi gozdnimi potmi.

Predlogi

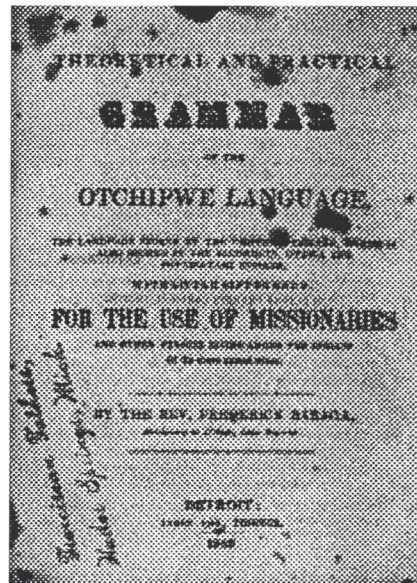
1. Izdelati strokovne podlage oblikovane in neoblikovane narave, inventarizacijo in valorizacijo podatkov o prostoru občine Trebnje in jih vključiti v informacijski sistem turistično informacijskega centra;
2. Vzpostaviti dopolnilno ponudbo ob pohodnih poteh Trebnje Dobrnič - Mala vas - Trebnje - Debenec - (Mirna) - Mokronog;
3. Trasiranje, markiranje in označevanje pohodnih poti po celostni likovni podobi projekta in njihovo vzdrževanje;

4. Označevanje pomembnejših razglednih točk ter objektov naravne in kulturne dediščine na poti in njihovo opremljanje s pojasnjevalnimi tablami;
5. Vzpostaviti, razviti in vzdrževati tržno komuniciranje in prek njegovih instrumentov informirati potencialne turiste in uporabnike storitev ne le o turističnih proizvodih, temveč o celotnem tržnem spletu in projektu Friderika Barage kot celoti. Seveda to najmanj pomeni, če naj bomo konkretni, tudi izdelati oziroma dopolniti vodiče poti in jih publicirati.

Karta 4

Potencialna turistična ponudba Baragova zapuščina na Slovenskem, Baragova zapuščina kot del širše slovenske ponudbe in Po poti Baragove zapuščine doma in po svetu je le fakultativna in okvirna in le nakazuje možnosti trženja, promocije in marketinga Friderika Barage kot razpoznavnega turističnega proizvoda in njegovega povezovanja z ostalo turistično ponudbo.

Če za slovenski turizem v celoti velja, da mu bodo brez ustreznega računalniško podprtega informacijskega sistema uhajale med prsti danosti prostora, ki ga želi tržiti, ta turistična ponudba pa obsega seveda ves prostor in vsa področja te dežele, in da tudi ustrezne kakovosti ne bo dosegel brez primerne informacijskega sistema, potem velja to toliko bolj za turistično ponudbo Baragove zapuščine, ki je, kombinirana z ostalo ponudbo, tako kompleksna, da brez računalniško podprtega informacijskega sistema preprosto ni obvladljiva. Marketinška strategija tega potencialnega turističnega produkta je torej lahko uspešna le ob uporabi digitalne informacijske tehnologije. Turistično informacijski sistem pa se seveda ne začneja v turistično-informacijskih centrih. Ne gre le za to, da predstavlja informacijski sistem konkurenčno prednost, ampak predvsem za to, da brez dobre informacije ni trženja turističnih proizvodov. To želimo izpostaviti, ker so naslednji trije programski paketi, ki jih predstavljamo, neposredno vezani na to ugotovitev. Dejstvo namreč je, da bo mogoče te pakete oblikovati v ponudbo takrat, ko bomo kvalitetno turistično ponudbo občine Trebnje sposobni predstaviti širšemu slovenskemu in mednarodnemu prostoru, po drugi strani pa oblikovati s tem prostorom tudi skupno turistično ponudbo. Pogoja za vzpostavitev te ponudbe sta torej dva: prvi je razviti ustrezen nivo ponudbe Baragove zapuščine v občini Trebnje kot tudi ostalih segmentov turistične ponudbe tega prostora s tržnim komuniciranjem in trženjem vred, drugi pa je vzpostaviti in razviti računalniški sistem zbiranja in posredovanja turističnih podatkov tako na nivoju republike kot na lokalnem nivoju. Tako je treba naslednje tri programske pakete jemati bolj kot zasnovo novega turističnega proizvoda, ki se mora seveda ustrezno dopolniti in dodelati, vendar bi brez te omembe naša naloga izgubila na celovitosti.

e. Baragova zapuščina na Slovenskem

Pomudba

Dejstvo, da je na vprašanje, v katerih programskih paketih bi si želeli ponudbo Baragove domačije, 13,3% telefonskih anketirancev odgovorilo, da bi si jo želeli imeti predstavljeno v obliki Baragove zapuščine na Slovenskem, da tako misli 17,6% anketiranih turističnih poznavalcev in 15,3% vseh anketiranih, je vsekakor vodilo k oblikovanju takega programskega paketa. Da je ocena za oblikovanje tega potencialnega turističnega produkta pravilna, so nam pritrdili tudi nekateri strokovnjaki in svetovalci, s katerimi smo sodelovali pri nastajanju te naloge. Ne kaže namreč spregledati, da je Friderik Baraga živel in delal še v nekaterih drugih krajih po Sloveniji, ki si ravno tako prizadevajo izkoristiti njegovo izjemnost in ki tudi želijo, morda na drugačen, sebi lasten način, predstaviti njegovo življenje in delo. Vsekakor bi veljalo združiti vse te posamezne iniciative in oblikovati programski paket, ki ga na tem mestu ponujamo, tudi zato, ker ima v sodobni turistični ponudbi in predvsem ponudbi, kakršna je ta, skupni nastop na trgu velike prednosti, in sicer:

- skupno tržno komuniciranje oziroma promocija,
- boljše pokrivanje in obvladovanje trga,
- enostavnejše tržno nastopanje,
- lažje spremljanje in raziskovanje gibanja prodaje turističnega proizvoda,
- lažje nastopanje kot nacionalno pomemben turistični proizvod, možnost vključevanja v nacionalno in mednarodno ponudbo.

Programski paket je oblikovan tako, da predstavlja možnost izvedbe v enem dnevu z motornim

prevoznim sredstvom, v kolikor gre za druge oblike udejstvovanja (kolo, peš), pa se je možno vključevati v obstoječe ponudbe posameznega prostora, vendar je potrebna za tako pot že dokaj primerna telesna kondicija.

Relacija poti bi bila naslednja:

- I. Trebnje - Mala vas - Dobrnič - Dolenjske Toplice - Metlika Novo mesto - Stična - Šmartno pri Kranju - Ljubljana - Trebnje.

Dostopnost

Pot, ki je krožno speljana, bi se praktično lahko začela kjerkoli od omenjenih krajev. Na posameznih postajah Baragovega življenja in dela bi bilo pripravljeno promocijsko gradivo in žigi. Sistem žigosanja bi bil, podobno kot pri pohodnih poteh, ustaljena oblika označevanja skupnega turističnega proizvoda, potrjevanja obiska na posamezni lokaciji in stimuliranja popotnikov za opravljeno pot. Ob tem bi veljalo obogatiti ponudbo še z lokalno značilnimi produkti, ki bi dodatno popestrili vso ponudbo. Sicer pa velja, da se vsa ostala ponudba prostora vključuje enakovredno v program, seveda pa bi bilo potrebno precej aktivnosti za njeno izboljšanje in predvsem izenačitev nivoja standarda.

Predlogi

1. Preveriti možnosti oblikovanja predlaganega programskega paketa pri ostalih ponudnikih.
2. Vzpostaviti sistem enotnega oblikovanja ponudbe na podlagi rešitev iz poglavja celostne podobe projekta.
3. Razviti spremljajočo ponudbo na primeren nivo.
4. Vzpostaviti skupne in enotne instrumente trženja in razviti sistem tržnega komuniciranja, izdelati promocijsko gradivo in ponuditi turistični produkt na tržišču.

f. Baragova zapuščina kot del širše slovenske ponudbe

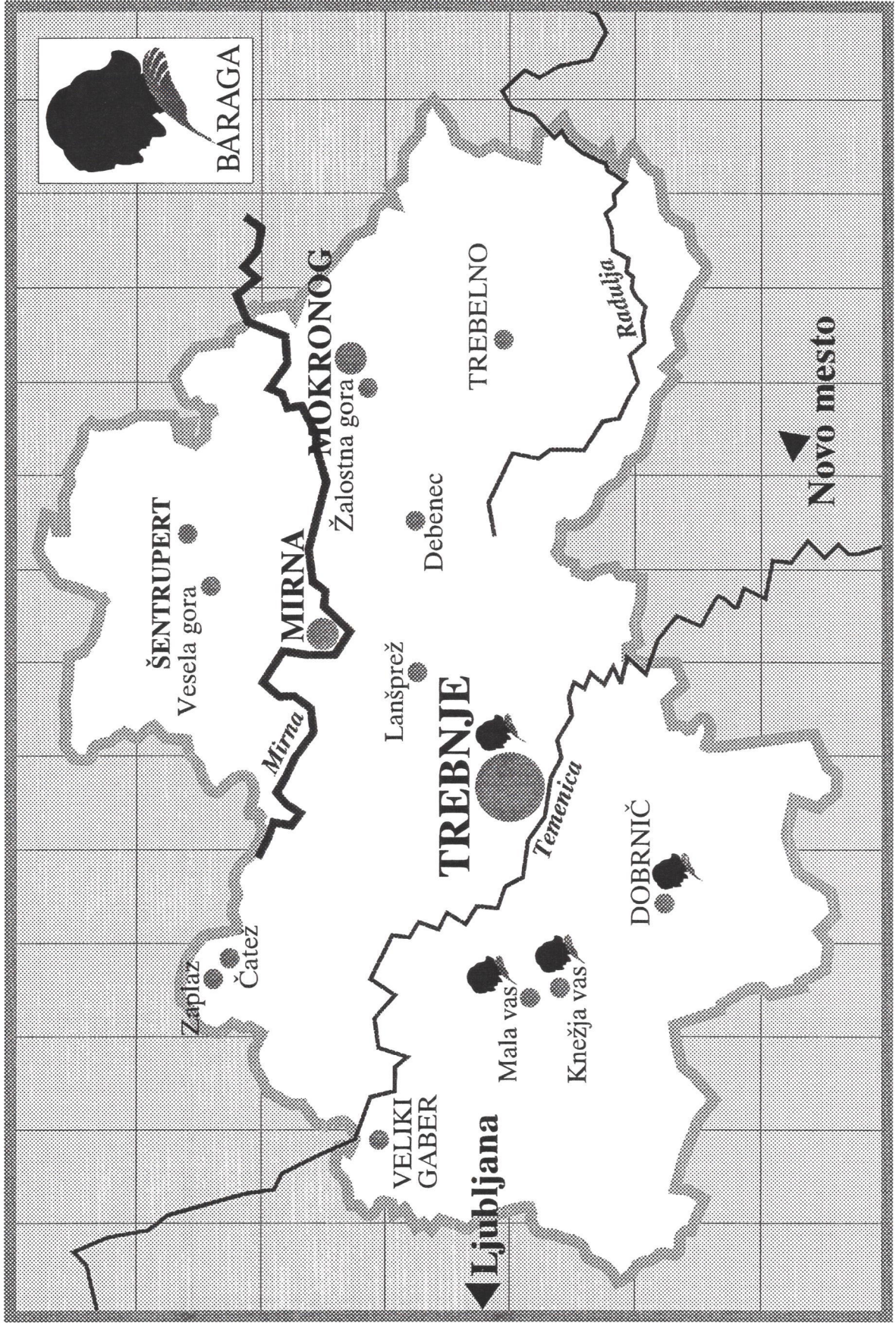
Pod vsebino tega programskega paketa, ki si ga je v anketi želelo 22,2% telefonskih anketirancev, 26,5% turističnih poznavalcev in 28,2% vseh anketiranih, si predstavljamo turistični proizvod širšega regijskega in slovenskega prostora v povezavi z vsebino, ki jo ponuja življenje in delo Friderika Barage in smo jo v prejšnjih podpoglavjih več ali manj že predstavili. Vsekakor so na to obliko ponudbe opozorili predvsem konzultanti iz mednarodnega prostora, ki so videli ponudbo Baragove zapuščine v kombinaciji npr. s ponudbo zdravilišč, ogledom večjega mesta, skratka v oblikovanju takega paketa, kjer bo vključen transfer npr. iz letališča, kompletna večdnevna ali tedenska ponudba in na koncu spet transfer na letališče. Taka oblika turistične ponudbe zahteva odlično organizacijo in koordinacijo vseh udeležencev in ponudnikov programskega paketa, zato se mora v najkrajšem času na formalni ravni preveriti

možnosti takega sodelovanja, npr. pri Krki kot nosilcu zdraviliške ponudbe, pri turističnih agencijah, ki bi bili eventualno zainteresirani za trženje omenjenega še vedno zgoščenega turističnega proizvoda. Vsekakor je to naloga, ki bi jo veljalo v perspektivi zastaviti kot prioriteto, seveda pa se mora pred tem razviti ustrezen standard Baragove zapuščine v občini Trebnje, predno se le to poskuša vključiti v predlagano širšo ponudbo.

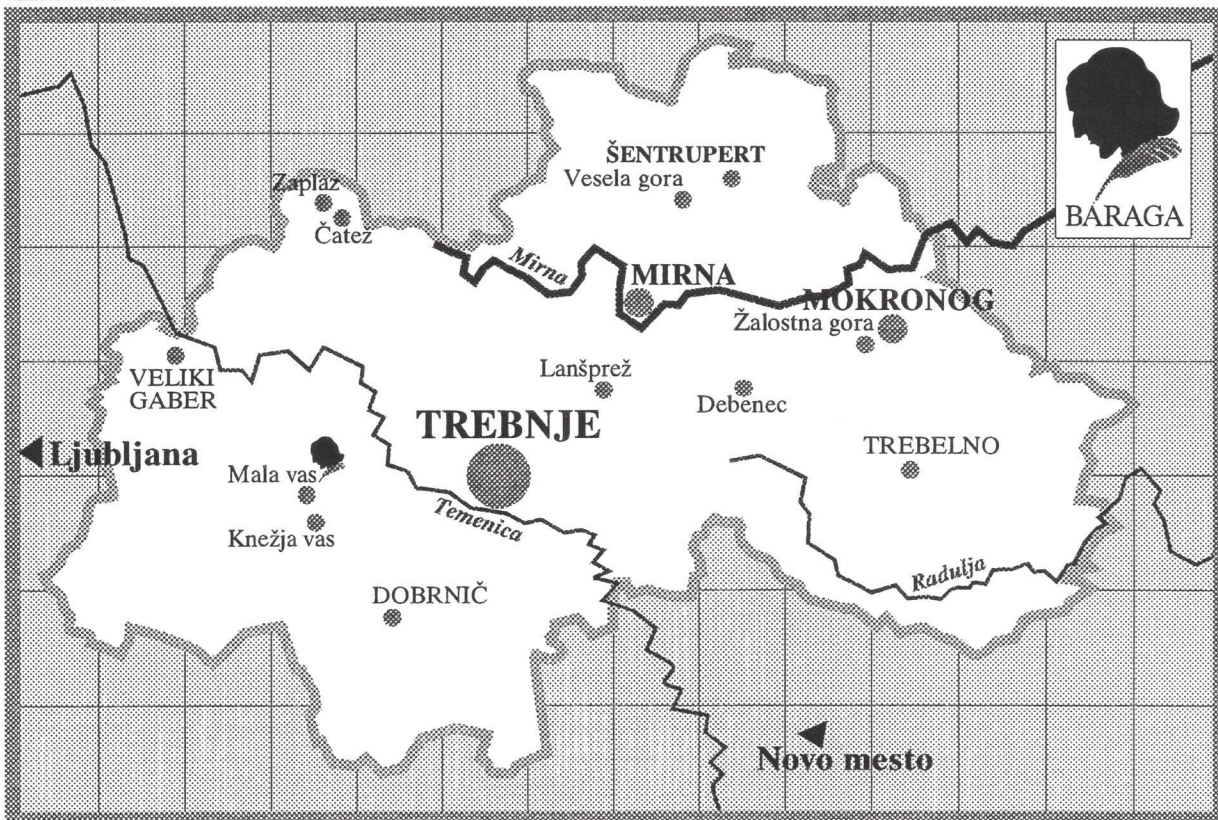
g. Po poti Baragove zapuščine doma in po svetu

Seveda je to najzahtevnejši potencialni turistični proizvod, saj zahteva združevanje slovenske, (avstrijske) in ameriške ponudbe. Časovno je pogojen z mnogimi dejavniki, iniciativa za realizacijo takega programskega paketa pa bo morala priti z naše, torej slovenske strani. V Ameriki je seveda Baraga živel večji del svojega ustvarjalnega življenja, pustil močne sledi, ki pa so za ameriški prostor več ali manj samozadosten in morda tudi sam po sebi umeven element in si ne želijo (vsaj tako kažejo odzivi na vse naše dosedanje aktivnosti v želji po vzpostavitvi kontakta) ali pa ne vidijo možnosti za dejansko sodelovanje. Vsekakor se nam zdi, da je ta programski paket dolgoročno lahko zelo zanimiv, seveda pa zahteva ogromno naporov in usklajevanj ter podpore in soglasij ustreznih državnih inštitucij od Ministrstva za zunanje zadeve, Slovenske izseljenske matice, Ministrstva za gospodarske dejavnosti, Baragovega odbora pri Nadškofijskem ordinariatu in drugih.

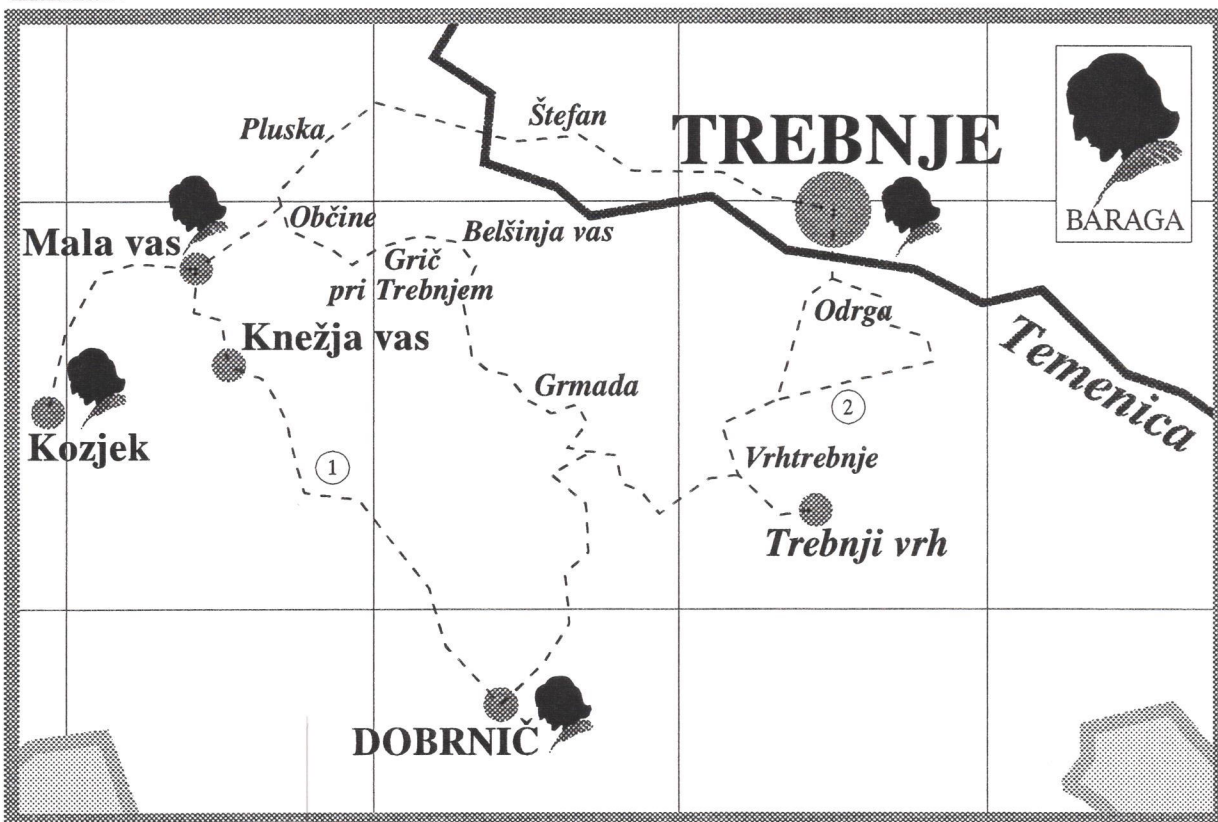
občina TREBNJE

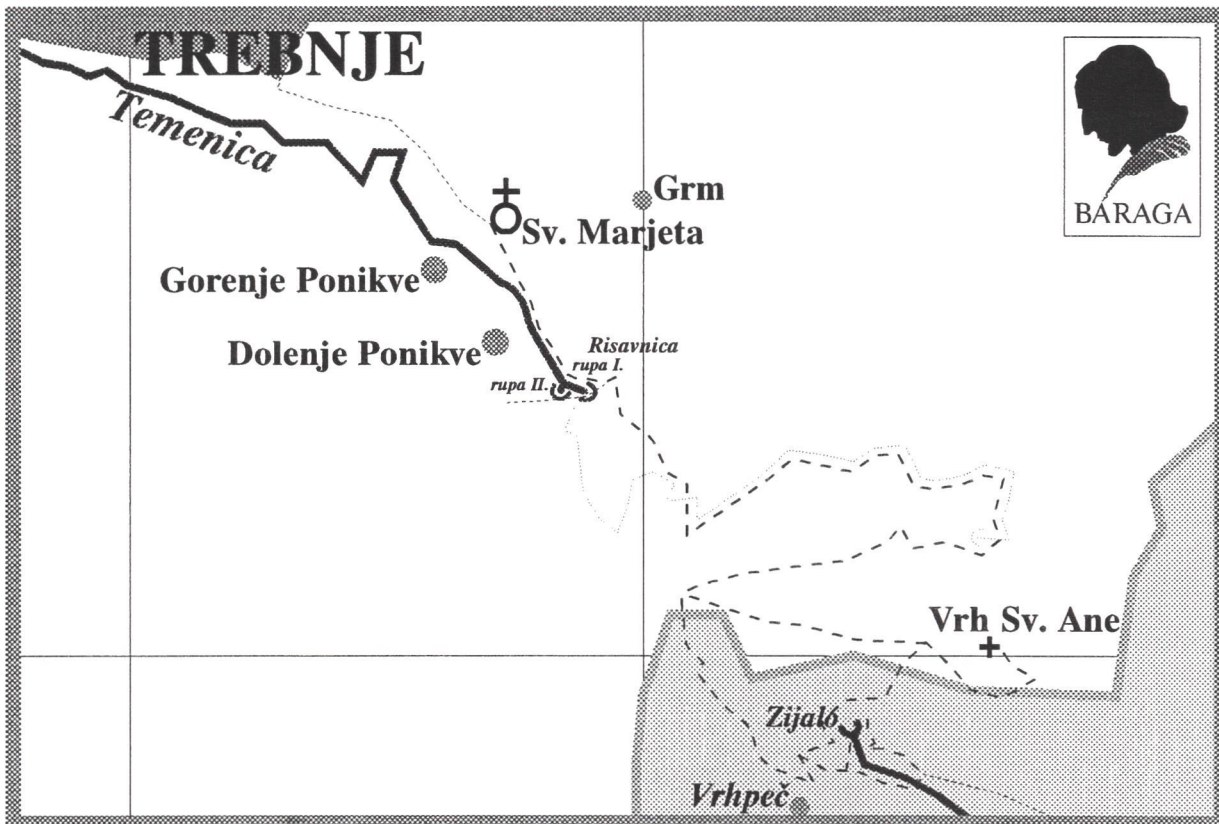
KARTA 1

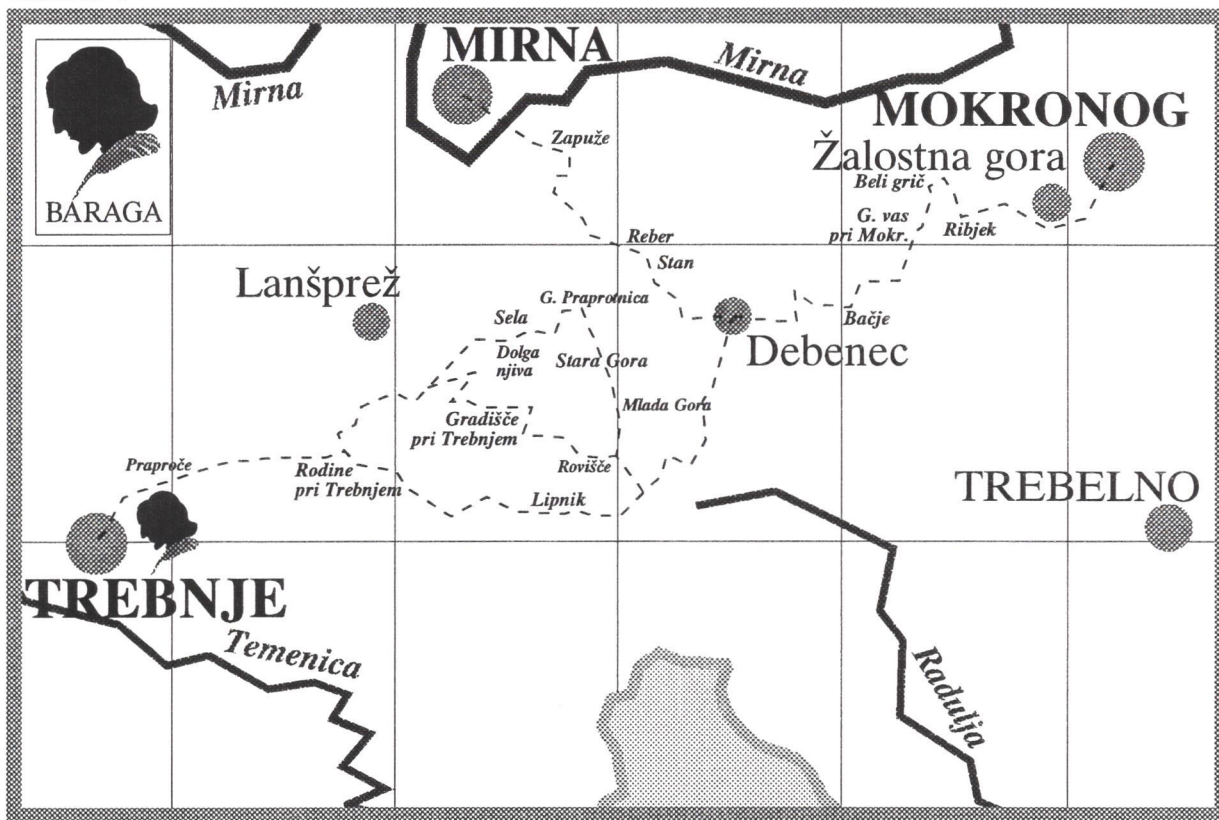
KARTA 2

KARTA 3

KARTA 4

CELOSTNA PODOBA PROJEKTA

OBLIKOVNA REŠITEV ZAŠČITNEGA ZNAKA

Osnovna oblika zaščitnega znaka je sestavljena iz treh delov:

- silhueta Friderika Barage,
- pero za pisanje,
- logotip.

Silhueta podoba Friderika Barage je povzeta po doprsem kipu, ki stoji v ž.c. sv. Jurija v Dobrniču. Iz silhete lahko zaznamo, da gre za cerkveno avtoriteto (izdaja jo pokrivalo), ki je v položaju z rahlo sklonjeno glavo, zamišljena in nekako nad nami, opazimo lahko, da gre za kontemplativno osebo. S silueto podobo smo lažje izrazili Baragovo kulturnozgodovinsko vrednost, kot bi jo z realističnim, fotografskim načinom upodobitve.

Silhueta ima v spodnjem delu, na mestu, kjer bi sicer moral biti ovratnik, oblikovano pero (pero, s kakršnim so včasih pisali, pri nas je bilo to gosje pero), ki ima podobno obliko kot ovratnik in ki se sklada z gornjim delom silhete. Pero predstavlja predvsem kulturno veličino Barage.

Pero kot ovratnik se zaključuje s konico navzdol proti napisu oz. logotipu "Baraga" in se ga skoraj dotika v konici črke "A", kar nam še dodatno asociira vrednost in moč Baragovega pisnega izročila. To, da se konica peresa približuje črki "A" (prva črka abecede), nakazuje čas, ki je bil "začetni čas" kulturnega razvoja in evangelizacije prostranih območij Severne Amerike, nakazuje pa tudi prostor, saj je svoje izjemno misionarsko delo opravljal v Ameriki.

Ob pogledu na zaščitni znak nam je jasno, da brez logotipa ne bi bilo moč prepoznati Friderika Barage kot Friderika Barago. To informacijo nam daje logotip, ki je oblikovan iz črk "times-normal-majuskule" in se vedno uporablja v proporcu in barvah, ki so označene na posameznih rešitvah zaščitnega znaka.

V primeru, da se znak uporablja v črno-beli tehniki, sta silhueta in logo črne barve, po peresu pa se pod kotom 65 stopinj od spodaj navzgor preliva od 100% črnine spodaj do 10% črnine zgoraj. To daje peresu bolj prefinjeno in čutno formo. V barvni varianti je pero rdeče barve (100C, 100M), silhueta in logo pa ostajata v črni barvi 100%, s čimer smo dobili - mi mislimo da - eleganten in prijeten kontrast, ki nam poudarja pero, z njim pa kulturno moč, moč besede, moč človeka skozi zgodovino in čas.

Predvideno je kar nekaj načinov uporabe zaščitnega znaka, seveda pa niso zajeti vsi. Uporaba zaščitnega znaka predpostavlja dodatno oblikovanje, ki mora slediti osnovnim nameram zaščitnega znaka in njegovim rešitvam, ki grafično vnaprej določajo, kako naj se znak uporablja v različnih oblikah. Seveda velja to tudi za tridimenzionalno rešitev, v kateri smo

likovno združili dva razpoznavna elementa občine Trebnje, ki poudarjata kulturno identiteto tega prostora, tj. Baragovo zapuščino in naivno umetnost, s čimer podpirata predlagani turistični proizvod z dediščino Friderika Barage in Galerijo likovnih samorastnikov Trebnje skupaj.

BARAGA

BARAGA

FRIDERIK BARAGA

BARAGA

BARAGA

BARAGA

BARAGA

BARAGA

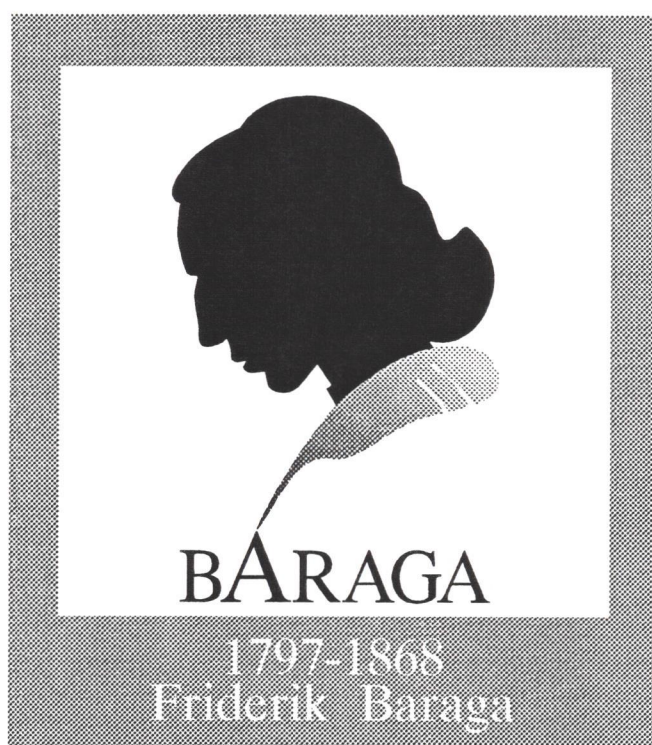

BARAGA

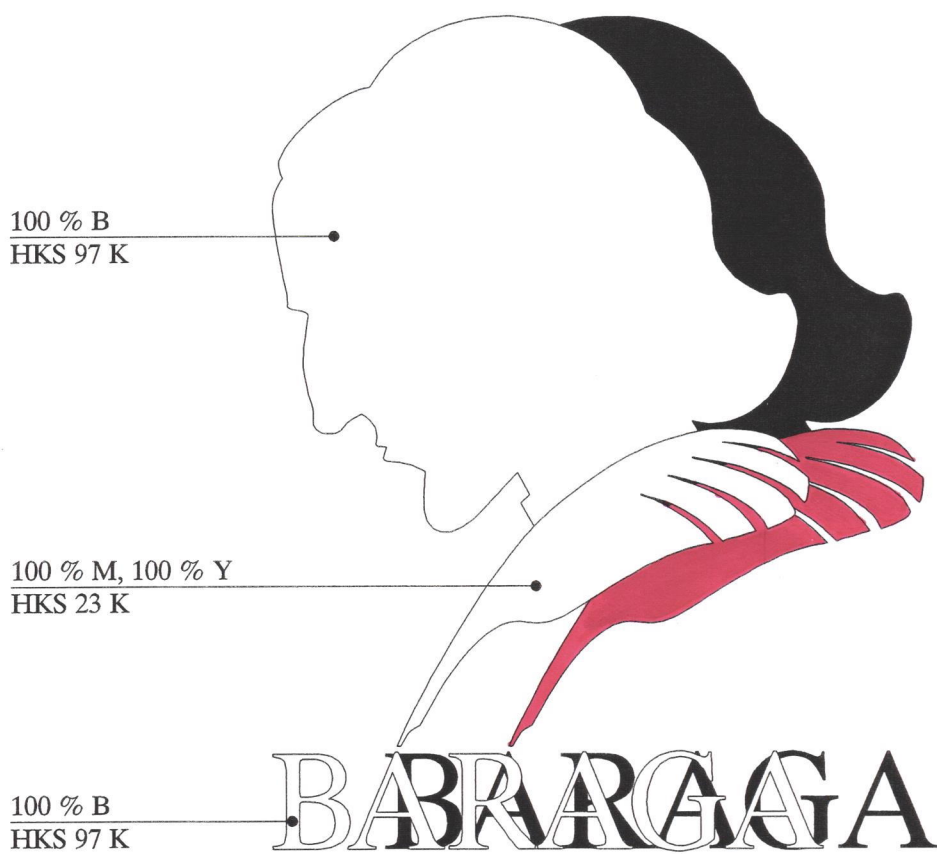
BARAGA

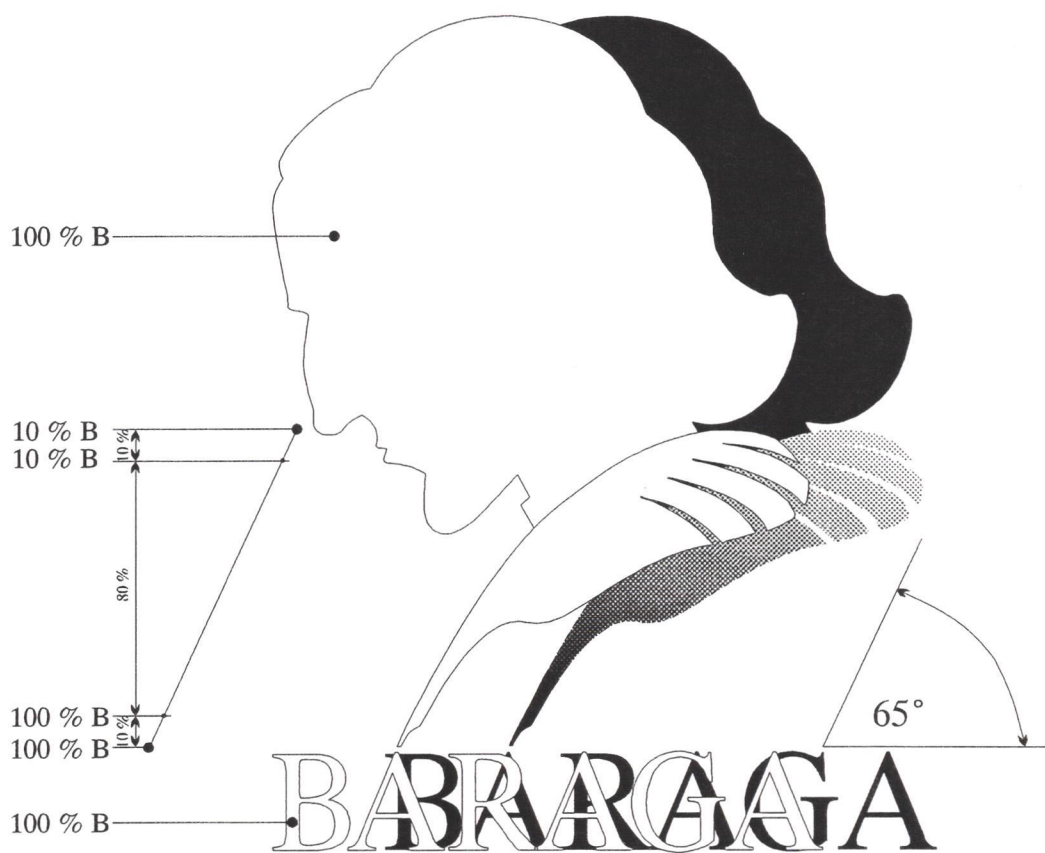

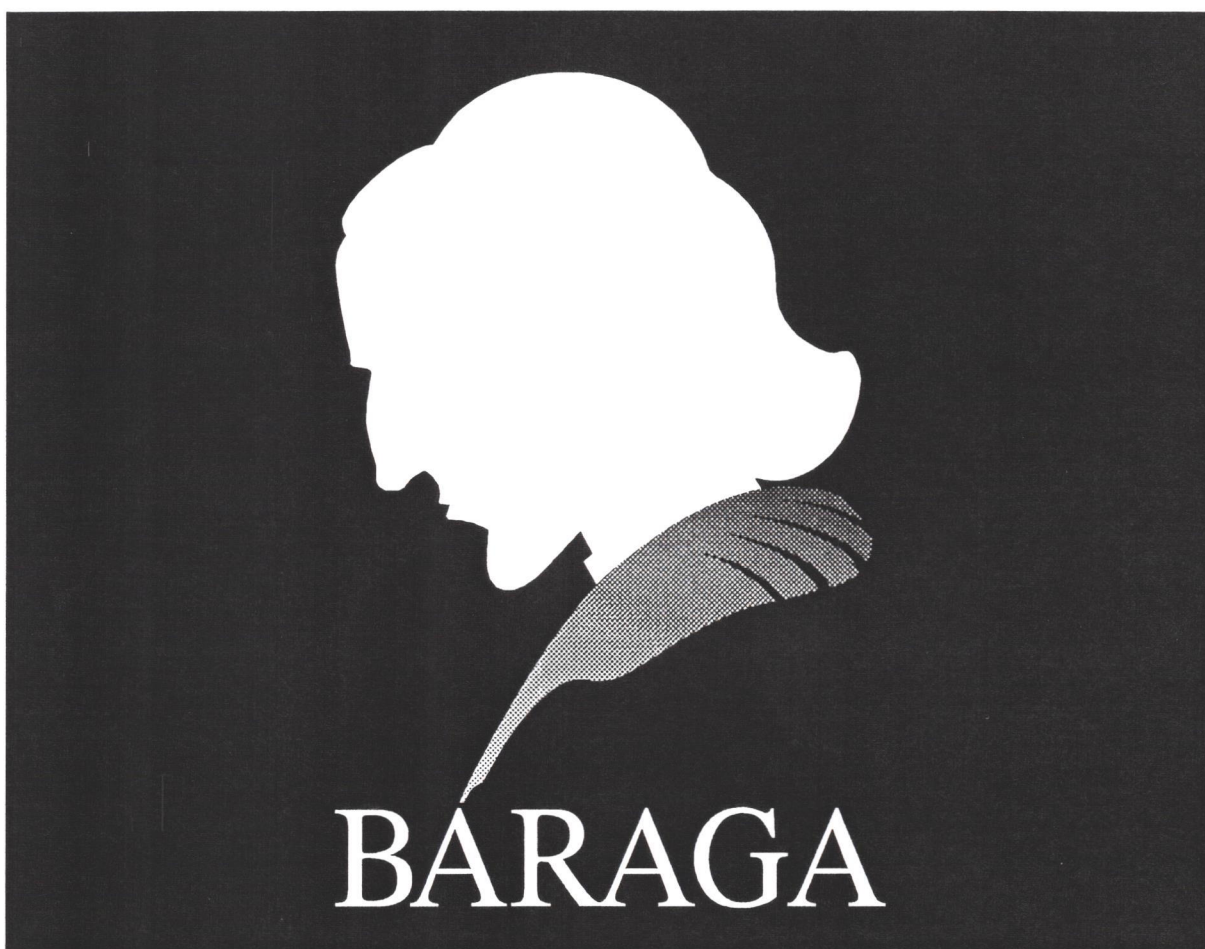

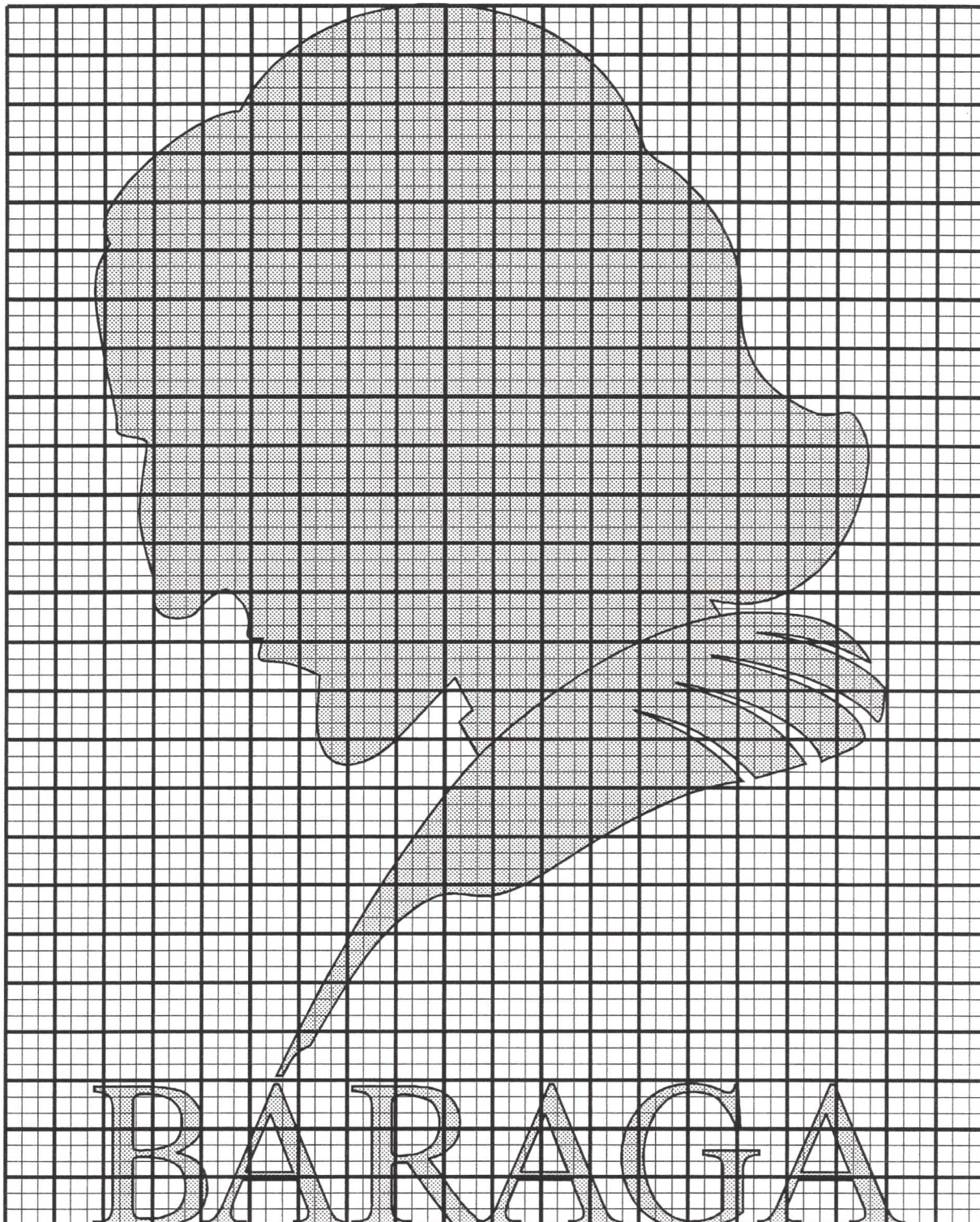

zaščitni znak-črno belo (barvne vrednosti)

BARAGA

BARAGA

BARAGA

BARAGA

BARAGA

BARAGA

zaščitni znak-kuvrta I.

zaščitni znak-kuvrta II.

zaščitni znak-vizitka (variacija)

zaštitni znak-badge, značka, štampljka, vstopnica (variacije), M 1:1

badge (Φ50mm)

badge (50x50mm)

značka (14,5x20mm)

značka (21,5x30mm)

značka (30x30mm)

značka (20x20mm)

štampljka (Φ30mm)

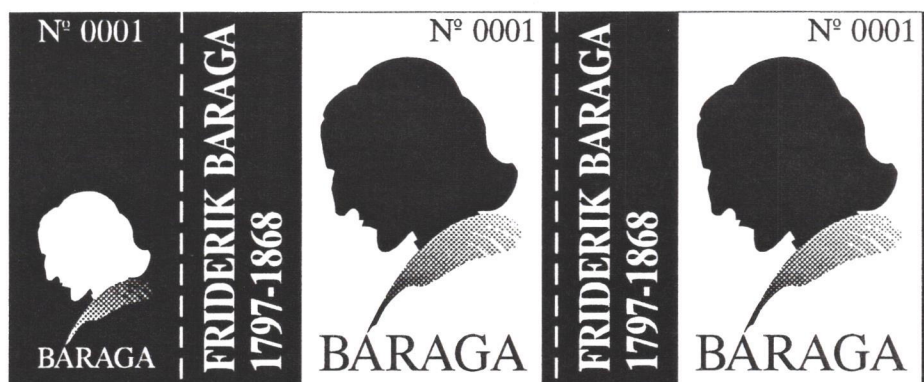
štampljka (Φ30mm)

štampljka (Φ30mm)

štampljka (23x30mm)

vstopnica (123x50mm)

BARAGA

BARAGOV DAN
18. junij 1995

Knežja vas, Mala vas

domača obrt
prikaz tradicionalni kmečkih opravil
kulinarika
kulturni in zabavni program

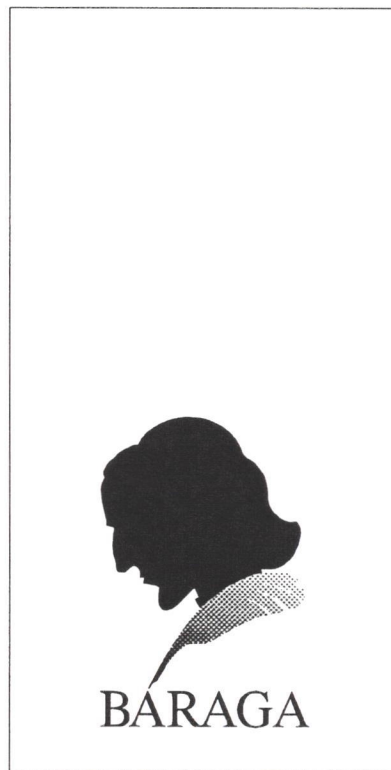
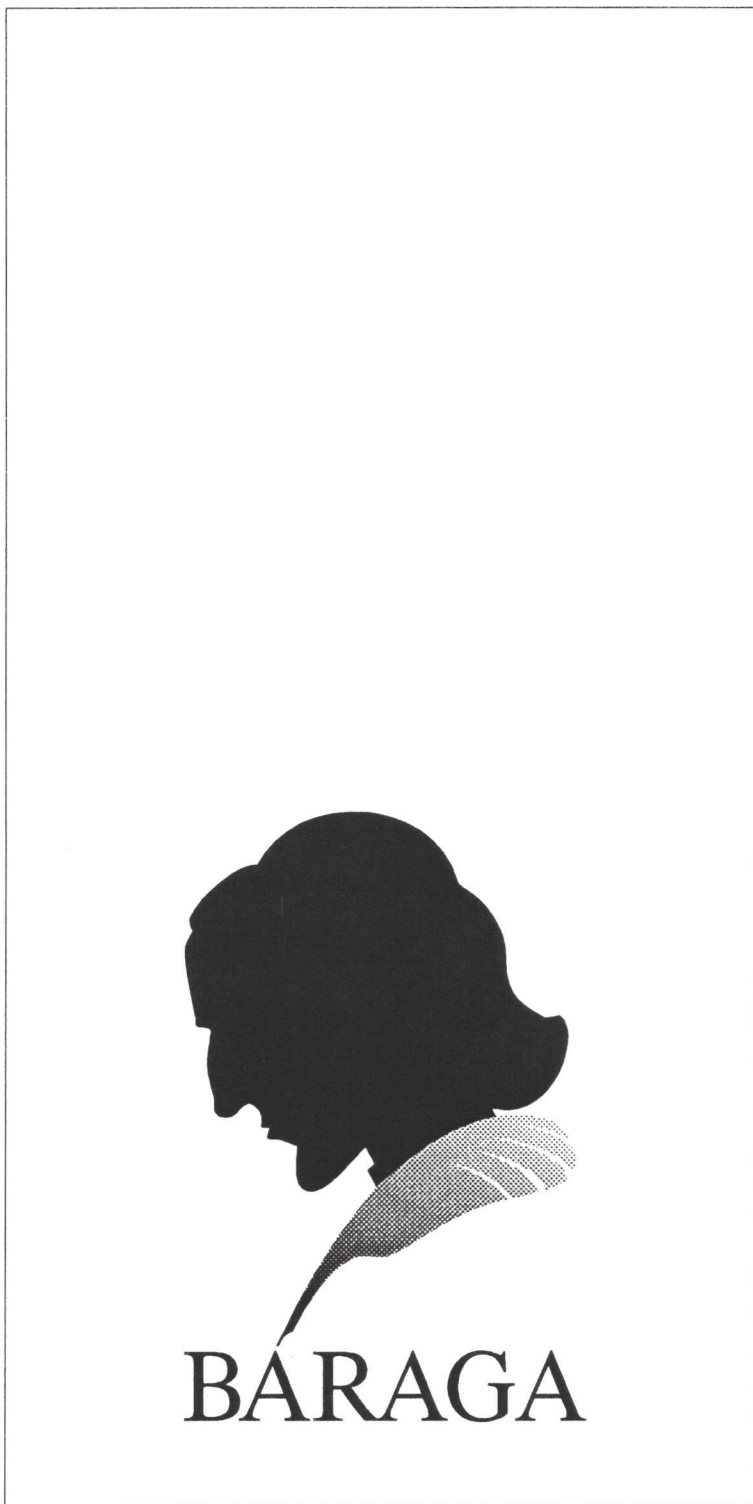
TURISTIČNO DRUŠTVO FRIDERIK BARAGA

CRP **OV**

zaščitni znak-zastave (v originalu velikost 50x100cm, 100x200cm)

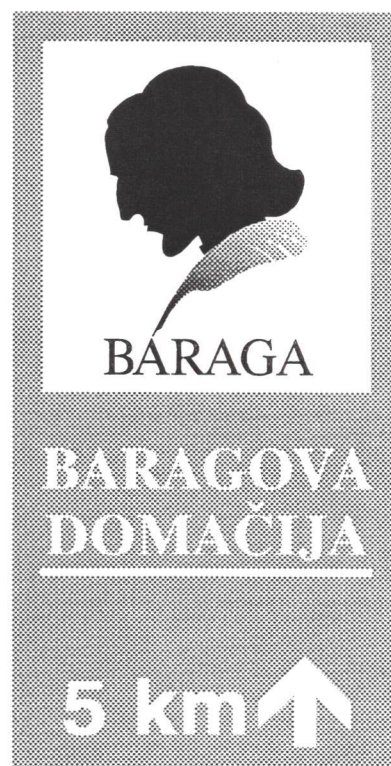
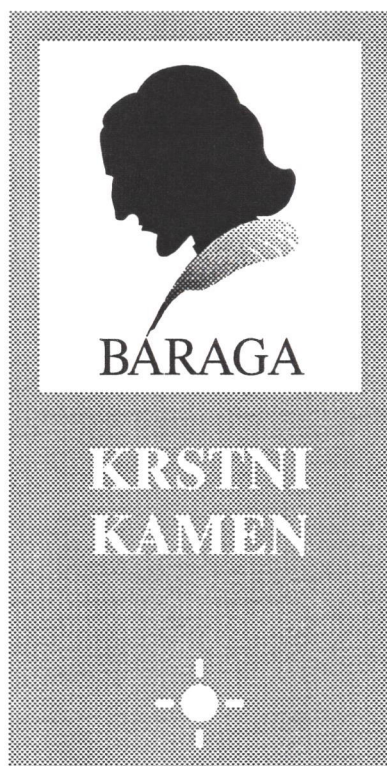
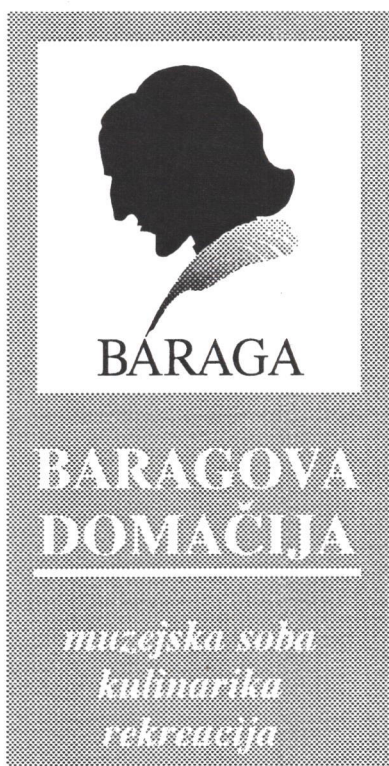
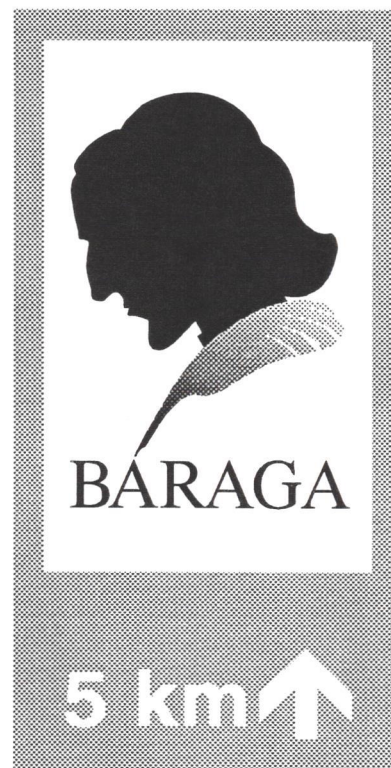
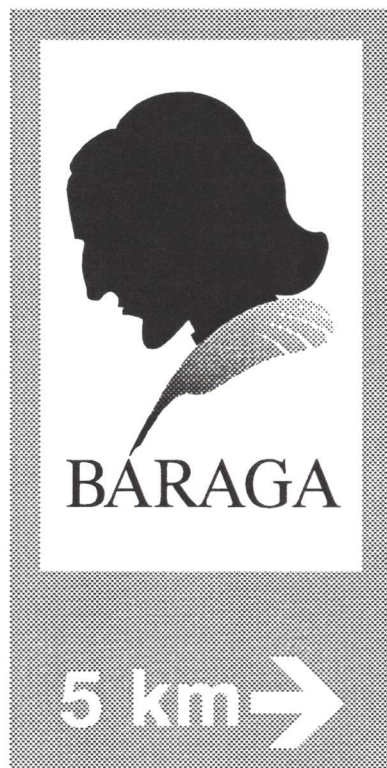
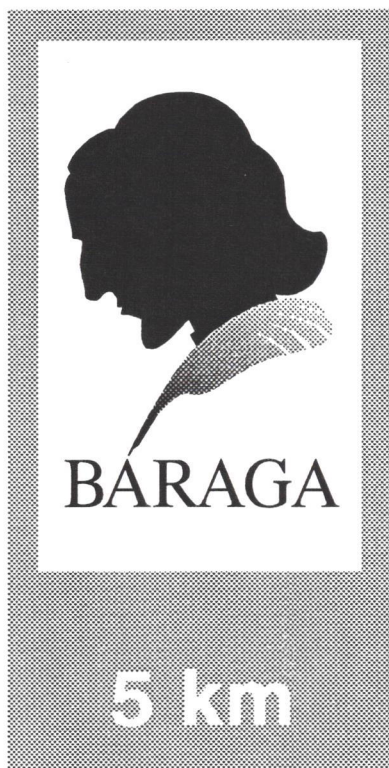

zaščitni znak-transparent (v originalu 100x700cm)

zaščitni znak-označevalne table (variacije)

BARAGA

*turistično
informacijski
center*

BARAGA

spomenik
FRIDERIKU
BARAGI

BARAGA

KRSTNI
KAMEN
FRIDERIK
BARAGA
1979-1868

BARAGA

PEŠ POT

*Mala vas
Trebnji vrh
Trebje*

BARAGA

KOLESARSKA
POT

*Mala vas
Trebnji vrh
Trebje* 5 km

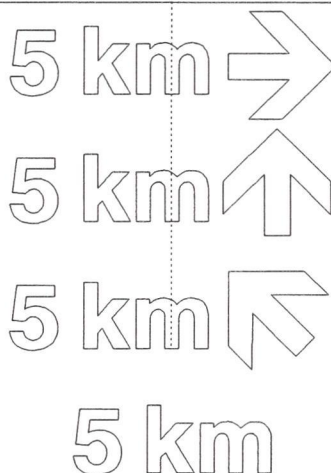
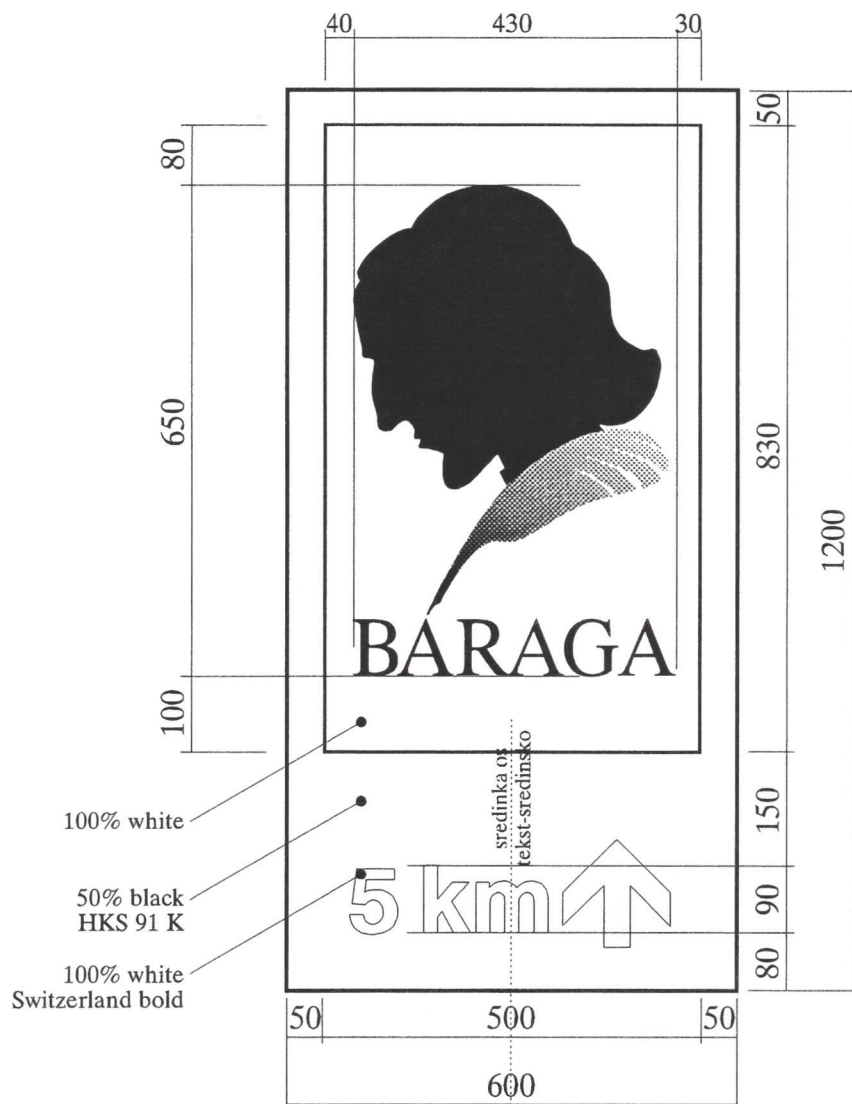

BARAGA

ROJSTNA
HIŠA

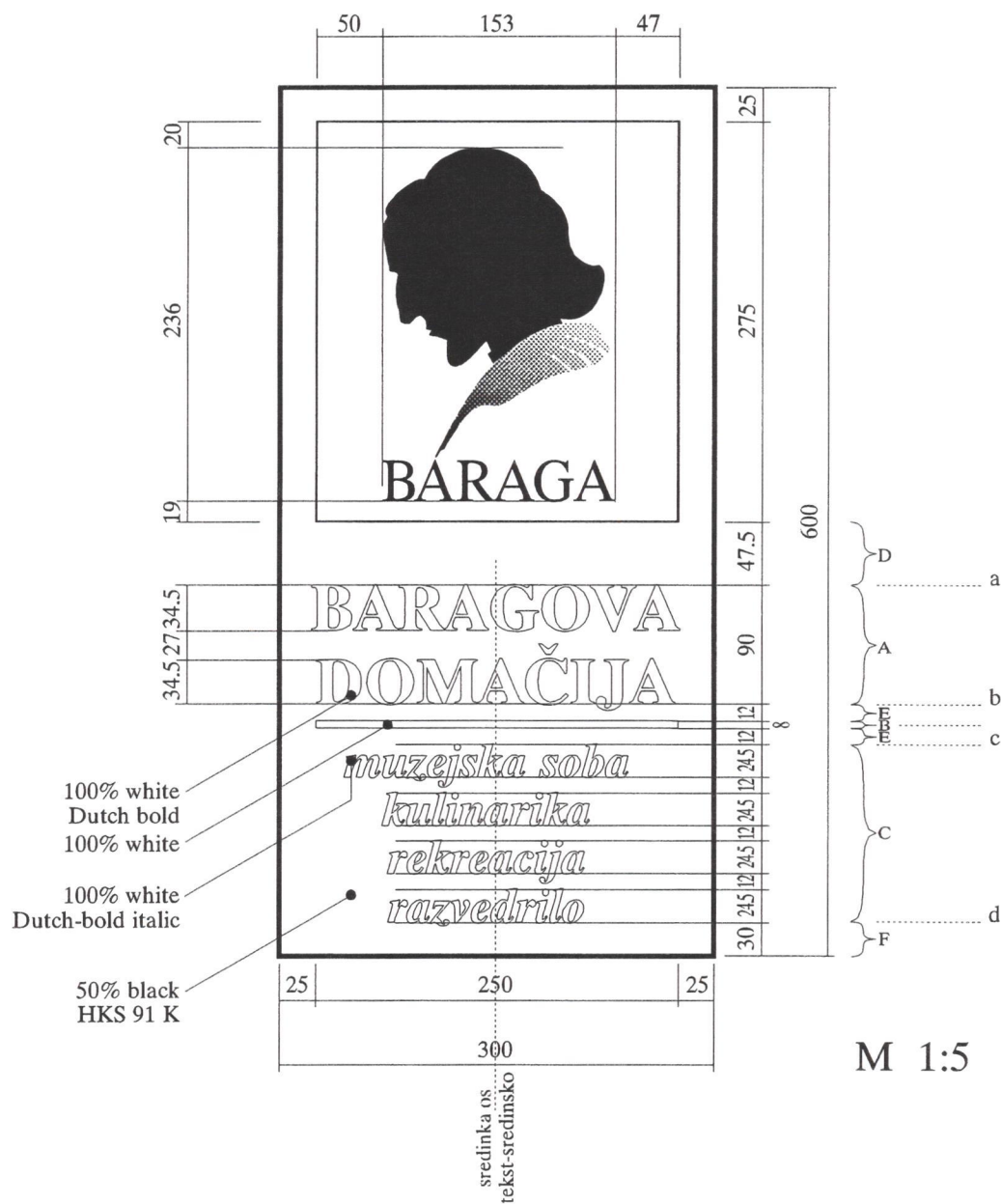
zaščitni znak-označevalna tabla-obcestna(600x1200mm)

DODATNO POJASNILO

- v vseh primerih sta položaj in velikost znakovnega dela na mestu, kot je vidno zgoraj
- tekstualni del: velikost in tip črk vedno kot zgoraj, označbe smeri so prikazane spodaj-odnosi med: številko, črkami in puščico; tekstom in prostorom table; tekstom in znakovnim delom, so vedno, kot je prikazano in označeno z merami
- odnos puščice in črk je prikazan še dodatno (različne smeri, brez označbe smeri)

zaščitni znak-označevalna tabla-v bližini objektov (300x600mm)

DODATNO POJASNILO

sistemska razlaga tekstualnega dela table (spodnja polovica)

- območje A: dutch bold; območje B: širina vedno 250 mm, debelina 8mm; območje C: dutch bold italic
- območje A: tekst-ena vrsta, B približamo za E, C približamo B za E, ne glede na to koliko vrstic ima tekst zgornji del teksta A se vedno prične na a, razdalja med b in c je vedno enaka in med njima je vedno linija
- območje C- ne glede na število vrstic (max. štiri) je zgornji del prve vrste vedno odmaknjen od B za razdaljo E
- če C ne obstaja, se B ne uporablja
- C ne sme nikdar nižje od d, možno je višje-odvisno od št. vrstic
- če ima A dve vrste, glej zgoraj
- velikosti in tipi črk oz. teksta vedno tako, kot je označeno zgoraj

zaščitni znak-markirna tabla-peš pot, kolesarska pot (100x147mm)

M 1:1

DODATNO POJASNILO

Tabla se uporablja za markacijo različnih poti. Pod znakovnim delom ima prostor, kjer bi se lahko postavili smerokazi ali pa eventualno tekst, ki pa se mora oblikovati po principu označevalnih tabel ("obcestna", "v bližini objektov")

zaščitni znak-pojasnjevalna tabla-v bližini objektov (600x1200mm)

BARAGA

"le eno je potrebno"

BARAGA

le eno je potrebno

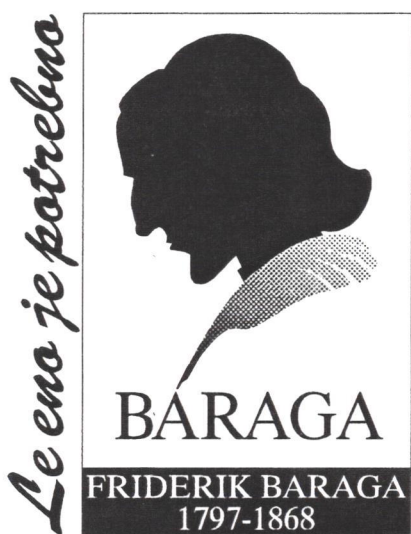
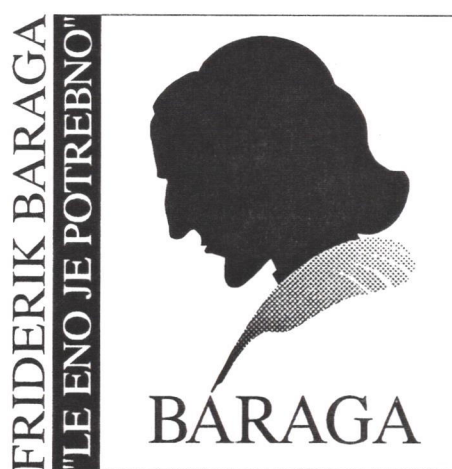
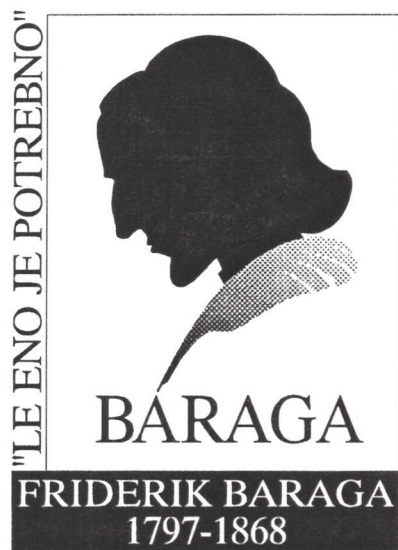
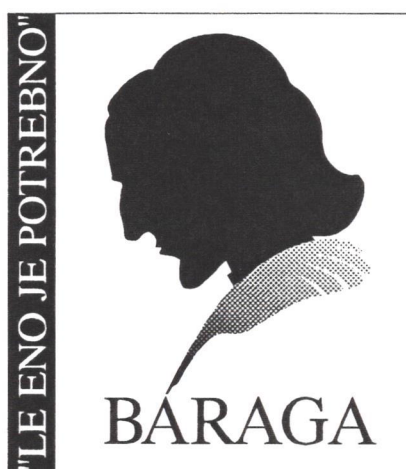

BARAGA

Le eno je potrebno

zaščitni znak-kombinacija s sloganom (variante) II.

Na vprašanje, *če poznate obstoječo vizualno označenost Baragove domačije, kakšna se vam zdi*, je kar 68,2% telefonskih anketirancev odgovorilo, da je ne pozna in najdaljnih 22,7%, da je slaba ter 4,5%, da je pomanjkljiva, kar znaša skupaj 95,4%, le 4,6% pa meni, da je dobra oziroma zadovoljiva. Odgovori dovolj zgovorno pričajo, da je obstoječa vizualna označenost Baragove domačije neprimerna in nezadostna, kar z drugimi besedami pomeni, da jo je potrebno na novo zastaviti in razviti. Rešitve, ki smo jih nakazali v tem poglavju omogočajo takojšnjo izvedbo, s čimer bo zagotovljen osnovni sistem informiranja o lokacijah Baragove zapuščine in o posameznih programskih ponudbah ter vzpostavljeni temelji za tržno komuniciranje. Rešitve podajamo variantno, vendar tako, da je razvidno, kateri likovni rešitvi pripisujemo avtorji naloge prvenstvo.

Na vprašanje telefonskim anketirancem, *na katerih mestih bi morale stati vizualne označbe Baragove domačije*, sta na prvih dveh mestih s 33,3% enakovredno zastopana odgovora "na križiščih v bližini domačije" in "ob avtomobilski cesti Ljubljana - Novo mesto", nadalje sledi odgovor "v širšem slovenskem prostoru" z 19,4%, "v večjih dolenjskih krajih" s 6,9% in "na obcestnih tablah v neposredni bližini domačije" z 4,2%. Temu primerno predlagamo tudi koncept vizualne označbe Baragove domačije v skladu s programskimi ponudbami. Rezultati so prikazani na kartografskih prilogah in dovolj razvidni, tako da jih je možno v najkrajšem času realizirati.

PROMOCIJA PROJEKTA

DOSEDANJA PROMOCIJA ZAPUŠČINE FRIDERIKA BARAGE

V Sloveniji se je promocija Baragove zapuščine okrepila po letu 1992. Zdi se, da sta temu botrovala predvsem osamosvojitve Slovenije in začetek uvajanja projekta Celostnega razvoja podeželja in obnove vasi v Knežji vasi z Malo vasjo.

Prvič se je destinacija zapuščine Friderika Barage pojavila v projektu V objemu Temenice in Mirne leta 1993. V njem so avtorji poskušali prek tržnega komuniciranja seznaniti naročnika projekta Skupščino občine Trebnje in prebivalstvo občine Trebnje z njihovimi lastnimi nosilnimi turističnimi proizvodi s ciljem, da bi se ta potencialna turistična ponudba oblikovala kot izdelek, ki se ga lahko ponudi tržišču, in da bi se zagotovilo takšno povpraševanje, ki ga občina Trebnje lahko v celoti zadovolji, kolikor ji seveda je do trženja turističnih proizvodov. V prospektu so tedaj avtorji Baragovo zapuščino (spominska soba v Mali vasi, trebanjski grad, spomenik Frideriku Baragi Franceta Goršeta in Baragova slovnica indijanskega jezika plemena Očipua, pa tudi ž.c. Marijinega vnebovzeta v Trebnjem in mirenski grad) izpostavili kot potencialno turistično ponudbo občine Trebnje. Znotraj istega projekta je še isto leto izšla zloženka o Celostnem razvoju podeželja in obnovi vasi za Knežjo vas z Malo vasjo, Čatež z Zaplazom, Dolenjo in Gorenjo vasjo in Šentrupert z okolico, ki je potrdila Baragovo zapuščino kot eno ključnih ponudb tega prostora. Zadnji prospekt projekta V objemu Temenice in Mirne pa prinaša Baragovo zapuščino že kot samostojno destinacijo in samostojen turistični proizvod občine Trebnje (Baragova rojstna hiša z muzejsko zbirko v Mali vasi).

Na regionalnem nivoju se je destinacija Friderika Barage pojavila v katalogu turistične ponudbe Dolenjske in Bele Krajine v začetku leta 1993. Nekaj posameznih člankov je bilo objavljenih v revijah Slovenija in Rodna gruda in v dnevnem časopisju, že nekaj let se Friderik Baraga pojavlja vsako četrto številko slovenskega katoliškega tednika Družina v rubriki Naši svetniški kandidati. Poleg tega je bilo še nekaj manjših, komaj omembe vrednih priložnostnih informacij tudi v drugih medijih javnega obveščanja.

Iz tega lahko zaključimo, da organiziranega tržnega komuniciranja oziroma promocije, ki bi imela namen poleg splošnih informacij o Frideriku Baragi kot o svetniškem kandidatu povedati obiskovalcu, kje in na kakšen način se ponuja njegova zapuščina kot turistični proizvod, ni bilo. Prav tako se je vsa dosedanja promocija - kakršnakoli je že bila - usmerjala na turistični trg kot tak, trg nasploh, nikoli pa ni nihče ocenil, kateri so pravzaprav tisti trgi, ki so zanimivi za trženje tega proizvoda. Nihče doslej se v primeru Baragove zapuščine v občini Trebnje še ni usmeril na potrebe turističnega trga, nikogar tudi ni bilo, ki bi poskrbel za zadovoljitev teh potreb in nihče še ni zares tržil na podlagi zadovoljevanja teh potreb. Prav tako tudi ni bilo povezave med nosilci turistične ponudbe v občini Trebnje in neposrednimi ponudniki, to pa je praktično pomenilo, da sta tako prvi kot drugi, kolikor sploh sta delovala, delovala vsak k sebi in tudi nista vedela drug za drugega. Na ta način je bil seveda najbolj oškodovan obiskovalec,

ki pri svojem obisku Baragovih sob poleg ogleda muzejske zbirke ni mogel dobiti ničesar drugega.

Zato smo želeli v tem delu naše raziskave v skladu s kriteriji uspešnosti, učinkovitosti in ekonomičnosti opozoriti in raziskati predvsem tiste segmente trga, ki so v tem trenutku za zagon Baragove zapuščine kot turističnega proizvoda najbolj zanimivi.

CILJNA TRŽIŠČA IN NADALJNA PROMOCIJA

V telefonski anketi je na vprašanje, *Odkod imate informacijo o Baragovi domačiji*, kar 35% anketirancev odgovorilo, da ima to informacijo na podlagi ustnega izročila. 24,75% anketirancev jo je dobilo s prebiranjem verskega tiska, 21,25%, iz turističnih publikacij in 16,25% anketirancev je to informacijo dobilo iz drugih medijev javnega obveščanja. Trije anketiranci (3,75%) pa o Baragovi domačiji niso vedeli ničesar. Nihče med anketiranci te informacije ni dobil iz obcestnih označb.

Kot je iz rezultatov razvidno, je dobilo največ anketirancev pisno informacijo o Baragovi domačiji iz verskega tiska. To nas navaja na zaključek, da je potencialni trg v veliki meri vezan na tiste, ki ta verski tisk prebirajo in da se mora tudi nadaljnja promocija vsaj v začetni fazi v največji meri usmeriti na ta segment trga. Iz vsebine verskega tiska je bolj ali manj jasno, da se lahko promocija v njem omeji le na življenje in delo Friderika Barage, ostali deli turistične ponudbe (npr. dopolnilna dejavnost, rekreacija, gostinstvo, prenočišča) pa se morajo posredovati na direkten način preko promocijskega materiala. Predvsem imamo v mislih združenja, ki v najrazličnejših oblikah delujejo po župnijah. Prav tako velik potencialni trg je mogoče poiskati v društvih upokojujencev, z vidika dopolnilne ponudbe, ki je povezana z rekreacijo, pa predvsem pri osnovnošolski mladini. Ker je iz odgovorov razvidno, da je dobilo kar 37,5% telefonskih anketirancev informacije o domačiji Friderika Barage v turističnih publikacijah in medijih javnega obveščanja, menimo, da mora oglaševalec v teh medijih bolj dosledno slediti temeljni funkciji tržnega komuniciranja, tj. da prek svojih instrumentov informira potencialnega turista ne le o lastnostih Baragove zapuščine kot turističnega proizvoda, temveč o celotnem trženjskem spletu in o "Baragovem podjetju" kot celoti. Bistveno se mora razširiti slišnost teh informacij in povečati njihova odmevnost, ponuditi se mora tudi in predvsem informacije, ki zadevajo programske pakete z dopolnilno ponudbo, brez katerih turist praktično ne more zadovoljiti svojih potreb.

Na vprašanje, *Ali menite, da imate dovolj celovito informacijo o življenju in delu Friderika Barage*, je 40% anketirancev odgovorilo, da ima zadovoljivo informacijo o življenju in delu Friderika Barage, 31,1% ima to informacijo dobro, 13,3% slabo, bežno 6,7%, 8,9% pa nima nikakršne informacije o življenju in delu Friderika Barage.

Iz teh odgovorov je moč sklepati, da je informacija o življenju in delu Friderika Barage dokaj dobra, saj je skoraj tri četrtine telefonskih anketirancev odgovorilo, da ima tako informacijo ali zadovoljivo (40%) ali dobro (31%). To pomeni, da ljudje na lokalnem nivoju poznajo življenje

in delo Friderika Barage in načrte v zvezi z njim. Vsekakor pa ne kaže spregledati, da cilj tržnega komuniciranja ni le informiranje in prepričevanje, ampak tudi ohranjanje zavesti - v našem primeru - o Baragovi zapuščini kot turističnem proizvodu. Trg na tem področju je v manjši meri že oblikovan (pohodniki, naključni obiskovalci). Vsekakor je v začetni fazi verjetnost boljšega obiska večja s strani domačinov in obiskovalcev iz občinskega prostora, predvsem v kombinaciji s ponudbo pohodnih poti, organizirane obiske v obliki skupin z avtobusi oz. z vlakom do Trebnjega in naprej z avtobusom do Male vasi pa je moč pričakovati tudi iz drugih sredin. Dobro bi bilo v prihodnjih raziskavah analizirati vedenje o Baragi tudi na širšem prostoru, vsaj regionalno, če že ne nacionalno, ter na podlagi teh analiz pripraviti izhodišča za vnaprej.

Na naslednje vprašanje, *Kje bi po vašem mnenju morali dobivati informacije o življenju in delu Friderika Barage*, je 27,1% anketirancev odgovorilo, da v verskem tisku, 25,7% anketirancev meni, da v medijih javnega obveščanja, 22,9% v strokovni literaturi, 15,7% v turističnih informacijah, 8,6% anketirancev pa jih meni, da bi morali informacije o življenju in delu Friderika Barage dobiti drugje. Zanimivo je, da pripisujejo turistični poznavalci iz občine Trebnje enako težo turističnim publikacijam, verskemu tisku in strokovni literaturi - 25%, medijem javnega obveščanja pa nekoliko manj - 18,75%.

Odgovori kažejo na to, da so več ali manj enakovredno zastopana mnenja, kje bi morali v prihodnje zainteresirani dobivati informacije o življenju in delu Friderika Barage, saj je verski tisk na prvem mestu (25,9%), mediji javnega obveščanja na drugem (25%), strokovna literatura na tretjem (21,4%) in turistične publikacije na četrtem mestu (20,5%). To govori o tem, da so se ljudje bolj ali manj navadili dobivati informacije o življenju in delu Friderika Barage in predvsem o postopku za njegovo beatifikacijo iz verskega tiska, ki je že doslej o njem posredoval daleč največ informacij. Zanimivo je, da pričakujejo ljudje več informacij iz medijev javnega obveščanja in iz strokovne literature, torej od tam, kjer so jih doslej očitno dobivali najmanj. To kaže predvsem na to, da se mora bistveno povečati publiciteta, to je načrtovana oblika objavljanja vesti in sporočil o Baragovi zapuščini, ki poteka prek množičnih medijev, pa tudi oglaševanje. Podobno velja tudi za strokovno literaturo, kjer pa se zdi, da bo najtežja naloga prepričati strokovnjake, naj začno raziskovati Baragovo zapuščino in objavljati svoje izsledke, če niso tega delali že doslej. Vsekakor se mora pripraviti strategija tržnega komuniciranja in poskrbeti za izvajanje te strategije. Seveda bo za to dejavnost potrebno zagotoviti določena sredstva, za katera pa menimo, da ne bodo prevelika in da bodo opravičila svoj namen, saj če jih ne bodo, tudi ne morejo opravičiti Baragove zapuščine kot turističnega produkta. Opozorimo naj še na zadnji odgovor, ki govori o vlogi turističnih publikacij in kaže na to, da ta vloga sicer ni majhna, je pa po mnenju anketirancev v primerjavi z ostalimi viri informacij najmanj pomembna, verjetno zato, ker v primeru Baragove zapuščine ljudje že doslej niso bili vajeni informacij, ki bi bile predstavljene na tak način. Vsekakor smo mnenja, da je potrebno v nadaljnjih aktivnostih poskrbeti tako za obveščanje javnosti o življenju in delu Friderika Barage kakor tudi za oglaševanje Baragove zapuščine kot turističnega produkta.

Na vprašanje, *Če bi se odločili za obisk Baragove domačije, kako bi si jo ogledali*, je 51,1%

anketirancev v telefonski anketi odgovorilo, da bi Baragovo domačijo obiskalo z družino, 20% bi se jih odločilo za organiziran izlet s skupino, 13,3% bi jo obiskali s prijatelji, 8,9% bi odšli tja sami, 6,7% pa so navedli druge načine.

Odgovori na to vprašanje kažejo, da bi kar polovica anketirancev obiskala domačijo z družino, kar vsekakor potrjuje našo usmeritev o uvajanju dopolnilnih dejavnosti in programov športne rekreacije na kmetijo. To ponudbo je potrebno kar v najkrajšem času vzpostaviti in ji zagotoviti primeren standard. S tem v zvezi predlagamo tudi dodatno izobraževanje otrok lastnikove družine. Ti bi lahko bili v vlogi gostiteljev otrok obiskovalcev, medtem ko bi prevzela oba starša "odrasli del" obiskovalcev. Velja spomniti, da je trg, ki ga v turistični ponudbi predstavljajo otroci, danes še vedno tržna niša, ki pa v resnici predstavlja zelo zanimiv trg. Zato ga je potrebno enako resno obravnavati, kot "odraslega". Na drugo mesto v anketi se je uvrstil odgovor, da bi domačijo obiskali na organiziran način, s skupino. To opcijo smo doslej opredeljevali kot najverjetnejšo, ker so tako kazale dotedanje izkušnje. Tudi turistična ponudba je predpostavila kapacitete za sprejem obiskovalcev enega avtobusa. Ob tem je potrebno omeniti še nerešen problem sanitarij na domačiji za tako število obiskovalcev in tudi nezadostne kapacitete za pogostitev v primeru slabega vremena oziroma v zimskem času, ko se le-ta ne more odvijati na dvorišču. Število teh odgovorov pa vsekakor kaže, da je ta segment trga treba upoštevati zelo resno in na njega usmeriti tudi promocijske aktivnosti. Ciljne skupine v tem primeru so predvsem pohodniška združenja, društva upokoencev, šole, veroučne skupine in ostala združenja ter bližnja zdravilišča, ki so potencialni obiskovalci tovrstnih turističnih produktov. Pomemben je tudi tisti del odgovorov, ki nakazuje možnost obiska s prijatelji, kar odpira možnosti za razvijanje programskih paketov, ki ponujajo Baragovo domačijo v kombinaciji s pohodništvom. Takšni programi pa so lahko ponudba tudi za tiste, ki bi Baragovo domačijo obiskali sami. In teh sodeč po anketi - 14,7% od vseh anketiranih - nikakor ni zanemarljivo malo. V začetnem obdobju pa je manj zanimivo tržišče stacionarnega turizma, kar je v sedanjem trenutku samo po sebi umevno, saj v bližnji okolici Baragove domačije - mislimo na Knežjo vas in vasi do Dobrnica - ni nikakršnih prenočitvenih kapacitet, v Trebnjem in njegovi okolici pa jih je zelo malo, pa še te imajo največkrat zelo nizek standard.

PREDLOGI ZA AKCIJO NAMESTO ZAKLJUČKA

Naj nam bo na koncu dovoljeno na kratko povzeti glavne usmeritve in priporočila - ki ne prenesejo nobenega odloga - in jim dodati predlog koordinatorjev in izvajalcev posameznih podprojektov:

a) ureditev Baragove domačije

Naloga je prioriteta. Potrebno je pritegniti sredstva iz naslova programa Celostnega razvoja podeželja in obnove vasi, občinskega proračuna, lastnika domačije in cerkve (Baragovega odbora pri Nadškofijskem ordinariatu) in se pojavljati na vseh ustreznih republiških razpisih.

Koordinator podprojekta je Zavod za urbanistično načrtovanje Trebnje, izvajalci pa se izbirajo na podlagi javnega natečaja.

b) Ureditev muzejske zbirke

Naloga je prioriteta. Potrebno je pritegniti sredstva občinskega proračuna, Cerkve (Baragovega odbora pri Nadškofijskem ordinariatu), republiškega proračuna (Dolenjski muzej Novo mesto) in sponzorjev.

Koordinator podprojekta je Odbor za kulturo pri Skupščini občine Trebnje oziroma njegova strokovna služba, izvajalec pa Dolenjski muzej Novo mesto.

c) Ureditev pohodnih poti in poti iz posameznih programskih paketov

Prioriteta je ureditev Baragove poti in povezava z obstoječimi in novonastajajočimi pohodnimi potmi. Potrebno je pridobiti sredstva iz občinskega proračuna in sredstva sponzorjev ter iz naslova Celostnega razvoja podeželja in obnove vasi.

Koordinator podprojekta je Športna zveza Trebnje - Center za šport občine Trebnje, izvajalci pa za posamezne poti imenovane ekspertne skupine, Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto, Geodetska uprava Trebnje, Odbor za kulturo pri Skupščini občine Trebnje, planinska društva občine Trebnje in osnovne šole občine Trebnje.

d) Izvedba vizualne označbe Baragove domačije

Na podlagi variantnih rešitev iz Celostne podobe projekta je potrebno oblikovati ustrezne markacije, označevalne in pojasnjevalne table ter smerokaze. Naloga naj bi bila končana do naslednjega Baragovega dne, v juniju 1995, ko naj bi bile ustrezne označbe fizično postavljene. Predlagamo, da finančna konstrukcija črpa iz sredstev Celostnega razvoja podeželja in obnove vasi, občinskega proračuna, iz sredstev sponzorjev pa tudi iz republiških virov (turizem, malo gospodarstvo).

Koordinator tega podprojekta je Zavod za urbanistično načrtovanje Trebnje.

e) Izvedba celostne podobe projekta

Prav tako tudi ta naloga upošteva izhodišča in predloge Celostne podobe projekta. Celotna izvedba predlaganih elementov je odvisna od vseh preostalih aktivnosti in celotnega razvoja ponudbe, zato se naloga izvaja postopoma po posameznih elementih. Vsekakor je pomembno takoj vključiti v ponudbo tiste elemente celostne podobe, ki se lahko takoj tržijo (spominki, nalepke, priponke, značke itd.). Ta ponudba naj bo tržno zasnovana, izvajana s koncesijami z zainteresiranimi podjetniki in z zagonskimi sredstvi občinskega proračuna.

Nosilec podprojekta je Turistično informacijski center Trebnje.

f) Vzpostavitev dodatne ponudbe ob poti

V nalogi smo predlagali vzpostavitev dodatne ponudbe ob posameznih poteh iz različnih programskih paketov. Naloga je trajna in se mora stalno izvajati. Sredstva za koordinacijo mora zagotavljati občinski proračun.

Nosilec podprojekta je Komisija za turizem pri Izvršnem svetu SO Trebnje v sodelovanju z Občinskim gostinskim združenjem, Turistično informacijskim centrom Trebnje, turističnimi društvi in Zavodom za urbanistično načrtovanje Trebnje, izvajalec pa je Turistično informacijski center Trebnje.

g) Oblikovanje dodatnih programskih paketov

V nalogi je predlaganih kar nekaj novih programskih paketov, kjer se povezujejo komaj zasnovani elementi z že povsem oblikovanimi programi, potrebno jih je do kraja razviti in uskladiti z ostalo ponudbo, predvsem tisto iz širšega slovenskega prostora. V ta namen je potrebna koordinirana akcija na nivoju Izvršnega sveta SO Trebnje oziroma

njegove komisije za turizem, sredstva za koordinacijo pa zagotoviti iz občinskega proračuna.

Nosilec podprojekta je Izvršni svet SO Trebnje s svojo Komisijo za turizem, izvajalec pa Turistično informacijski center Trebnje.

VIRI IN LITERATURA

- * A Scottish Tourist Board (nosilec naloge): *Switch on to Marketing*, Edinburgh 1991.
- * A Scottish Tourist Board (nosilec naloge): *Target Tourist Development*, Edinburgh 1991.
- * Mag. Jaro Berce: *Informatika v turizmu za turista*, Ljubljana 1993.
- * Bukovec d.o.o. Domžale (izdelovalec naloge): *Mnenjska anketa 93' - Analiza ankete tujih turistov v Sloveniji v letu 1993*, Ljubljana 1993.
- * Richard & Jackie Denman: *A Study of Farm Tourism in the West Country*, Ledbury 1990.
- * Devon County Council (nosilec projekta): *The Tarka Project - an integrated conservation, recreation and tourism strategy for north Devon*, Exeter 1988.
- * Devon County Council (nosilec projekta): *Exe Valley Way - a feasibility study*, Exeter 1991.
- * Društvo muzealcev Slovenije (nosilec naloge): *Klimatizacija v muzejih*, Ljubljana 1982.
- * Društvo muzealcev Slovenije (nosilec naloge): *Varovanje v muzejih*, Ljubljana 1981.
- * Andrej Hudoklin: *Strokovne osnove odloka o razglasitvi ponorov reke Temenice za naravno znamenitost*, Novo mesto 1991.
- * Andrej Hudoklin: *Pot po dolini Temenice - Od Ponikev do Zijala, predlog ureditve*, Novo mesto 1994.
- * Institut za turizam Zagreb (izdelovalec projekta): *Vrednovanje turističnih resursa općine Krapina*, Zagreb 1993.
- * Ivan Jakič: *Grajski objekti na območju občine Trebnje*, Trebnje 1994.
- * Dr. Franc Jaklič: *Friderik Baraga*, Buenos Aires 1951 (2. izpo polnjena izdaja).
- * Marko Kapus: *Pohodne poti občine Trebnje - interdisciplinarni projekt*, Trebnje 1992.
- * Marko Kapus, Marko Koščak, Branka Kržič: *Projekt razvoja turizma*, Trebnje 1992.
- * Philip Kotler: *Upravljanje marketingom* Prva knjiga Zagreb 1988, Druga knjiga Zagreb 1989.
- * mag. Milan Krišelj: *Možnosti nadaljnjega razvoja kmečkega turizma v Sloveniji*, Ljubljana 1994.
- * *Leto svetnikov*, Prvi del (januar-marec), Ljubljana 1968, Četrti del (oktober-december),

Ljubljana 1973.

* *Likovni samorastniki Trebnje 1968-1992, Razstava ob 25-letnici mednarodnega Tabora*, Novo mesto 1992.

* dr. Marko Marin: *Topografija sakralnih prostorov v šentruperški župniji*, Šentrupert 1993.

* Ministrstvo za gospodarske dejavnosti RS (izdelovalec dokumenta): *Strategija razvoja turizma v Republiki Sloveniji*, Ljubljana 1994.

* France Režun: *Dobrnica nekoč in danes*, Novo mesto 1993.

* Majda Smole: *Graščine na nekdanjem Kranjskem*, Ljubljana 1982.

* Mag. Danijel Starman, mag. Jože Hribar: *Direktni marketing Koncepti in metode*, Ljubljana 1994.

* Josip Sudar, Goroslav Keller: *Promocija*, Zagreb 1991.

* Ivan Šašelj: *Marijina božja pot Zaplaza na Dolenjskem*, Novo mesto 1932.

* Turistična zveza Slovenije (nosilec naloge): *Osnovne usmeritve in naloge razvoja turizma na vasi*, Ljubljana 1994.

* Mag. Miran Zager, mag. Stane Marn, Meta Blejec, Vida Lipovšek, Jasna Kšela, Luka Kurilić: *Statistika za turizem*, Ljubljana 1994.

* Zavod SR Slovenije za varstvo naravne in kulturne dediščine (nosilec projekta): *Urejevanje zavarovane naravne in kulturne dediščine za vzgojno izobraževalne namene*, Ljubljana 1981.

* Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto (izdelovalec naloge): *Strokovne osnove varstva naravne in kulturne dediščine - naloga za izdelavo prostorsko ureditvenih pogojev /PUP/ za naselje Trebnje*, Novo mesto 1993.

* Znanstvenoraziskovalni center SAZU in Arhiv republike Slovenije (nosilca naloge): *Slovensko ozemlje na vojaškem zemljevidu iz druge polovice 18. stoletja, Sekcije 201-205, 212-215 (Vzorčni zvezek)*, Ljubljana 1994.

* ZUN Trebnje (nosilec naloge): *Čatež z Zaplazom, Gorenje in Dolenje vasjo - Celosten program razvoja podeželja in obnove vasi*, Trebnje 1993, avtorji: mag. Marko Koščak, Vida Šušterčič, Drago Bregar, Jože Motoh, Branka Kržič in Anton Zaletel.

* ZUN Trebnje (nosilec naloge): *Knežja vas - Celovit program razvoja podeželja in obnove vasi*, Trebnje 1992, avtorji: mag. Marko Koščak, Vida Šušterčič, Drago Bregar, Jože Motoh, Branka Kržič in Anton Zaletel.

